9 770130 102202

AYLIK KÜLTÜR - FİZİK DERGİSİ Nisan 1999 Sayı: 59 Fiyatı: 450.000 TL. *(KDV Dahil)*

ÖKÜZ

dudağına reçel bulaşmış sordu bez nerede

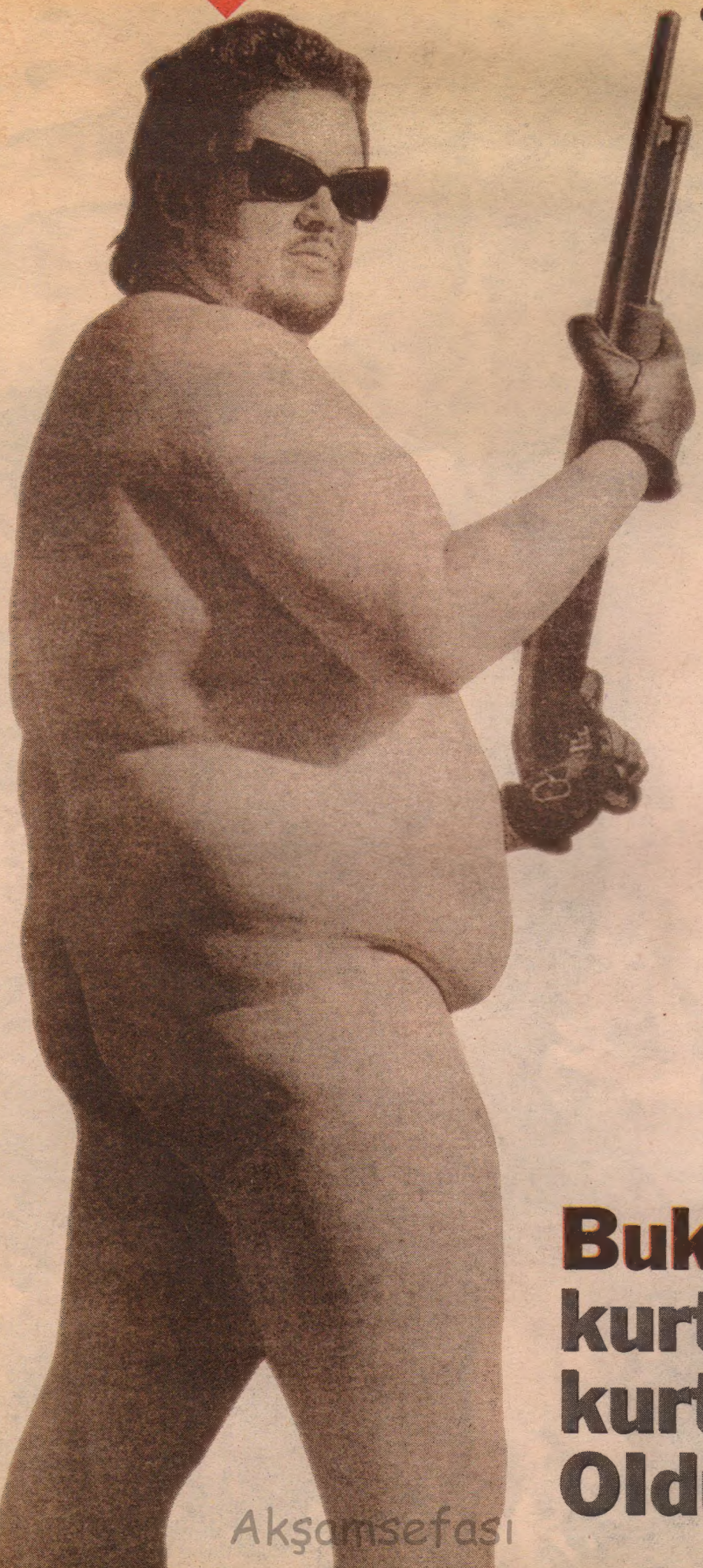

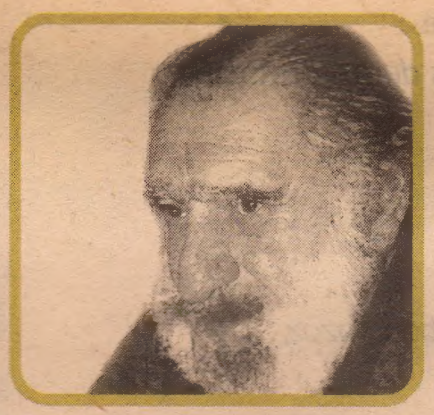

Can Yücel

Murathan Mungan

Figen Han

Cezmi Ersöz

küçük İskender

İlhan Berk

Bukowski: Siz dünyayı kurtarın, ben de nasıl kurtardığınızı yazayım. Oldu mu?

Akşamsefası

Ne İse Fâlim O Çıksın Hâlim

Laleli'den Şişli'ye evcek göçeli
Apartman çocuğu olup çıktıydım
Araba şerrinden sokakta oynamak yasak
(Dört duvar arasında bir fındık faresi),
Babaannem acıdı halime
Üç tekerlekli bir velospit aldı.
O sayede kıra çıkıyoruz her sabah,
Şişli MOSK'unu oturtmamışlar daha oraya,
Zaten daracık yolun orta göbeğine.
Gidiyoruz Fransız Hastânesinin taş duvarı boyunca
Mecidiyeköy dutluğuna doğru,
Babaannem piyade, ben süvari
Dut ziftlene ziftlene.
Varıyoruz o çayırlık gazinoya
Babaannem sade kahve söylüyor ben gazoz,
İlerde Hürriyet-i Ebediye Tepesinin
Anıtı-manıtı görünüyor...
Gadırgası çıkmış bir çingen karısı zuhur etti,
Nenemin falına baktı
(Onunkine çoktan bakılmış zaten),
Tutturdu ille de küçük beyin el falına bakacak,
Kaptı elimi buruşuk avcunun içine
Dua-mua mırıldanıyor,
Sıkıldım elimi kurtardığım gibi,
Koş, koş, daha çok koşarsın sen! *diye*
Viyakladı ardımdan...
Şimdi düşünüyorum da
Cazının falı resmen doğru çıktı.
Çocukken hadi neyse,
Büyüdüm yine koştum koşturdum,
Ekmek parası için koştum durdum,
Ayten'in peşinden koş babam koş,
İnandığım dava uğruna koştum hep,
Koşuklar için koştum koştum...
Şimdi sen şu rastlantıya bak ki
Altmışbeş yıl sonra aynı Hürriyet Tepesinde
Bir Mayıs'ı kutlayalım derken
Polis copları altında koşuyorum
Nefes nefese...
Ama adamına göre değişir
Belki de ben böyle rahat nefes alıyorum
Rahat dediysem, kendim rahat değil elbet
Ama içim rahat ve alabildiğine mutlu...

CAN YÜCEL

Akşamsefası

Aferin Mahsun ile İbo'ya. Sanki bir magazimtrak mafya atışması değil Ortadoğu krizi sona erdi. Hatta Kosova'ya barış geldi. Güneydoğu'ya son barış paketini açtılar. Önce öpüştüler -tabi kameralar eşliğinde- üzerine de iki türkü patlattılar, bugün gitmeye tenezzül etmedikleri Güneydoğu'nun gevrek lehçeleriyle... Apo'nun yakalanıp, İmralı'nın sit alanı ilan edilmesinden bile daha önemli sanki Güneydoğu'ya barış, refah, mutluluk geldi. Kürt kültürünün rantı bakın kimlerin eline kaldı. Beyaz Türkler vardı, Aferin şimdi BEYAZ KÜRTLER'E.

Afferin!!!

CÜNEYT ÖZDEMİR

"Beyaz Kürtlere"

Sinan ÇETİN'e aferin; eskiden "önce vatan" vardı, o "önce sinan"ı sonra propagandayı yarattı. Bu ne büyük devlet eleştirisi, bu ne büyük yönetmenlik denemesi, ne büyük senaryo, ne büyük küfürler, ne büyük duygu seli, ne büyük, ne büyük... Neyse sonuçta **Hıncal ULUÇ** filmi sevdi, hasılat garanti. Gerisi tavuk suyuna çorba nasıl olsa, kimin umurunda...

Kemal Sunal'a da afferin; yıllarca Şaban filmlerinde oynadı, üniversiteyi bitirdi şimdi master yapıyor. Komik adam gitti, propoganda ile kötü adam geldi. O bir sanatçı, o bir aile babası, o bir entellektüel şimdi. Kendi üzerine hazırladığı master tezi haftalık dergilerde promosyon olarak dağıtılıyor. Oldu olacak doktora tezini de "Eşşolueşşek kelimesinin komik söylenme süreci ve Şaban filmlerinin toplumsal paranoyaya katkıları" üzerine hazırlasın. Herkes evinin önünü süpürsün, kendi pisliğini temizlesin. Ne güzel.

Erbakan'a da koca bir aferin, küsmedi, küskünler ile meclisi bir araya getirdi. Yok öyle, burası Türkiye... Gerçi 1982'de anayasayı Kenan'a, **Özal**'a göre yaptılar bugün pek uymuyor Süleyman'a, Erbakan'a ama oyunbozanlık yapmak yok. Ya hep ya hiç. Ya toptan çekip gitsinler ya da Erbakan'ı demokrasi oyununun dışına itmesinler. Nasıl olsa ipler derin devletin elinde. Eninde sonunda MGK NE DİYORSA O. Sonuçta ha Ecevit, ha Erbakan. Al Tansu'yu vur Mesut'a...

Teoman'a da aferin. Arkadaşımızın her dergiye söyleyecek bir çift lafı var. Bir dergide Yatakların beyaz pijamalı prensi, diğerinde arzu nesnesi bir diğerinde -kamera alamadığı için- 12 eylüle karşı çıkan sosyolog solcu. Bari o da tezini sosyal -psikoloji üzerine yapsın, işte ona da bir tez konusu "Arzu nesnesi olma sürecinde bir sosyoloğun rockresif davranış biçimleri ve psikolojik bölünmenin bir sanatçının şan şöhret demeçleri ile kadınlar(ı) üzerine düşen kalın gölgesi" Ben her iki sanatçımızın da nobele alternatif olarak her yıl Harvard Üniversitesi profesörleri tarafından bir daha yapılmaması gereken ya da hiç olmaması tercih edilen bilim araştırmalarına uygun görülen alternatif nobelleri hak edeceklerine inanıyorum. İnanan derviş muradına ererrmiş. Uysa da uymasada da...

Cüneyt Arkın da aynı kapsam içinde afferini hak ediyor. Sen git yıllarca vur, kır, fethet. O kale benim bu prenses senin, maceradan maceraya surdan sura dolaş, dünyayı kurtar. Sonra git TGRT'de mistik yerli dizilerin grotesk örneklerinden birini ver. Olmadı Turnike'ye çık müzik eşliğinde karate show yapıp eski formunda olduğunu göster. Eeee peki biz ne olacağız, ne olduk. O kadar teak-von do kursu kimin vesilesi ile açıldı büyükşehirlerin varoşlarında. Mavi kuşaklar, kırmızı kuşaklar, damlar, kırılan tuğlalar, eller, başlar. Neden bugün her kırmızı ışıkta bir uçan tekme yeme tehlikesi ile karşı karşıyayız. Nereden çıktı kayıp kuşağa ait olamayıp kara kuşak sahibi olmak zorunda kalan genç kitle. Şimdi Cüneyt Arkın tövbekar bir Sue Ellen estetiğinde Anadolu'yu turluyor. Varsın tur atsın. Ne demiştik, herkes kendi pisliğini temizleyecek.

Aferin **Mahsun** ile **İbo**'ya. Sanki bir magazimtrak mafya atışması değil Ortadoğu krizi sona erdi. Hatta Kosova'ya barış geldi. Güneydoğu'ya son barış paketini açtılar. Önce öpüştüler -tabi kameralar eşliğinde- üzerine de iki türkü patlattılar, bugün gitmeye tenezzül etmedikleri Güneydoğu'nun gevrek lehçeleriyle... Apo'nun yakalanıp, İmralı'nın sit alanı ilan edilmesinden bile daha önemli sanki Güneydoğu'ya barış, refah, mutluluk geldi. Kürt kültürünün rantı bakın kimlerin eline kaldı. Beyaz Türkler vardı, Aferin şimdi BEYAZ KÜRTLER'E. Kürt burjuvazisinin şehir lordlarına, televole kahramanlarına, görmemiş milyarderlerine. BEYAZ KÜRTLER'in asimile sanal ağları, Güneydoğu'nun yeni hayal objeleri, bir Hint filminden fırlamış hatalı "casting" kahramanları AFFERİN. Tüm karayazılı toprakların kedersiz para babalarına, tüm Güneydoğu adına okkalı bir affffeeerin...

Bir Aferin'i de esirgememek gerekir **Ahmet Kaya**'dan. Nasıl da kahramanca devrimciliği, maço solculuğu kimseye kaptırmıyor. Aslanlar gibi onurlu mücadelesine devam ediyor. Magazin gazetecileri derneği ödül törenleri, A takımı ile kurulan telefon bağlantıları ya da Kürdistan haritaları önünde verilen konser manzaraları... Bol ajitasyon, bol toplumsal içerik, bol kavga ve tabii kafadan mücadele. O karıştırırken, biz otla samanı birbirinden ayırmaya uğraşırken ortaya çıkan yeni bir sakallı kahraman. Solun -bize doğru sallanan- sağ kolu, afferin sana. Bir aferin de suç unsurunu "kayadan" çıkaran savcılara. Ahmet Kaya'ya bile 10,5 yıl hapis cezası isteyebilen Türk hukukunun kadirşinas gayretine. Çünkü memlekette her şey ama her şey bitti de bir tek Ahmet KAYA kaldı. Aferin derin ama en derin devletin azmine, gayretine ve kötü gün dostu yargısız infazcı gazetecilerine...

Aferin **Deniz Baykal**'a. Nasıl da umutsuzluğa sürükledi koca bir partiyi. Ne de güzel eline yüzüne bulaştırdı politika kazanında sanki yüzyıllardır debelenmekte olan CHP'yi. Sosyal demokrasinin gelmiş geçmiş en antipatik vitrinini yarattı. Gerçi Karayalçın'ı da aferinsiz bırakmak ve talihsiz DYP ortaklığını unutmamak gerekir. Bu yüzden koca bir aferin Karayalçın'a. Bir kamikaze gibi Türk solunun en büyük kalesine girdi. Kendi renksizliği ile koca bir partiyi yedi bitirdi. Baykal ise hala Oran ormanlarında koşu talimi ile genç lider antremanı yapıyor. Peşinde televizyoncular torun sahibi genç bir liderin kaybettiği vizyonu ormanda arıyor. Ne işine yarayacaksa. **Aydın Güven Gürkan, Ercan Karakaş, Seyfi Oktay**'ı Tür siyasetinden dışlayan anlayışa aferin. Aferin şimdi kendi yıktığı barajın oy oranını aşamayan beceriksiz siyasetçileri seçen delegelere, bu partiye oy verenlere.

Tabi küskünler harekatındaki başarılı atakları ile bir aferin de **Mümtaz Soysal**'a. Küskünlerin hami babasına, Erbakan'ın yıllar sonra yoldaşı, üniversitelerin mümtaz hocasına. Rahmetle andığımız Yıldırım bölge kadınlar koğuşu amiri **Sevgi Soysal**'ın "eski" kocasına.

Sonra aferin şu "verdura" reklamının metin yazarına. *Kimsin sen, şair ruhlu bir DonJuan mı, macera seven bir denizci mi?"* dizelerini döktürenlere... Bu ne yaratıcılık, bu ne donanım, bu ne derinlik!

Bir aferin de köşe yazarlarının Pazar yazılarına. Bezgin Gönül adamlarına, artık her türlü mevzuyu aşmış, 40'ından sonra hayatı sorgulamaya başlamak yeni akıllarına gelmiş geçkin klişe avcılarına. Hele o aşk mevzuları, girdapları, hezeyanları. İnsanı aşktan soğutan soğukkanlı teoriler, köşeden köşeye laf çakmalar, laf taşımalar, konudan konu çıkartmalar... Köşe sahibi olup, konu sahibi olamamanın şımarık tavırları, hazımsızlığın satır araları. Her türlü içtenlikten uzak sıcaklıklar, samimiyetten uzak duygu paylaşımları, "genel" sınırlarını zorlayan "özel" hayatlar... Kendileri yetmezmiş gibi bir de arkadaşları, komşuları, barları, başbakanları, bakanları...

Aferin size de bu yazıyı okuduğunuz için. Okudunuz ve başınız göğe erdi çünkü. "Nasıl da önüne gelene geçirmiş" diye geçiriyorsunuzdur içinizden. En büyük marifet çünkü ona buna fütursuzca laf etmek, ahkam kesmek şu günlerde. Bu yazıyı okudunuz ya sizin de hayatınız değişmiştir. Farklı olduğunuzu hissettiniz galiba. Bu kadar basit çünkü. Kim bilir, tuvalette klozette geçirdiğiniz o mükemmel zaman aralığında böyle bir yazıyı okumakla bayağı bir yol almışsınızdır hayat yolculuğunuzda. Eminim, rahatlamışsınızdır bile. Aman ne güzel. Aferin size. Affferin bana.

Not: *Mektuplarınızı alıyorum. Teşekkürler. Ama geçtiğimiz ay Öküz'de yayınlanan "İstanbul'dan sessiz bir çığlık" adlı okur mektubunun gerçekte kim olduğunu ciddi ciddi merak ediyorum. Diyeceksiniz ki niye? İşte öyle...*

Aksamsefası

Bugün yaşanılan olumlu olumsuz ne varsa en çok ona borçluyuz!

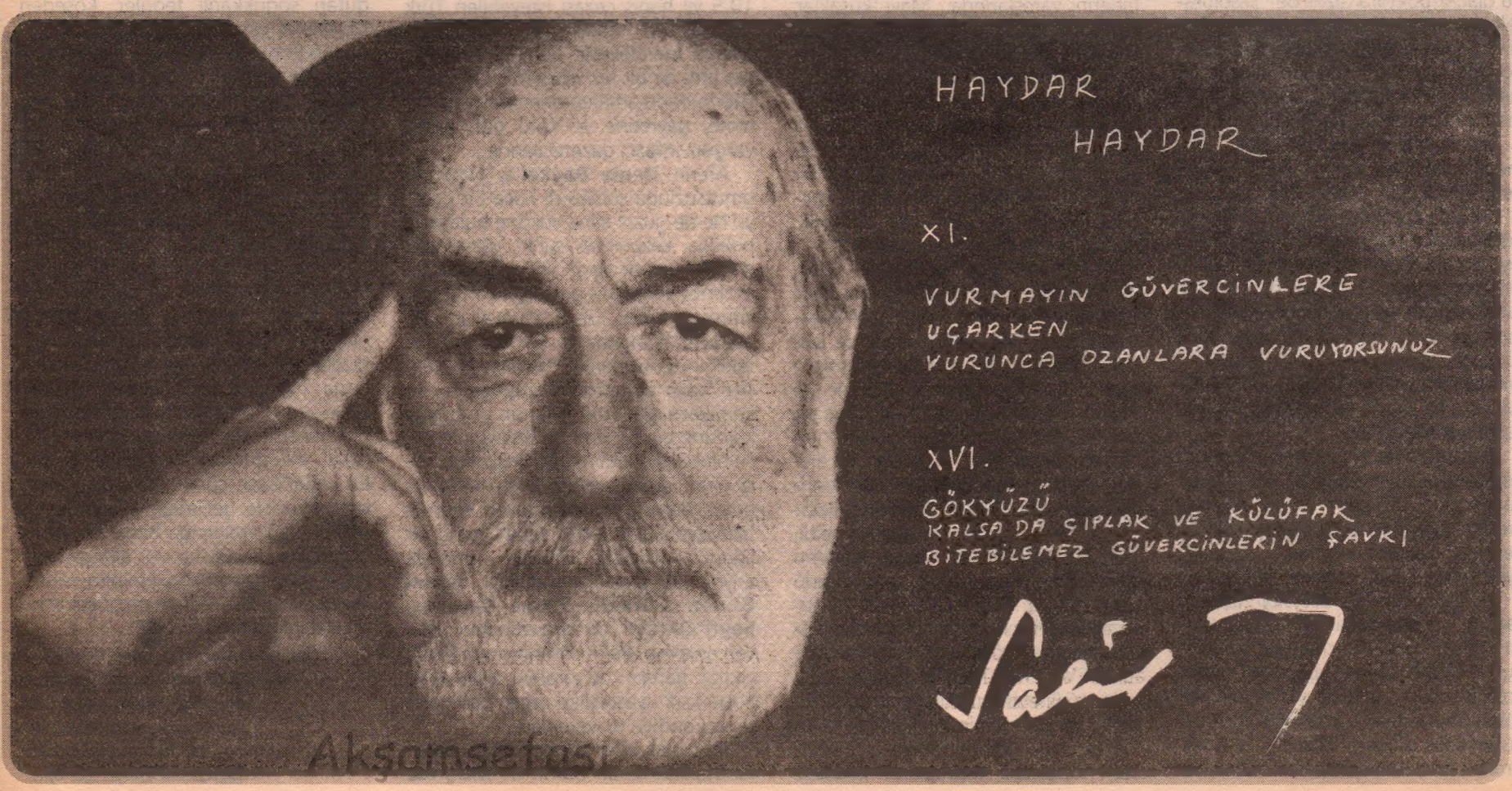

**Van Gogh burada bisiklete biniyor.
Bir de kötü adet edinmiş, duman çekiyor.
Ama zengin tüccar bir sponsoru var.**

Saray'dan Amsterdam'a

RAGIP DURAN

Amsterdam dedikleri şehir, Amstel nehri üzerine kurulan bir Dam'la başlamış zaten. Dam'dan çıkıp Amsterdam'a gelmek hoş. Bir haftadır buradayım. Ben vallahi kimseden bir şey istemedim ama Allah devletimize zeval vermesin, bir yazı yüzünden cezaevine girip çıkınca, özellikle yurtdışından davetler yağmaya başladı. Basın özgürlüğü, demokrasi, hürriyet, buyrun gelin, dinlenin, kitabınızı yazın rahat rahat filan dediler. Avrupa Yazarlar Parlementosu, De Balie Kültür Merkezi, Yazarlar Vakfı, Röportaj Vakfı ve Amsterdam Belediyesi'nden oluşan konsorsiyumun konuğu oldum bir yıllığına. Böylece Öküz de bir Amsterdam muhabiri kazanmış oldu.

Burası 600 bin nüfuslu şirin bir ortaçağ kenti. Modern bir müze aynı zamanda. Galatasaray Lisesi'ndeki coğrafya öğretmenimiz Selma Hanım, IQ'su yüksek, Türkçesi mükemmel bir Milli Eğitim mensubu idi. Bize Hollanda'yı anlatırken "Adamlar deniz seviyesinin altında şehirler kurmuşlar. Başlıca ürünleri değirmen ve lale." demişti. Şehrin inşaatında çalışan şaşkın betonarme işçisi ağzıyla. Henüz ıslanmadım, hava da halen güneşli. Bütün kent, bizim Şişli-Osmanbey kadar bir yer. Bilgisayar ve bilumum elektronik araç-gereç satan büyük bir mağazanın vitrininin önünde durmuştum ki, arkamdan tanıdık bir lisan yükseldi. Orta Anadolu şivesinin kalın gıcırtıları Imac'in frekanslarına karıştı: "Bubası başlık parasını virmeyince gaçırmış oğlan gızı. Aramızda dopladık beş bin margı. Bu gün gönderdim bangaylan." Dönmedim ki arkama düşlerim kırılmasın.

Hiç bilmezdim, Hollandalı'lar uzun süre İspanyol işgaline ve saldırısına karşı direnmiş 16. ve 17. yy'da. **Ajax'ın yıldızı Cruyff** bu nedenle herhalde Real Madrid'e değil de Barcelona'ya gitti. Gelecek hafta Ajax müzesine gidip bu sorunun tam yanıtını arayacağım. "Oradan çıkıp işkence müzesine gidersin" dedi bir mihmandar. "No mersi, ben var gelmek Türkiye'den".

Kent merkezinde bile bir sükunet bir sessizlik ki, sanki tatil beldesi. Bir de her yer tertemiz, pırıl pırıl. Pencerelerin camı yok gibi, perdeler ardına kadar açık. Ev değil sanki dekorasyon dergisinin kapağı.

Dün yolda yürürken, biraz yorgun çok dalgınım. Bakındım çevreme, bir kahve arıyorum. Buldum, girdim içeri. Aaa iki adım atınca kapıyı açtıktan sonra, anladım ki girdiğim yer kahve değil kadın berberi. Sırasını bekleyen kadın müşterilere girişteki uç masada kahve ikram ettikleri için ben dışarıdan kahve sanmışım burayı. Pusulam bozuldu. Garip garip baktım Sechoir'da saçlarını kurutan kadınlara. Bu kel başımla **"Mis En Plie"** yaptıracak halim yok, manikür-pedikürden de vazgeçtim şekerim, homurdanıp mırıldanıp çıktım dışarı. Ne düşünmüşlerdir kimbilir içerdeki kadınlar. Şişli-Osmanbey diye alay et, Orta Anadolu'dan gelenlerin şivelerini ve söylediklerini küçümse, ondan sonra, kadın berberinin ortasında kahve müşterisi!

Laleler, değirmenler, sabolar, portakal renkli formalar, koca memeli kızlar gibi basmakalıp imajları vardır ya Hollanda'nın yaşadıkça aslını göreceğim imajların. Hemen başladım Amsterdam kitaplarını okumaya. Kent tarihini anlatan kitaplar Hasan Cemal'in itirafçı ifadelerinden daha cazip? Hasan soyadını mı değiştirdi? "**Hasan Sakık**!" Tacirlerin ve filozofların kenti Amsterdam hoşgörünün başkenti olmaya aday. Spinoza, Descartes ve Rembrandt boş yere yaşamamış burada. Bizdense çıka çıka **4. Murat**, **Nef'i** ve **Levi** çıkmış ha? Oysa ki Hollandalı'lar da doğu Hindistan Kumanyası aracılığıyla iliğini emmişler Asya'nın. Bizimkiler de Balkanlara, Orta Avrupa'ya, Kafkasya'ya, Arabistan'a gitmişlerdi halbuki. Van Gogh burada bisiklete biniyor. Bir de kötü adet edinmiş, duman çekiyor. Ama zengin tüccar bir sponsoru var.

Akşamseferi

Açık Sabaha Kadar

sımsıkı tut avucunun içinde
gününe sakladığın şeyi
uzun konuşma
bir kutu sakin şiir gönder Asya'dan
kendiyle solmasın çiçek
iyi dinlenmiş bir mevsim yap
unutuşların minimal kederinden
hatırlamanın zalim şiddetinden
bir çocuk yeter
iki kişilik tutsun elimizden

hemen susma,
iç çekişlerin kaybı kolay sonsuz gökleri
camlara vuran
tarih kadar solgun bir resmin şemsiyesinde
yağmur ertesi ya da pazartesi sıkıntısı
bira erkeni yüzümüz,
içimizin nemli, geri alınmış saatleri
apansız polisin bizden sorduğu kimlik:
dışımızdaki nedenlerin sahibi hayat
her yer açık sabaha kadar
her kalp kapalı, elinde
Beyoğlu'nun bütün elleri

her yere araba var
sıfırlanmış uzaklıklar yakınlıklar
saat başı nereye istersen bir rüya kalkar
sabahsız geceler her şey sabaha kadar
kolay

Istanbul'un uzak semtleri
ayrı bir memleket artık
fark tutmuş mevsimleri
yakın sus ya da uzak konuş
hep kapalı çiçek neye dokunsan
trafiğe kapalı ölüme açık
kayıtsız çelik gerdanlık
bağlanamadan birbirine kendiyle solan şiirler:
kimsenin sahip çıkmadığı hayat
oku istersen
avarelik üzerine Beyoğlu'nun eliyle yazılanlar
açık sabaha kadar
vitrinlerde yaşıyor sokaklarda ölüyor
kökü içerideki ideoloji
Millî Birliğimiz ve Beraberliğimiz bir yanda
bir yanda
Edirne'den Ardahan'a
her yer gurbet
detone adımlarım, açık alnım, her on yılda bir ihtilaline çıktığım
kimsesizler yurdum,
birbirini tutamadan el ele intihar ediyor
Asya'yı Avrupa'ya bağlayamayan köprülerde
75 yıldır kurtarılamayan memleket

- Kusura bakmayın Memur Bey, kimliğimi tarihte unutmuşum.

Aralık'98 - Ocak 1999

MURATHAN MUNGAN

Kült Kitap Ya Da Cehennem Provaları

Kült Kitap 1955 ile 1977 arasında tutulan 25 defterin cehennem yolculuğudur. Elbet cennet ile cehennem arasındaki günahlarıyla sevapları birbirine denk düşen tinlerin toplantı yerine (Araf) uğranmış, ama affa layık görülmeyip, orda (kısa bir süre de olsa) kalınmıştır. Cennetinse uzaktan, ancak yanından geçilmiştir. Hem zaten cenneti gören şairlere rastlanmamıştır. (Dante hariç. (bilmem Milton'u katmadı mı buna? Ama o zaten **Kayıp Cennet** değil mi?))

Kült Kitap, kısaca: Cehennem Provalarının kitabıdır (uzun mu uzun). Bir kitaba dönüşmek için de bütün kitapların yaşadığı **onmayı, onmazlığı** o da yaşamıştır.

Gene her kitap bir varlık nedenidir. Her kitap gibi **Kült Kitap** da bilinmeyi isteyen, **bir bilinmezi yüklenir.**

Yazmak, onmazlıktır. (Onmazlık: Yurdumsun!) Kitap, bunu bilir.

Bir kör yürüyüşüdür yapıtın yürüyüşü: Öyle ilerler. Duracağı yeri de bilmez. Ama nereye gittiğini bilir.

Her kitap gibi **Kült Kitap** da açık yaradır: Kapanmaz.

Sorudur yapıt dediğimiz: O uzun eğriye bakan eğim...

Kitap her seferinde kendini yırtarak yaratır. Yazıldığı halde yazılmamıştır. **Kült Kitap** bu deneyimdir.

Bitmez **Kült kitap**: Kitaplarda kendilerini yazarlar çünkü.

Kitap ki, hep sensindir.

Gene **Kült Kitap**, her kitap gibi soruyu taşır. Soru kendini.

Her kitap gibi **Kült Kitap** da arkasında bir boşluk bırakır: Bir gün gelip doldurulacağı.

Kült Kitap bozgunun adıdır. (Kargışlı kefen).

Her kitap gibi **Kült Kitap** da:
Sonunda yüzünü yitirir: O zaman görürüz.

İLHAN BERK

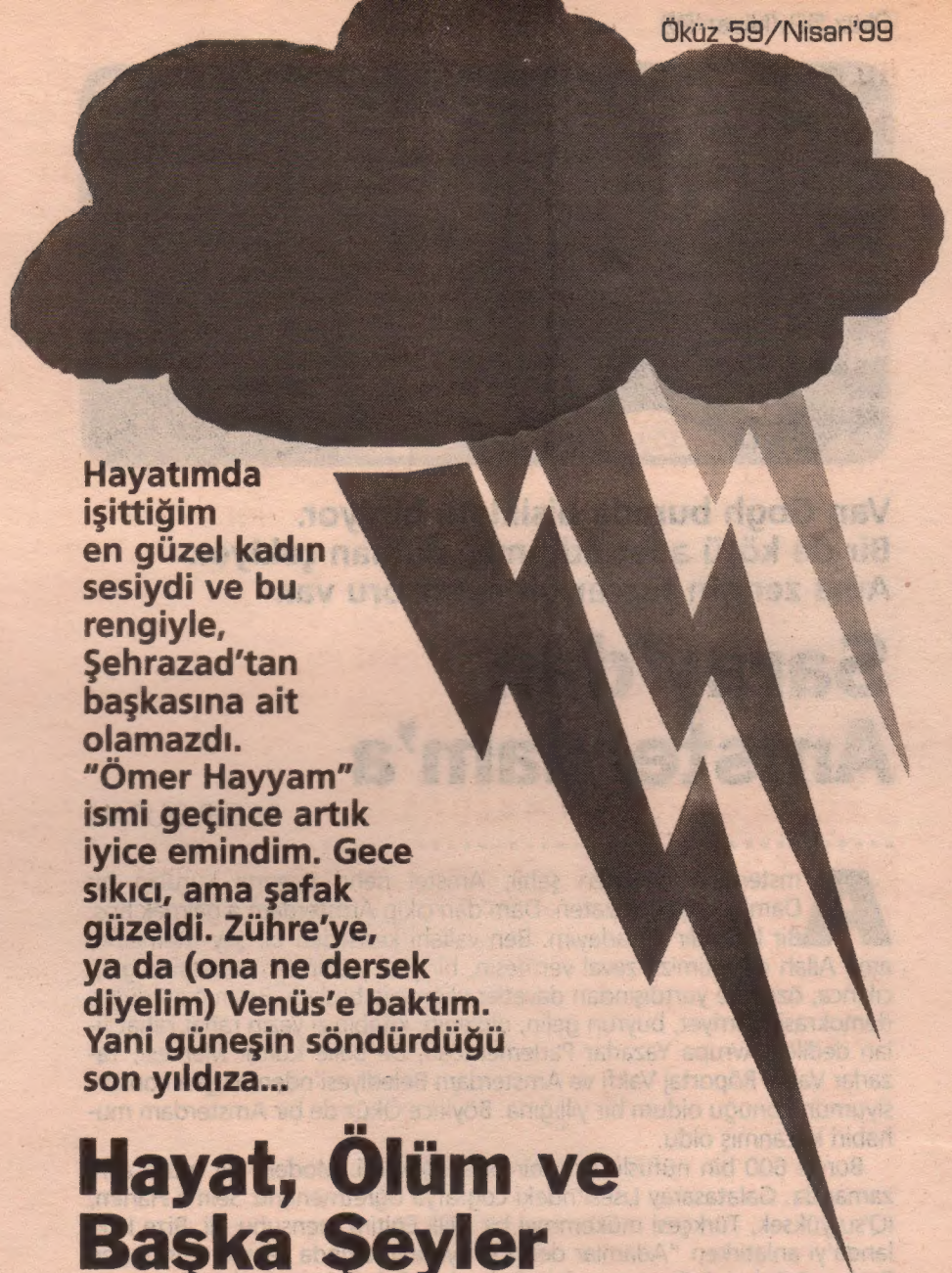

Hayatımda işittiğim en güzel kadın sesiydi ve bu rengiyle, Şehrazad'tan başkasına ait olamazdı. "Ömer Hayyam" ismi geçince artık iyice emindim. Gece sıkıcı, ama şafak güzeldi. Zühre'ye, ya da (ona ne dersek diyelim) Venüs'e baktım. Yani güneşin söndürdüğü son yıldıza...

Hayat, Ölüm ve Başka Şeyler

İHSAN OKTAY ANAR

1995'teki Çelik Harekatının kaçıncı günüydü, hatırlayamıyorum. O tarihlerde bir ara Cizre'de bulundum. Kitab-ül Hiyel'i, kendisinden esinlenerek yazdığım el-Cezeri'nin memleketi! Kitaplarım henüz basılmamıştı. Ama kader beni el-Cezeri'nin ("Cizreli" anlamına geliyor) bir zamanlar yaşadığı yere sürüklemişti (böylece, bir bakıma "hacı" olmuş sayılırdım.) Cizre'yi sevmiştim. Melaye Ciziri'nin Kürtçe divanını bulunca daha da çok sevecektim. (Bu divanın mısralarındaki müzikalite nedeniyle Kürtçe öğrenmeye bile kalkıştım.)

O zamanlar artık "eski" bir askerdim. Çünkü ölümün doğasını çözmüş, ya da çözdüğümü sanmıştım: Bir kadın gibiydi: Yaklaşıldığında kaçıyor, kaçıldığında yaklaşıyordu. Alt tarafı, sadece bir kez ölecektim, ikinci bir "şans" (10 yıl önce olsaydı "riziko" kelimesini seçerdim) ne yazık ki yoktu.

Geceler dişidir. Güneydoğuda ne olursa geceleri olur.

İşte böyle bir gecede tankın komutan kulesine oturmuş, radyomda romantik müzikler dinliyordum. Elvis Presley, "Are you lonesome tonight"ı sanki benim için söylüyordu. Şarkı daha bitmemişti ki, 25-30 metre üstümden, izli bir mermi vınlayarak geçti. Küfrederek tankın kapağından içeri atladım. Üzülmüştüm. Çünkü radyo, tankın içinden çekmiyordu. İlk izli mermiden aşağı yukarı 2 saniye kadar sonra bir başka mermi daha alçaktan geçti. Beni vurmayı başaramadığı için bu "keskin nişancıyı" suçlayamazdım: Arkasında ışıktan bir iz bırakan ilk mermi bir "doğru nişan" denemesiydi. İkincisi ise asıl mermi... Hem de gece... Zor iş... Silahın sesi, ikinci mermiden çok kısa bir süre önce geldi. İşin kötüsü, ne ben ne de doldurucu namlu alevini görmüştük. Tanktaki nişancı gece görüş sensoruyla araziyi taradı ama, kimseler yoktu. Sniper, tepelerden birinin arkasında olmalıydı. Kötü bir geceydi. Çünkü çelik zırhıyla bir Faraday kafesi olan tankın içinde radyo dinlemem imkansızdı.

Nihayet şafak söktü. Arazi artık emniyetliydi. Güneş henüz doğmamıştı. Çoban Yıldızı tepedeydi. Komutan kulesine yine çıktım ve orta dalgayı karıştırırken, Cudi Dağının arkasından, ta İran'dan gelen bir sesi yakaladım. Bir kadın sesiydi ve, inanmayacaksınız, rubailer okuyordu. Farsça bilmiyordum; fakat vezinden, rubaiyi hemen tanıdım. Hayatımda işittiğim en güzel kadın sesiydi ve bu rengiyle, Şehrazad'tan başkasına ait olamazdı. "Ömer Hayyam" ismi geçince artık iyice emindim. Gece sıkıcı, ama şafak güzeldi. Zühre'ye, ya da (ona ne dersek diyelim) Venüs'e baktım. Yani güneşin söndürdüğü son yıldıza...

Zaten gerçek, hayallerimizi söndürmüyor muydu?

Bu mektuptan 25, sensizliğinin ardından da geçen 15 yıl sonra 1984 yılının bir ilkbahar günü, Fransa'nın o görkemli sahil şehri Cannes'da, bir yanda yüreğimizde ülkemizden istemeden ayrılışımızın burukluğu, diğer yanda dünyanın dört bir bucağından gelmiş insanlar üzerinde "YOL" un yarattığı inanılmaz coşku seli.., ve senin hüzün dolu gülümseyişinle "ALTIN PALMİYE" ye uzanışın... İşte demir parmaklıklar arkasında, sinema perdesine çevirdiğin taş duvarlarda yarattığın kahramanların yoksul omuzlarına yüklendikleri o çok değerli ödül de Türkiye'de bugün ve hâlâ eşsiz...

Doğum Günün Kutlu Olsun Yılmaz

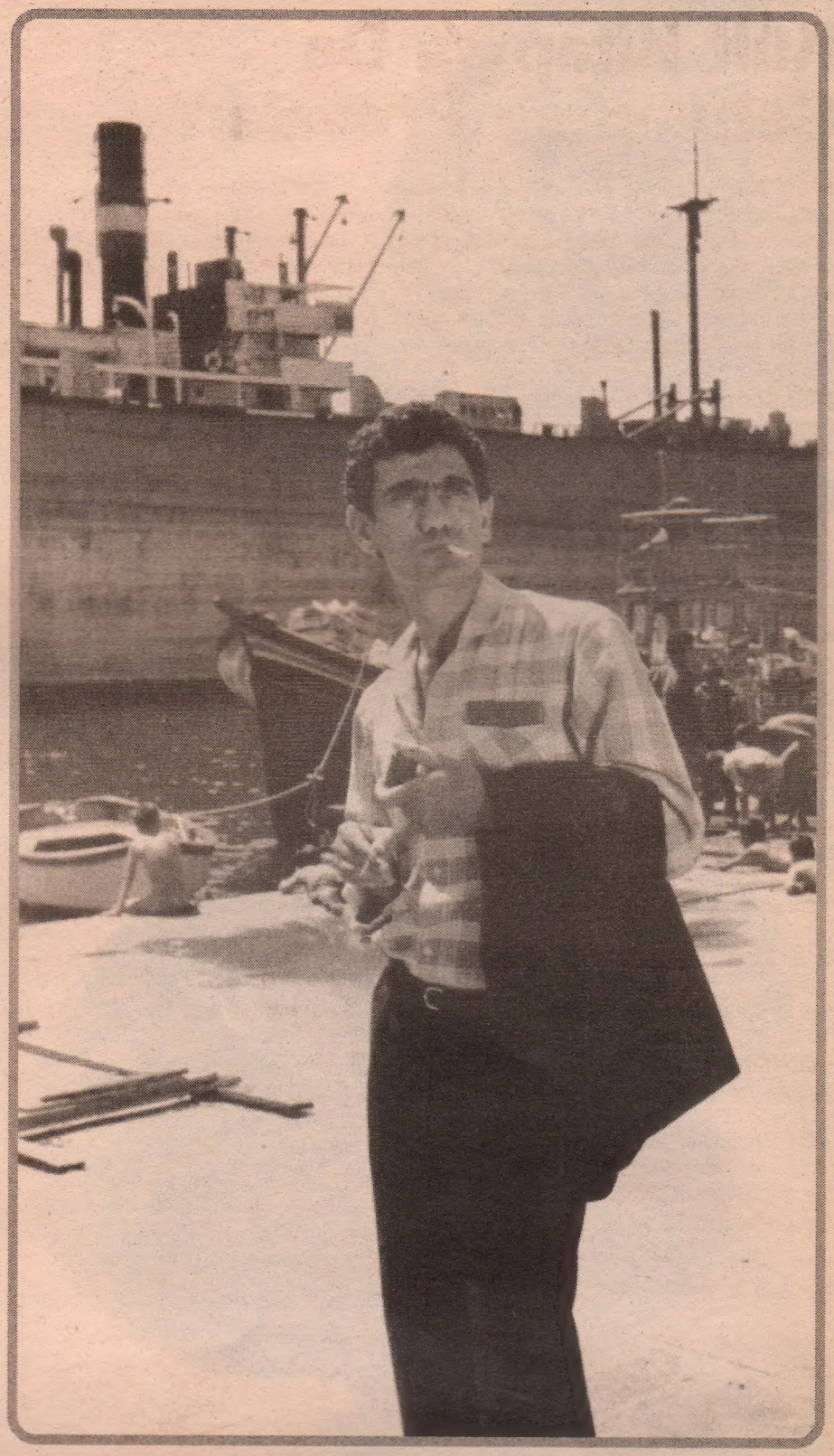

1 Nisan 1974 yılında Selimiye Askeri Ceza ve Tutuk Evi'nde yazdığın bir mektupta şöyle demişsin: **"Nüfus kağıdıma göre bugün 38 yaşıma girdim. Önümüzde denenmemiş acılarla dolu kimbilir kaç yıl kaldı. Hayatı kendim için yaşamıyorum. Acılara da kendim için katlanmıyorum. Ve korkmuyorum hiçbir şeyden, başıma gelecekleri de biliyorum.**

Yüzlerce, binlerce yıl yaşayacağız. Yarın bizim çünkü... Biz öleceğiz, çocuklarımız bırakacağımız mirası taşıyacaklar yüreklerinde... Ve onların yürekleri bizim altında ezildiğimz korkuları tanımayacaklar."

Bu mektuptan 25, sensizliğinin ardından da geçen 15 yıl sonra 1984 yılının bir ilkbahar günü, Fransa'nın o görkemli sahil şehri Cannes'da, bir yanda yüreğimizde ülkemizden istemeden ayrılışımızın burukluğu, diğer yanda dünyanın dört bir bucağından gelmiş insanlar üzerinde **"YOL"** un yarattığı inanılmaz coşku seli.., ve senin hüzün dolu gülümseyişinle **"ALTIN PALMİYE"** ye uzanışın...

İşte demir parmaklıklar arkasında, sinema perdesine çevirdiğin taş duvarlarda yarattığın kahramanların yoksul omuzlarına yüklendikleri o çok değerli ödül de Türkiye'de bugün ve hâlâ eşsiz...

Kim bilebilir şimdi, o filmi yapmaya karar verdiğinde hapishanedeki mahkumlar arasında para toplayarak çekime başladığını; yönetmeni Şerif'in, oyuncularının ve filme emeği geçen bir çok kişinin hiç karşılıksız, ya da boğaz tokluğuna bu işe katıldıklarını; kim bilebilir, İsviçre - Fransa sınırındaki küçük dağ kasabasında filmin montajını yaparken senin yaşadığın sıkıntıları? İyi çekilemediği, iyi yorumlanamadığı, iyi görüntülenemediği için filmin büyük bir kısmının ziyan olup gittiğini, **"ah bir de ben çekebilseydim"** deyişindeki kırıklığı.

Kim bilebilir o kış, ordaki diz boyu karları? Buzlanmış çoraplarını? Ayakkabılarının su aldığını; bana ve çocuklara bot alıp da kendine almadığını? Kim bilebilir **Altın Palmiye** ile eve dönerken yol paramızın bile olmadığını?

Kim bilebilir yine o günlerde vatandaşlıktan çıkartıldığını duyunca ağladığını?

Sana o zaman bu safsataların tutmayacağını, insanların hiç de duyarsız olmadıklarını, bu suçlamaların geri tepeceğini, seni bu ülkenin bağrından kopartmaya hiç kimsenin gücünün yetmeyeceğini söylemiştim değil mi?

Zaten sen de bunu çok iyi biliyordun ama isterdim ki upuzun, yasaklı yıllardan sonra ve eserlerinin büyük katliamından sonra ülkesi insanlarının ağıtlarını tüm dünyaya dinleterek onları derinden etkileyen **YOL**'un kahramanlarını sürgünden dönüşlerini sen de görebilseydin!

Seni bilinçlerinde ve yüreklerinde yaşatmış, hiçbir zaman unutmamış onbinlerce - onbinlerce insan onları karşıladı, bağırlarına bastı ve sürdürüyor kucaklamayı. Senin eski vefakar dostların sana olan özlemlerini bir nebze de olsa böyle dindiriyor, seni hiç tanıma fırsatı bulamamış gençler uzun saçlısı, kulağı küpelisi, türbanlısı türbansızı koşup geliyor seni anlamak için...

Sen, evet sen, ülkeni, kültürünü, gelenek ve göreneklerini, insanlarını böylesi iyi tanıyan sen yarattın bu mucizeyi... Senin o müthiş gözlemciliğinden, hikayeciliğinden, romancılığından ve büyücülüğünden gelen o büyük gücün sayesinde oldu bütün bunlar!

Bu sözlerime her zamanki gibi yine gülerek: **"Aptal kocanı ne kadar çok abartıyorsun ciğerim"** diyeceğini biliyorum! Hayır Yılmaz, abartmıyorsun. Senin yıllarca önce romanlarında, hikayelerinde, filmlerinde anlattığın şeyler bugün bile gerçekliğini, güncelliğini koruyor. Siyasal sosyal ve toplumsal birçok değerlendirmen bugün hayat tarafından doğrulandı. Ne yazık ki değişen, iyiye, güzele, doğruya doğru gelişen bir yol henüz yok ülkede. İnsan, adalet ve düşünce hakları hâlâ zincirlerinden kurtulamadılar... Irkçılığı ve milliyetçiliği körükleyen bir savaşın "Vampir Yüzü" bütün çirkinliğiyle hafızalara kazınıyor... Kan, ateş, gözyaşı, serseri mayınlar gibi dolaşıyor ortalıkta.

Yani sen, sonsuzluk yolculuğuna çıktığından beri ve **YOL**'dan beri her şey eskisinden de kötü.

Çağının, insanının tanıklığından yola çıkman; sana sunulan şan, şöhret, para gibi dünya nimetlerini elinin tersiyle itmen; oğlumuzun babasız büyümesini, ayrılığı, hasreti göze alman; her koşulda ezilen, horlanan, dışlanan insanların, emekçilerin haklarını koruman; Kürtlerin ve dünyanın tüm ezilen halklarının yanında olman, onların yok sayılmalarına, kültürlerinin, dillerinin, özbenliklerinin yok edilmesine karşı direnmen; bu uğurda yüzlerce yıla ulaşan cezalara çarptırılmayı göze alman; baş eğmemen, hayatının en güzel yıllarını cezaevlerinde tüketmen; dünyanın en konforlu köşelerini kendi ülkenin hapishanelerinin hücrelerine değişmemen; **"Bizim de var söylenecek sözümüz, ipe uzatılacak ince bir boynumuz var"** diyebilmen... İşte tüm bunlar için sen benim sevdiğimdin, yol arkadaşımdın.., bunlar için ben seninle büyük acıları, büyük ayrılıkları ve büyük umutları paylaştım.

Evet, tüm bunlar için arkadaş, tıpkı bu yollardaki diğer bütün arkadaşlar gibi siz hiç ölmeyecek, hep yaşayacaksınız ve sizi hiç unutmayacağız.

Doğum günün kutlu olsun Yılmaz.

FATOŞ GÜNEY

ahsamiye.com

Kitapları dünyanın her yanında peynir ekmek gibi satılan hisli, ayyaş ve rahmetli yazar Charles Bukowski'yle iki Fransız dostun vaktiyle yaptığı bir söyleşiyi sunuyoruz.

"Siz dünyayı kurtarın, ben de nasıl kurtardığınızı yazayım. Oldu mu?"

Burası çok az aydınlık, söyleşimizin gece olması bir rastlantı mı?

Buk: *Ben gündüz yaşamam. Ölü gibi dolaşırım. Bu çocukken de böyleydi. Güneş batımına kadar karanlık kalır, aydınlanmazdım. Gece, benim için yaşayan, romantik olandır, gündüz ise daha gerçek olandır.*

Peki geceleri şarap içerek mi geçirirsiniz?

Buk: *Bu Tanrıların kanıdır. Önceleri çok bira içerdim ama şunun farkına vardım ki şarapla beraber insan durmaksızın 3-4 saat yazabiliyor. Wisky ise problem kaynağıdır...*

Sizce hayat baştan sona savaş mıdır?

Buk: *Sanırım. Bunun gizemi hayatın yol alışındadır. Az savaşmak, biraz dinlenmek, yeniden savaşmak, bir ritm tutturmaktır. Benim tüm istediğim mutluluktur. Yakalarsam 24 saat elimde tutmak isterim ancak yakalayamıyorum...*

Ne zaman yazarsınız?

Buk: *Geceleri yazarım. Şu sıralar şiir yazma dönemim. Umarım yakında bu da bizter ve öyküler yazmaya başlarım. Şiiri şimdi hiç plan yapmadan yazıyorum. Kendiliğinden geliyor sözcükler, ben de yazıyorum. Amerika'da şairler romantik kişiler olarak tanırlar. Eğer şairseniz sizde özel bir şeyler olduğunu düşünürler, bu fazladan bir ruh hâli gibi... ama ben bununla hem fikir değilim.*

Alkol, şarap, gerçekler üzerine attığınız bir tül mü yoksa?

Buk: *Bunlar benim normal kişiliğimden çıkmamı sağlar. Her gün aynı kişiyle yüzleşmem böylece. İnsan içince hayata başka bir şekilde döner, ertesi gün hayata yeniden başlar ve belki de bu bir çeşit intihardır... Yeniden doğmak üzere kendinizi öldürmek. Ben böyle 10, 15 bin defa yaşadım. İkinci yaşamımda yazarım ve iyi yazdığımı da düşünürsem, içkinin bana iyi geldiğini söyleyebilirim.*

Kitaplar.. Okumak üzerine ne diyebilirsiniz?

Buk: *Aslında hayatım boyunca bir şeyler okumak bana hep problem olmuştur. Tolstoy, Shakespeare... okumak çok zordu ve ben belki bu yüzden yazıyorum. Zaten beni yazdıran iki duygu vardır: biri tiksinme ikincisi ise: sevinç...*

Siz başından beri toplum tarafından kendinizi dışlanmış hissettiniz. Ham On Rye'da*: bütün babalara: Babalar önemli değildirler diye yazıyorsunuz. Bu katı tutum neden?*

Buk: *Ben kendimi dışlanmış değil, babamın evinde, yerimde gibi hissetmiyordum. Kendimi evlat edinilmiş hissediyordum. Bu yüzdendir ki, çocukken de çocuklardan, top oyunlarından, kızlardan dahi korktum.*

Peki kızlar hakkında ne düşünüyorsunuz?

Akşamsefası

Buk: *Eskiden olduğu gibi, aynı şeyi. Bir kıza kur yapmak beraberinde yalanları ve sahtekarlığı da getirir. Randevular, aynanın karşısında taranmak, kur yapmak, oyun oynamak gibi. Ben bunları hiç istemedim. Bu yüzden zaten doğrudan o.ospulara gittim.*

"Acı çekmeyen insanda eksiklikler var" diyorsunuz. Acı yaratıcı olmayı mı öğretti?..

Buk: *Sanırım öyle. Ama bu hoşuma gitmiyor. Uzaktan da olsa biraz mutluluğu tercih ederim. Yazmak bu denli önemli değil... Mutluluk da büyük sanat eserleri doğurur. Bach'ın müziği örneğin, içinde neşe var! Gerçi o Tanrıya inanırdı, ben inanmam ama... Sonuçta bir şiir, mutluluktan, acıdan, sıkıntıdan ve herşeyden doğabilir. Herkes bir şiir yaratabilir ama bilinen şu ki az şiir yaratılmıştır.*

Yazdıklarınız ne denli açık, kaba olursa olsun, belirgin bir şiirsel tarafı da var...

Buk: *Ben sadeliği, kolay şekilde söyleneni yazmaya çalışırım. Asla sözlük kullanmam ve bu anlamda insanlara yalan söylemem.*

Aşka inancınız ne durumda?

Buk: *Aşk bana güven vermeyen bir kelimedir. O kadar çok kişinin ağzından çıkmıştır ki ben açıkçası başka bir şey densin isterim. Bence aşkı çok istismar ettik, sesini kaybetti....*

Ya arkadaşlık dersem?

Buk: *Hep problemim olmuştur. Benim için arkadaş, benimle oturup içendir.. Ha! ha! ha!...*

Paraya gelince, bu sizin için ne ifade eder?

Buk: *Hiç. Ölmeden önce yapmak istediğiniz bir şey varsa onu yapmaya, böylelikle insanların müdahelesi gerekmeden rahat yaşamaya yarar. Sizi s.ken için yeterince ama fazlası gerekmeyendir. Parayla ilgili iki şey kötüdür: sizde yeterince olmadığı zaman ya da fazla olduğu zaman, hadi go ahead!....*

Aşk, para dedik peki yalnızlık nedir sizce?

Buk: *Well, yalnız olmak bir şeye ya da kişiye ihtiyaçtan doğar; ben zaten bu anlamda hiç bir zaman yalnız olmadım. Yalnızlığı severim çünkü ihtiyacım olan şey kendimim.*

Sizi kimler okuyor?

Buk: *Ben birçok ülkeden mektuplar alırım. Yazdıklarımı seviyorlar. Asya'dan gelen bir mektupta: "Burada okunan yegane yazarsınız, hapishane hücreleri arasında kitaplarınız elden ele dolaşıyor" diye yazan okurlarım var. Bu benim için büyük mutluluk. Sanırım "kaybedenler" kısmı beni okumayı daha çok seviyor. Biraz daha şarap alırmısın?*

Dönelim o zaman içkiye, içmek sizin için önemliyse...

Buk: *Eskiden içmenin sizi erkek yaptığı inancı vardı. Ben 10 yılımı barlarda geçirdim ve gördüm. Birşey olamayan, erkek bile olamayan zavallıları gördüm. İçmek "yaratıcı yapmaz" sizi yıkar. Ama tabii bu benim için değil... ben yazarken içerim. Düşünsene, içmek, içmek için bana para ödüyorlar, hârika bir şey bu...*

Biraz da en büyük hayalinizden bahsetsek?

Buk: *At yarışlarında büyük bir oyuncu olmak ve bundan para kazanmak. Ben sadece bir "yazar" gibiymişim gibi yapıyorum o kadar. Özel, büyük bir hayalim yok. Siz dünyayı kurtarın, ben de nasıl kurtadığınızı yazayım oldu mu?.. That's a good deal?*

Başka yazar tanır mısınız?

Buk: *Ben yazarları sevmem, sadece yazmaktan konuşurlar. Bir muslukçuyla, bir balıkçıyla konuşmayı tercih ederim. Benimle konuşmaya gelenler oldu, kendilerini kapının önünde buldular!...*

Cinsellik hakkında ne söylersiniz?

Buk: *Eğer dikkat ederseniz cinsellikle ilgili hikayeleri yazdıklarımda bulamazsınız. Ben cinsellikle kafayı bozmam ama hikayelerimi yazmak için bir şekilde kullanırım.*

Bir kadında aradığınız nedir o zaman?

Buk: *Tüm istediğim onunla rahat ve barış içinde yaşamak. Dışarda insanlar savaşırken neden birbirimizle uğraşalım ki?*

Peki nasıl seçersiniz?

Buk: *Kimse seçmez ve karar vermez, ama biz öyle zannederiz. Seçim ve karar zaten sizin için alınmıştır. Adı yaşam olan bir cahil Tanrıçadan, bir kuvvetten. Ama şarap seçilir. Biraz daha şarap??..*

Son bir soru: İnsan kalbi, iyi midir kötü müdür?

Buk: *İnsan kalbi özellikle iyidir. Devlete karşı olan görevlerimiz, Tanrıya karşı olan günahlarımız, yaşamak için sürünmemiz... Böyle olunca kalp, baş ve diğer organlar arasında dengeyi bulamaz yani delilik ve barışın arasındadır. Aslında daha iyi çalışsaydı insanlık tarihinin tüm ümitlerini barındırırdı. Hâlen ümit bir bütün olarak kalıyor. Biz ise yürümekte olduğumuz yolda bir yerde kaybolmuşuz ve nasıl yolumuzu buluruz, bunu bilemem... Bir şişe daha açayım mı?..*

Çeviri: Bal Kırdar

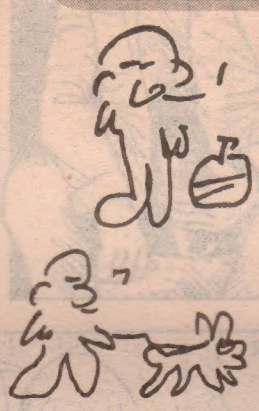

Charles Bukowski (1920-1994)

Kısa adıyla "**Buk**" diye hitap edilen **Bukowski**, 16 Ağustos 1920'de Almanya'nın Andernach kentinde doğuyor. 20'li yıllarda ise Los Angeles'da büyüyen **Buk**'un çocukluğu çalkantılı geçiyor: Babası tarafından dövülen, cildinde akne sorunlarıyla uğraşan ve sonunda kolejden sonra okulu bırakan, bir dönemden sonra Amerika'nın bir çok kentinde dolaşıp türlü türlü işlere girip çıkıyor. Tam 10 sene boyunca postacılık yapıyor. 1964'de Marina isimli bir kızı oluyor. Kendisini "**Kaşarlanmış**" bir içkici olarak tanımlayan Buk şiirlerini "**Ole**" ya da "**Opencity**" gibi bir takım "**underground dergilerde yayınlanıyor**". 1969'da ise onu uluslararası bir üne kavuşturan" **Notes of a dirty Old Man**'i yayınlatıyor. 1970'lerde artık tanınan, sevilip sayılan bir yazar olan Bukowski 1985'de **Linda Lee Beigh**'le evleniyor. Kırka yakın şiir, roman, öykü yayınlatan yazar aynı zamanda bir at yarışı meraklısı. 1994'de ise yakalandığı kan kanseri nedeniyle yaşama veda ediyor.

Akşamsefası

"Geçer Günler Böyle"

MEHMET ERSOY

Kapattı... Birkaç düğmeye bastı ve bu odaya girip herşeye müdahale ettikten sonra yine bir düğmeyle kilometrelerce uzaktaki yaşamına çekiliverdi. Ne kadar kolay uğrarsın bu bozgunlara. Son sözün cevabı bağırsan bile gitmez...

Elinde soğuk telefon kalakalırsın...

ÇOK ÖZÜR DİLERİM...

NİÇİN?..

TELEFONA ÇIKTIĞIM İÇİN. SEN TUVALETTESİN DİYE AÇMIŞTIM BEN, AMA... BİR TATSIZLIK YAŞANMASINA SEBEP OLDUM GALİBA... SEVGİLİNDİ DEĞİL Mİ?..

Bilmem, sevgilim miydi? Bir şeyimdi işte. Sefilliğim desem daha çok uyar.

TABİİ, SEVGİLİNDİ MUTLAKA. YOKSA BAŞKA BİR KIZ AÇTI DİYE NİYE BOZULSUN KİŞİ..

BOŞVER. SENİN BİR HATAN YOK BU İŞTE. GERİLİM YARATMAYI SEVER ZATEN...

HAKLI DEĞİL Mİ YANİ? KİMBİLİR NE KADAR YARALANMIŞTIR KIZCAĞIZ. BAŞKASIYLA BİRLİKTE OLDUĞUNU HİSSETTİ ÇÜNKÜ...

EĞER O BAŞKASIYLA BİRLİKTE OLSA SEN NE YAPARDIN? KIZMAZ MIYDIN?

BAŞKA BİRİYLE BİRLİKTE ZATEN. KOCASI VAR.

EYVAH! YASAK İLİŞKİ YANİ BU?..

İLİŞKİ SAYILMAZ ASLINDA. DAHA DOĞRUSU BİR ZAMANLAR İLİŞKİYDİ. BİRLİKTEYDİK. SONRA BİR GÜN ARAMIZDA LÜZUMSUZ BİR TARTIŞMA GEÇTİ. BARIŞMAK İÇİN ÇİÇEK BİLE GEREKMEZDİ YANİ. AMA BİR DE BAKTIM BAŞKASINI BULMUŞ...

PEKİ BU TELEFONLAŞMALAR, HESAP SORMALAR FALAN NESİ? SEN DE HALEN HAK İDDİA ETMESİ İÇİN İLİŞKİNİZ SÜRÜYOR OLMALI...

SÜRMEKTE OLAN YALNIZCA BU TELEFON GEVEZELİKLERİYDİ. HİÇ GÖRÜŞMEDİK...

MESELE NE PEKİ ABİCİM? MADEM YALNIZCA ARKADAŞLIĞINIZ KALDI, SENİ NASIL KISKANABİLİR HALEN? YOKSA SEN AŞKA KÖLE MİSİN?

Aşk kölesi! Şu aptal ve komik deyim ne kadar acı geldi şimdi. Hele insan kendini aynı anda hem aptal hem de komik hissediyorken....

ONA YALAN SÖYLÜYORDUM... KİMSEYLE BİRLİKTE OLMADIĞIMI HİÇ...

HALEN ONU BEKLİYORSUN SEN...

AMA ÜZÜLME. SENİ HALEN DENETLEDİĞİNE GÖRE BEKLENDİĞİNİ O DA BİLİYOR. VE BU OYUNU SEVİYOR. BOŞ DURMADIĞINI ANLAYINCA DAHA ÇOK DÜŞÜNECEK SENİ...

SAYEMDE DEĞER KAZANDIN BAK. HADİ ŞİMDİ SEN DE BİRAZ BENİ DEĞERLENDİR.

Ama ben kendimi hep değersiz hissettim. Onunla birlikteyken de, seninle birlikteyken de, sen tozolup gittikten sonraki şu sıkıcı günlerde de...

Hatta sen haklı çıktığında bile...

CANIM. AYLAR BOYUNCA TEKRAR SANA BAŞLAMAMAK İÇİN ÇOK DİRENDİM AMA DAYANAMADIM İŞTE. SENİ BAŞKALARININ KUCAĞINA ATMAM ARTIK. HATTA BOŞANIRIM İSTERSEN...

Aslında önemli hiçbirşey yok belki de. Herşey olması gerektiği gibi akıp gidiyor işte. Onları ucuz hüzünlere ya da sevinçlere bulaştırmanın da hiç bir anlamı yok. Peki ben ne budalası olacağım şimdi?

Akşamsefası

Adana Demirspor'da Fatih Terim'le aynı takımda epeyce sıyrık meşin bir yuvarlağın peşinde Fatih Galatasaray'a doğru deplase oldu, sense şiire kesilmiş bir süt kadar buruk yıllar kaldı arkada ve önde Ahmet Erhan pis alkolik seni köprüaltlarında çocuk yetiştirirken yakaladım sokak köpeklerinin ağzına biberon dayarken

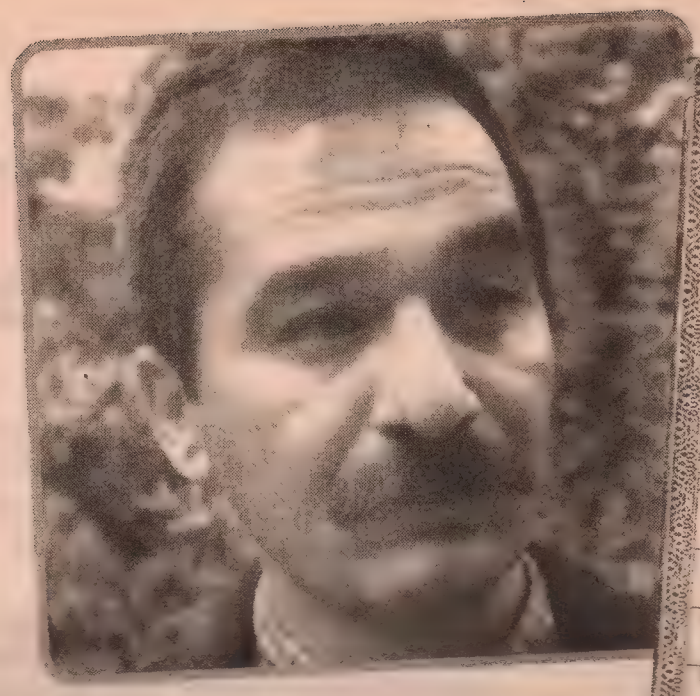

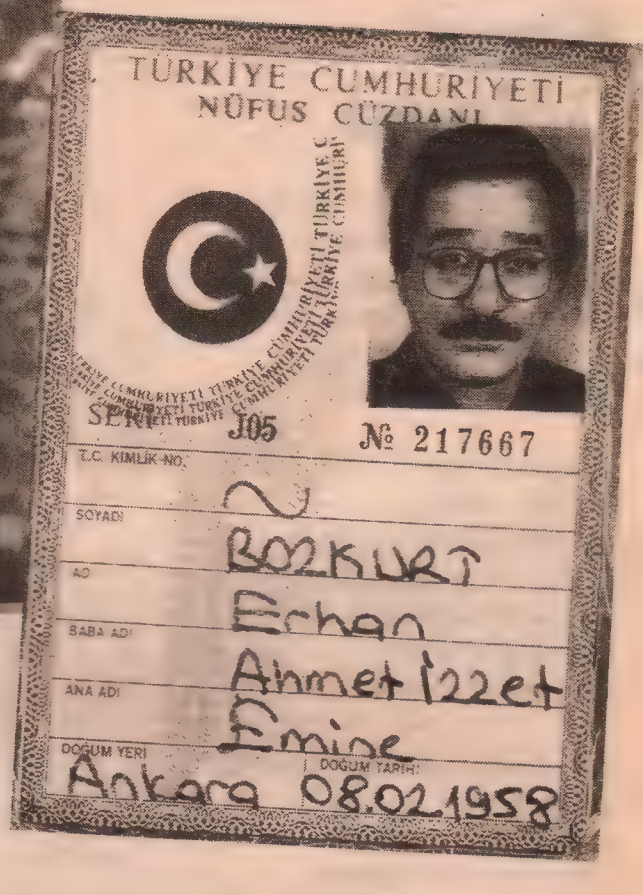

Erhan Bozkurt, Ahmet Erhan'ı Yargılıyor

AHMET ERHAN

Metro istasyonunun yeraltında ışıklar içinde bir tabut gibi uzanan ve onca itiş kakışa karşın derin bir yalnızlığı barındıran solukların birbirini kovduğu böylesi bir ikliminde herkesin dünyaya kendine özgü bir kimya salgıladığı;

hayatın kılcal damarlarına kadar ölümle tütsülendiği, yorgun dünya derin bir uyuşma ellerde, ayaklarda ve gözlerde bir uzak yolculuğa hükümlü tren camlarının buğusu onyedinci kattaki balkon bir sarkaç gibi savrulup duruyor boşlukta F-16 kıvılcımları saçarak günahkar şehrin semalarında

lağımlara kaçışıyor halk

Erhan Bozkurt konuşuyor:

8. 02. 1958. Ahmet İzzet'ten olma, Emine'den doğma. Boşandı. İslâm. İçel. Mersin. Mesûdiye ve bir sürü rakam. Veriliş nedeni. Zayi. Keçiören. Ankara. Nüfus müdürü adına.

Yüzmeyi kırk yıllık seanslarda öğrenen bir Akdeniz çocuğu

kılı kırk yaran bir kırkayak

Oğlunun adını 'Deniz' koymayı unutmuyor

Sanki sallanan bir kayıkta en küçük bir dalgada böğürtüsünden martılar muhacir olacak

Erhan Bozkurt konuşuyor:

Öğretmenlik mesleğinin psikosomatik bozukluklarına Vakko'dan alınmış bir kravatla cevap veriyor,

öksürük pastili, tebeşir tozu

okulla ev arasında adım sayısı belirlenmiş hayat gömleğinin kalbin üstüne denk gelen cebinde bir not defteri Mustafa Kemal'i tarih kitaplarında ölümden kurtaran o köstekli saat gibi

koruyucu nesneler evde patlak bir prezervatife benzeyen koridorda uçuşup duruyor

televizyonun duvarlara iliştirilen sesi

Üsküdar'da yangın, Manavgat'ta sel

Ayın 17'lerinde ödenen kira ve yakıt parası, günü gününe faturalar

Erhan Bozkurt konuşuyor:

yalnızlığın kesik tırnak uçlarının bana çevrildiğini gördüğümde onları avuçlarımın arasında tutup dünyaya üfledim

Çirkin ve konuşkan bir sevgilim oldu

kasığıma eklenen her ayazda haftada bir patlayan on saniyelik molotof kokteylerimi söndüren

geriye kalan bütün günleri saatleri saniyeleri yazılı yoklamaları okuyarak geçirdim

2000 yılının Ocak ayının ilk gününde Visa'nın süresi bitiyor

90 yaşına kadar yaşarsam hesap makinemin tuşları yeşerecek

her öğün borokolinin üstüne sarmısaklı yoğurt dökerek sağlığımın hayattan hırsızlama uzantılarını damarlarıma eklemeyecek ve hormon dengemin bozulmasına asla izin vermeyeceğim.

mezun ettiğim ve beni düşünerek doktor olan bütün öğrencilerim için telefon defterime birkaç yaprak daha ekleyeceğim

ölümden korkuyorum, elbette korkarım

bunun için her ramazanda fitre ve zekatımı mezarlık bekçilerine oyuncak tabutların içinde takdim ederim

ölümden korkuyorum, elbette korkarım, bunun için üç güne bir etek traşı olurum, üstüme gül suyu serper bedenimin bütün kıyılarını çöreotlarıyla doldururum

erguvan günlerinden yılan çıyan anlarına toprak savurduğum doğrudur

'hayat böyle Federico!'(*)

pragmatist soluğum bir semizotunun alyuvarlarını semirtecek ben biyolojik kulvarımı 90 yılda tüketmenin dehşetiyle ve yüzümün peçeli duvarında hayat boyu köklenme olanağını tanımadığım yüzsüz ayrıkotlarını bir kez daha yolacağım

Erhan Bozkurt konuşuyor:

İnanmıyorsun değil mi Ahmet Erhan. Kağıtlarda adımbaşı bitiveren *osuruk lekesi*. Mağaradan çıkmadan ekvator çizgisini bir bakışta gören Yarasa. Adamım. Olumsuzluklarım. Öteki. 8 Şubat 1999. 2000'e 326 gün kala mağaranın girişine taşlar yığmak pahasına

'hayatımı mahvettin' çığlıklarının Yeşilay yanlısı kuraklığında seninle ilk kez bir parmak Watt 69 eşliğinde, sen istersen ispirto iç, faul yapmak pahasına kulvar değiştirecek ve

seninle aynı ahıra bağlı eküriler olduğumuzu hatırlayacağım

hiçbir yargım bağımsız olmayacak

zaten kör olan gözlerine parmak atacağım

takma ad yalnızlıklarına şiirlerine yazılarına kibrit suyu

adamım

aynı rahmin aynı kısacık zaman boyutuna sığan devinimlerinde senin o sidikli şiirlerinde sıkça ve utanmadan kalemine doladığın annemizin çığlıklarında kabul et ki benim başım doğal bir biçimde o kayganlıktan dünyaya ilk soluğu almak için çıkarken sen önce ayaklarını çıkarmak gafletine düştün

Hayat korkağı!

İkizim bile değilsin takma adımsın öteki yanımsın ötedesin

Freud'un bile gözünden kaçan çapak

Dünyanın lastikli bir top gibi her an dipsiz bir uçuruma savurup savurup avuçladığı

senin o 'ironi' adını koyduğun katılasıya gülünçlük

şimdi parklarda üstüne underground gazeteler sarınarak yatmayı cep konyağı şişelerine hortumlar sarkıtarak ısınmayı ve Güzelbağ şarabını derin havuzlarda kulaçlayacağın boğuk yaz günlerini hayal etmeyi bir bok sanıyorsun

iânelerle yaşıyorsun

son gördüğümde yüzünde dokuz canının sekizini yitirmiş ölümsüzlerin hüznü vardı

ve karıncaların sana üç öğün ıspanak kereviz pırasa artıkları taşıdıklarını ekmekleriyse yaşadığın parkın havuzundaki kırmızı balıklarla bölüştüğünü anlattın

oniki kitap yazdın

beşbin kasa bira üçbin kasa rakı ikibinbeşyüz kasa şarap ve konyak votka eşliğinde eşiklere tükürerek

hesap makinam kilitlendi bu noktada

Erhan Bozkurt konuşuyor:

Adımızı bile beğenmedin

neymiş şimdiki tanımlamayla ırkçı milliyetçilerin, ki sen ısrarla faşist demeyi sürdürüyorsun, hem erhan hem bozkurt

er- han boz- kurt

1976'da ilk şiirini yayınladığından beri Ahmet Erhan'da karar kılıyorsun

bir gün soyadı kanununa muhalefetten yargılanacaksın

ya da beni öldürmekten

sokaklarda sekizgenler çizerek geceleri ardında bıraktığın salyangoz izlerini kimsenin görmediğini mi sanıyorsun

pis alkolik

herkes seni okuyor herkes sana tutkun masalarda kadehler

senin için rezerve

gerçekten böyle mi düşünüyorsun

Nüfus cüzdanın bile yok, yalan mı

ama resmiyet baskınlarında sorarlar söylersin

Ahmet İzzet'ten olma Emine'den doğma

Aklını başına topla

Ahmet Erhan

beşiğimdeki o ilk çarşaf kırışığı damardan kan kardeşim

aynı ağızla ağladığım güldüğüm

aynı sivilceleri döktüğüm

aynı sapla işediğim birtakım yarıklara yarlara apartopar daldığım

Sensiz bir yazıda okunamayacak kadar küçük harflerle dizilmiş bir dipnot olduğumu düşünüyorum bazan

ama yalnızca bazan

her akşam iş dönüşü aldığım bir parmak drink'i üç parmağa çıkarsam benimle konuşur musun

Unutma onsekiz yaşına babamın ölümüne kadar seninle aynı adı taşıyorduk, bunun hatırına konuş

nerden nereye

anıların bir anlık geğirtisinde aklımda bir üşüme, bir telaş günde üç maç yaptığım kavurucu sıcakların altında

Adana Demirspor'da Fatih Terim'le aynı takımda

epeyce sıyrık meşin bir yuvarlağın peşinde

Fatih Galatasaray'a doğru deplase oldu, sense şiire

kesilmiş bir süt kadar buruk

yıllar kaldı arkada ve önde

Ahmet Erhan

pis alkolik

seni köprüaltlarında çocuk yetiştirirken yakaladım

sokak köpeklerinin ağzına biberon dayarken

betonarme yataklarda derin uykularda

saksı kaçkını bir lağım çiçeğiydin artık

**Neruda* *8.2.999*

Kanat Gölgesi

Sırtında kanatların ağırlığı
daracık basamaklarını
adımlarken Galata Kulesi'nin
bir tek şeyden emindi Hezarfen
yürüyerek inmeyecekti
çıktığı merdivenden

Dalgın bir güvercini
yemek isteyen
arkadaşlarının üstüne
dev bir kuş gölgesinin
düştüğü o günden beri
vejeteryan oldu
Galata'nın kedileri

Sürgüne gönderildiği kentte
seyrederken İstanbul'a
yelken açan gemileri
konuverdi masasına
üst üste
iki kelebek

yeni bir düşü vardı;
uçarken sevişmek!..

SUNAY AKIN

Satıh

Beni telefonla rahatsız eden bir kadın
gibi gece

Nefesini duyuyorum, hiç konuşmuyor
galiba bir problem var daralmış ellerinde!

Özellikle geç saatlerde arıyor tam ben uykuya dalacakken
rüyanın ucunda tramplemde dururken
rüyanın derinliğinde kendi kız kardeşime bir mektup olacakken
çalıyor telefon, çalıyor telefon, çalıyor
beni herşeyden çok, sese gizlenen o garip nefret yoruyor!

Telaşla fırlayıp yataktan koşuyorum telefona doğru
-Alo! diyorum! Alo!.. Kimi istiyordunuz?!
Yalnızca birkaç hıçkırık duyuyorum kimliğimde adımı değiştiren
belki bir militan: son bir arzu diye arıyor beni.. hiç bulamayacak!
belki sarhoş bir melek: içkisinde buz niyetine eriyeceğim!
kim bilir belki de hakikaten saçından ayak bileklerine kadar sıcak,
bir yaz günü plajda
okuduğum kötü bir romanın arasına sıkıştırdığım
şeytan minaresi gibi kumla kirli, denizle coşkulu, benle tuhaf!

Kadınları özetleyen bir güzellik mi acaba içindeki o karanlık peyzaj
sigarasını yakmak için çantasında kibrit arayan bir kadın kadar çıplak!
siyah gözlükleri var, sanırım turuncu bir de eşarbı
saçlarını alelacele topuz yapmış, bir ruj sürmüş telaşla üstünkörü
suda boğulmaya hevesli balık sanki vücudunun toprak altında kalan tarafı!

Bütün kadınların seçtikleri bir temsilci olmalı diye mırıldanıyorum
kim adak, kim mozole, kim bıçak!
şüphesiz
bunu şimdilik kimse anlamayacak!

Hiç sevişemedik o kadınla! Tenine çocuk dökemedim!
teninden hiç çocuk alamadım. Ay, şahidimdir!
ama söz verdi kendi sırrına, kendi kanlı isyanına
bir daha sefere daha erken bir vakitte ağlayacak!

10-11 Şubat 1999

küçük İSKENDER

Şair Çizgileri

Edip Cansever

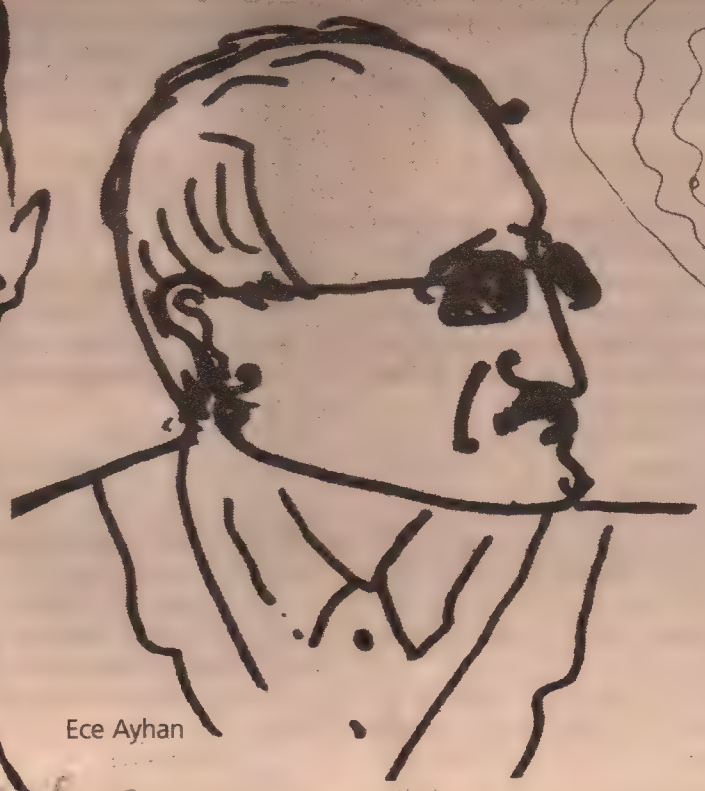

Ece Ayhan

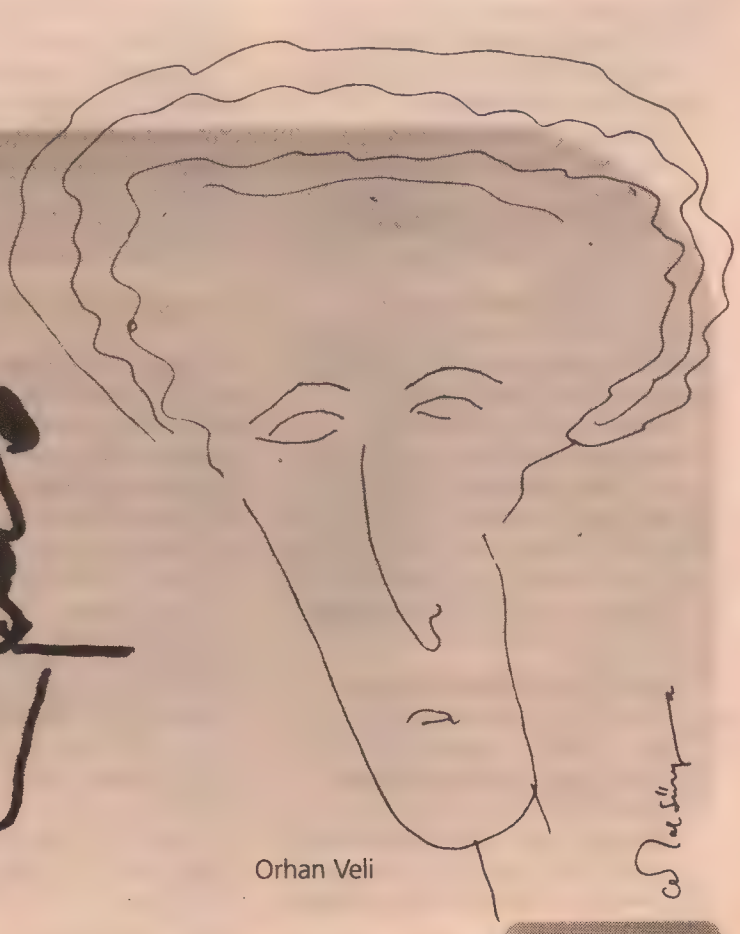

Orhan Veli

CEMAL SÜREYA

Dile kolay tam 538 yıldır aslanlar gibi ayakta duruyor Kapalıçarşı. Kapalıçarşı esnafı ise nesilden nesile değişip duruyor. 2000'e l kala Kapalıçarşı ne durumda, merak ettik. İyi ki de etmiş ve gitmişiz. Kapalıçarşı esnafını tüm güleryüzlülüğü, tüm hoşgörüsü ile karşımızda buluverdik. Farklı iş kollarından insanlarla konuşmaya gayret ettik. Ünlü kuyumcularından, berberine, kilimcisinden hammalına, en eskisinden güvenlik görevlisine kadar pek çok kişiyle görüştük. İyi ki de görüştük, söylemesi ayıp bardak bardak çay içtik. Hatta bir kaç da taraktı, aynaydı hediye aldık. Biz memnun kaldık, editör de... Umarız siz de memnun kalırsınız. Şikayetlerinizi bize, memnuniyetinizi dostlarınıza anlatınız...

HATİCE MERYEM - AYHAN BOZKURT

Kapalıçarşı Esnafı NE okuyor, yiyor, içiyor, dinliyor, seviyor, kızıyor, tutuyor, seyrediyor...

Gevriye Kilit
Kilit Turistik Eşya
Dükkanı Sahibi
** Mardinliyim.*
** Kitap okumaya vakit bulamıyoruz.*
** İlkokuldan terkim. Ondan sonra da ticarete atıldık. Hiç yazar tanımıyorum. Yalnız **Murathan Mungan**'ı Mardin'den Munganlardan bilirim.*
** Alman'ların Gurbet Şarkısı adlı arabesk şarkılarını dinliyorum. Arap müziği dinliyorum.*
** Dışarı çıkmak, açık havada dolaşmak hoşuma giden şeyler. Hiç bir şeyden korkmam.*
** Düzensizliğe kızarım.*
** İçki içmem ama ortama göre içebilirim. Esnaf olduğum için daha çok çay içiyorum.*
** Hürriyet okuyorum.*
** **Fenerliyim.***
** Kanal D ve ATV'yi izliyorum.*
** Marlboro Light kullanıyorum.*
** Ülkenin geleceğini karanlık buluyorum. İnsanlar tabandan yetişmediği için kuşkum var. Dünyadaki ilişkilerimi buradan kuruyorum. Çat pat İngilizce biliyorum, Arapça biliyorum.*
** **ANAP**'a oy vereceğim.*

İhsan Taşdelen
Turistik Eşya Dükkanı Elemanı
** Vakit buldukça kitap okuyorum. Yabancı yazarlardan **Wilbur Smith** okuyorum.*
** Lise l'den terkim.*
** Fotomaç, Fotospor özellikle okuduğum gazeteler.*
** **Fenerliyim.***
** Kanal D'yi izliyorum. Deli Yürek, Üvey Baba... Bir de NTV haberler...*
** Cengiz Kurtoğlu dinliyorum.*
** Pek boş vaktim yok ama balık avlıyorum.*
** İçki içmiyorum.*
** Baştakiler böyle olursa gelecek kötü.*
** **MHP**'ye oy vereceğim.*

Metin Başören
Silver Land Gümüş Çalışanı
** Tarih kitapları özellikle Osmanlı tarihi üzerine okurum. **Behçet Cantürk**'ün anıları, **Osmanlı'nın Kanlı Tarihi** en son okuduğum kitaplar.*
** Müzik... Özellikle bir tarzım yok. Metal hariç hemen hemen hepsi.*
** Arasıra içerim, bira, rakı....*
** **Radikal** okuyorum.*
** Marlboro içiyorum.*
** Tartışma programlarını izliyorum.*
** **Galatasaraylıyım.***
** Gelecekten pek umutlu değilim.*
** Oyumu boş vereceğim.*

Murat Alp - Yasin Sarıaltın
(Malatyalı Muhteşem Ortaklar)
Berkay Jeans Sahipleri
Murat:
** Arasıra kitap okuyorum. **Mina Urgan**, **Aziz Nesin**, **Erdal Öz**, **Cemal Kutay**, **Emin Çölaşan**, **Ahmet Altan**, **Uğur Mumcu** okudum.*
** **Musa Eroğlu**, **Yavuz Top**, **Hasret Gültekin** dinliyorum.*
** Boynumdaki zülfikar uğurumdur.*
** Bira, şarap, rakı içerim. Bulursak viski de...*
** En son Kusursuz Cinayet'e gittim. **Yol** ve **Propoganda** filmine gitmeyi düşünüyorum.*
** Kapalı yerden korkarım burnumdaki sinüzitten dolayı. Şimşek, yıldırım, yangın gibi felaketlerden bir de...*
** Sigara içmiyorum.*
** Milliyet ve Aktüel okuyordum bir ara.*
** **Fenerliyim.***
** **DSP**'ye oy vereceğim. Yerel seçimlerde çalışana oy vereceğiz.*
** Geleceğe dair refah, mutluluk, sağlık temenni ediyorum.*
Yasin:
** En son **Doğmamış Çocuğa Mektuplar** ve **Simyacı**'yı okudum. Doğmamış Çocuğa Mektuplar'ı Kadınlar Gününde okumaları için tüm erkeklere tavsiye ediyorum.*
** **Yol**'a gitmeyi düşünüyorum.*
** Boş muhabbete ve müşterinin alayına kızarım. Egoist ve kendini beğenmişlere kızıyorum.*
** Köpekten korkarım, bir de iğneden.*
** Müzik zevkimiz ortağımla aynı.*
** Futbol, at yarışları yine ortak ilgi alanımız.*
** **CHP**'ye oy vereceğim.*
** Geleceğe dair hiç bir şey düşünemiyorum.*

Arif Demir
Kuyumcu Tamircisi
** Mardinliyim.*
** Kitap okumaya fırsatım olmuyor. İmkansız, o kadar yoğunum ki...*
** Her türlü müzik ama ağırlıklı olarak Türk Sanat Müziği.*
** Nadiren Kısa Camel kullanıyorum.*

* *Akşam, Türkiye gazetesi okuyorum.*
* *Yerli dizi hariç haber programları izliyorum. **Kanal 7**, **Star Haber**, **Reha Muhtar** hariç...*
* *Alkol yok, çay içerim.*
* *Futbolla ilgileniyorum. Fotomaç, Fotospor okur, araba dergileri alırım.*
* *Cevşen takarım boynuma.*
* *Özel tiyatrolara giderim. **Yılmaz Erdoğan**'ı izledim en son. Artık ona da gitmeyeceğim. Sanatçı halka malolmuş kişidir. Solculuk yapıyor, çocukken orak çekiç oynardık diyor. Sanatçı siyaset yapmamalıdır.*
* *Batıda ne kadar Türk örf ve adetlerini baltalayacak şey varsa alıyorlar, şimdiki nesli bozuyorlar. Tabii ben aile bakımından değerlendiriyorum. Milletvekilleri kendi menfaatleri için çalışıyorlar.*
* ***MHP**'ye oy vereceğim.*

Hasan Yavuzcan
Silver Land Gümüş Takı
Dükkanı Sahibi

* *Asıl mesleğim lokantacılık. Şiir kitapları ve mizah okurum. **Lawrence Sanders'ın Mağrurlar**, **Benciller**, **Doyumsuzlar** adlı kitaplarını okudum. Tavsiye ederim. **Şibumi**'yi de...*
* *Hürriyet, Sabah okurum.*
* *Türk sanat müziği dinlerim, özellikle taş plaktan Seyyan Hanım'ı....*
* *Depremden korkarım.*
* *Yüzmek, futbol, basketbol ve Dalyan'a giderim. Şiir yazıyorum. Size bir kaç dizemi okumak isterim.*

"Bu şiiri
Akıllılara
Yazdım
Sen anlamasan da olur."
"Çok akıllı adamım
Milyara kadar sayarım
Bir de ömrüm vefa etse."

* *Sigara içmem. Sekiz uğurumdur.*
* *Genellikle belgesel izlerim. **TRT 3'de Eskici** belgeselini izliyorum.*
* ***FB'liyim.***
* *Geleceğe dair çevreye karşı korkum var. Politikacılar düzelse ne olur, çevre düzelmedikçe!*
* *Kötünün iyisinden **DSP**'ye oy vereceğim.*

Şeref Baykan
Çanta, Bavul, Gümüş
Dükkan Sahibi

* *Kitap okurum. **Bilim Teknik** ve diğer aylık dergileri izlerim. **Meydan Lauresse** gibi ansiklopedileri okumaya bayılırım.*
* *Sabah, Milliyet okurum. Ekonomi anlamında da Cumhuriyet.*
* *1964 Edebiyat fakültesi mezunuyum.*
* *Pop müzik dinlerim. **Tarkan** dinlerim, **Barış Manço**, **Emel Sayın** hastasıyım.*
* *Ben Tekel 2000 içerim, misafirlere Maltepe ikram ederim.*
* *Arena ile yarışma programlarını izlerim.*
* ***Beşiktaşlıyım.***
* *Beni sinir eden şey karşımdakinin bir lafı anlamaması. Anlamayana anlatmak zor.*
* *Perşembeleri viski, diğer günler bir bardak rakı içerim. Kahveyi çok severim.*
* *Vaktim olmadığı için tiyatroya gidemiyorum. **Beyaz**'ın stand up'unu seviyorum.*
* *Türkiye'de sosyal patlamadan korkuyorum.*
* *Oyumu **Ecevit**'e vereceğim.*

Akil Bozyaka
Bozyaka Çini Dükkanı

* *Ortaokul mezunuyum. Kapalıçarşı'yı okul kabul ederseniz buradan mezunum çünkü 20 senedir buradayım.*
* *Kitap çok okurum. Tarih, edebiyat kitapları genellikle. **Nurettin Topçu**, **Necip Fazıl**, **Ahmet Akgündüz**'ün kitapları.*
* *Günlük olayları takip etmem. Gazete az okurum. Okursam da Sağduyu Gazetesi okurum.*
* *Türk sanat müziği dinlerim, **Zeki Müren**, **Ahmet Özhan**.*
* *Sigara içmem.*
* *Haber programlarını ve belgeselleri izlerim.*
* *Futbol oynarım ama seyretmeyi sevmem. Takım tutmuyorum. At yarışlarını televizyondan izlerim. Güreş yapmayı severim.*
* *Uğurum ve uğursuzluğum yok. En zevk aldığım şey çocuklarımla oynamak ve kendi odamda kitap okumak.*
* *Bütün Türkler gibi çay içerim. Akşamları evde kahve ve meyve suları da içerim.*
* *Güzel ticaret yaptığımda, çocuklarımı gördüğümde sevinirim.*
* *Gelecek açısından içim kararıyor. Kendi kendisiyle barışık olmayan bir ülkedeyiz. Güneydoğu bana göre dış dünya tarafından Türkiye'den ayrılmak isteniyor. Onlar da bizim kardeşimiz, böyle bir şey olursa her iki tarafa da yazık olur. Biz ticaret adamıyız, ülkede istikrar olursa mutlu oluruz. Bütün bu durumlardan sadece kapalıçarşı değil, tüm ülke esnafı huzursuz.*
* *Oyum... adayına göre değişir. Parti tutmuyorum, siyasetle yakından ilgilenmiyorum.*

Bekir Uğurdoğan
Çay Ocağı Sahibi

* *Erzincanlıyım.*
* *Genelde elimize ne geçerse okuruz.*
* *Ortaokul terkim.*
* ***Türkiye Gazetesi** okurum.*
* *Pop, halk müziği dinlerim, özellikle **İbrahim Tatlıses**'i.*
* *Sigara içmiyorum.*
* *Televizyonda yarışma programlarını izlerim, başka da bir şey yok ki...*
* ***FB'liyim.***
* *Uğura inanmıyorum. Çoluk çocukla evde dama oynarım. Çay kahve içerim.*
* *Günde 20-25 dükkana çay veriyorum, 10-15 demli çay satarım.*
* *Geleceğe karşı sağlık, sıhhat, afiyet isterim.*
* *Oyum, **şu an kararsızım**.*

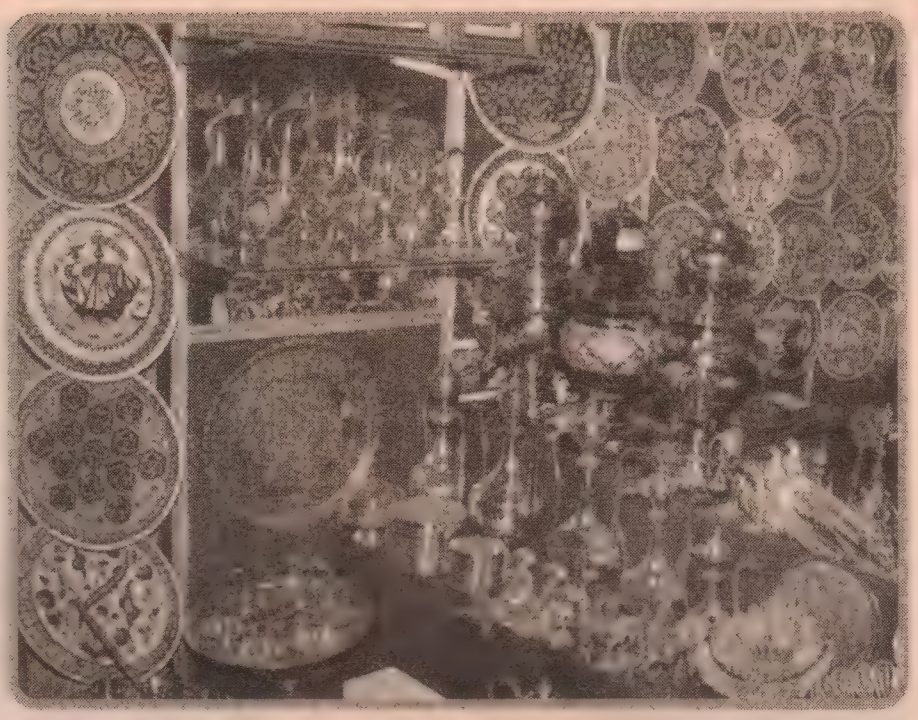

Mustafa Kayabekir
Özkilit Kebap Salonu

* *İlkokul mezunuyum.*
* *Kilisliyim, 3 senedir kapalıçarşıda'yım.*
* *Şu an kitap okumuyorum. **Roman**, **dini kitaplar**, **ansiklopedi** okudum.*
* ***Sanat müziği**, **arabesk**, **halk müziği** hepsini dinlerim.*
* *TV seyretmeye fırsat olmuyor, eve erken gidersek seyrederim.*
* *Yalana kızarım. Bir de insanların birbirini kandırmasına.*
* *Gezme tozma işini severim. Deniz kenarı, park, bahçe... zaten burada kapalıyız.*
* *Çay içerim. 10 bardak içerim günde.*
* ***Fenerbahçeliyim.***
* ***Fanatik**, **Gözcü**, genelde spor ağırlıklı gazeteleri okurum.*
* *Gelecekten umutluyum tabii. Mecbur insanın umudu olacak!*
* *Bu sene ki oyumu **Ecevit**'e vereceğim.*

Tarık Eroğlu
Kapalıçarşı Güvenlik Görevlisi

* *Kitap... biraz seviyorum. İngilizce kitap okurum.*
* *Lise iki terkim.*
* ***Posta gazetesi** okurum.*
* *Pop, tekno dinlerim. **Bob Marley, Reggae** dinlerim. **Celine Dion, Whitney Houston**...*
* ***BJK'lıyım.***
* *Tatlı Kaçıkları izliyorum. Mehmet Ali'yi sevdiğim için **Çarkı Felek** izlerim.*
* *Bazen sigara içerim. Parliament.*
* *Güzel bir hava sevindirir beni. Arkadaşımın beni düşünmesi... Güzel her şey...*
* *Kıskanç insanları pek sevmem. Özgür insanları severim. Artı, yabancılar daha yakın gelir bana.*
* *Birayı severim.*
* *Bilardo oynarım. Köpeklerden korkarım. Uğurum yok ama bir Japon yüzük hediye etti bana, bilmece yüzük adı.*
* *Oyum **ANAP**'a olabilir.*
* *Zaten şu an gelecekteyim, belki işimi değiştirebilirim. Yapı Kredi'ye geçebilirim.*

Nusret Arataş
Hammal

* *Okumam yazmam yok, ben okul görmedim.*
* *Televizyonda haberleri izlerim, başka da bir şey yok.*
* *En fazla **Ferdi**'yi(Tayfur) dinlerim.*
* *Evliyim, beş çocuk var.*
* ***Galatasaraylıyım.***
* *Sigarayı bıraktım.*
* *Rakı içerim.*
* *Evden dışarı çıkmam. Ara sıra kahveye giderim.*
* *Zor tarafı... hammallık yapıyorum işte.*
* *Niyetim oyumu **Çiller**'e vermek. Onun zamanında iş vardı, şimdi siftahsız eve dönüyorum.*

Sedat Parlaksoy
Gift Shop Elemanı

* *Çok ender okurum. **S. Spilberg** (Bilim Kurgu). **Yeniyüzyıl** gazetesi okuyorum.*
* *Slov müzik dinlerim. **M. Jackson**...*
* *Malboro içerim.*
* *TV izlerim, takım tutmuyorum.*
* *Böceklerden korkarım, uğur taşım var.*
* *Basit şeylere sevinirim, kolay kolay bir şeye kızmam.*
* *Kahve ve viski içerim.*
* *Oy geçersiz düşünüyorum.*
* *Geleceğe yönelik hiç birşey düşünmüyorum.*

Mustafa Bülbülkaya
Kuyumcu

* *Kitap okurum. **Orhan Pamuk**, **Hilmi Yavuz** okurum. **Yüzüklerin Efendisi** ile **Simyacı**'yı okudum. **Yaşar Kemal**... daha var da aklıma ilk gelenler bunlar.*
* *Hürriyet, Yeniyüzyıl okurum.*
* *Rock müzik dinlerim. **Pink Floyd**... Ayrıca **Candan Erçetin**, **Barış Manço** vardı, onu da kaybettik.*
* *Televizyon seyretmiyorum. Biraz **NTV**, biraz **Discovery** kanallarını izlerim.*
* ***Fenerbahçeliyim.***
* *Açıköğretimde okuyorum.*
* *Marlboro içiyorum.*
* *Apo'nun yakalanmasına sevindim.*

Aksiyon Ofisi

** Belli başlı fobim yok.*
** Şiir yazarım. Yayınlanmadı, göndermedim çünkü.*
** Bilekliğimde bir anahtar taşıyorum. Evlenmeyi düşünüyorum da evim olsun diye takıyorum.*
** Çay içiyorum. Günde 10-12 bardak içerim, iş yok...*
** Oyum için, herhalde **DSP**'yi düşünüyorum. İstanbul için de ANAP...*
** Gelecek iyi olacak inşallah, umutla bakmak istiyorum. Bilhassa Kapalıçarşı'da ekonomik kararlar yüzünden istikrarsızlık mevcut.*

Hakan Gültepe
Kaptan Turistik Eşya
Dükkanı Sahibi
** Kitap okumaya fırsat hiç olmuyor.*
** Hürriyet gazetesi okuyorum.*
** Türk sanat müziği dinlerim. **Bülent Ersoy**, rahmetli **Zeki Müren**, **Safiye Ayla.***
** Marlboro içiyorum.*
** **Fenerbahçeliyim.***
** Orta son terkim. Evliyim, çocuğum yok.*
** Show ile Star'ın haberlerini izlerim.*
** Korkularım yok, ben uğura da inanmam.*
** Dükkana elemanlar geç gelirse kızarım. Bir şey söyleyince ikinciyi söylememem gerekir.*
** İşlerim güzel olursa çok sevinirim. Kapalıçarşı'da bir çöküş var.*
** 5-6 bardak çay içerim günde. Akşamları da **Kumkapı**'ya ya da **Beşiktaş Balık Pazarı**'na gideriz.*
** **ANAP**'a oy vereceğim.*
** Kapalı Çarşı'nın daha güzel olmasını, 2-3 sene önceki halini istiyorum. Geniş bir sosyal hayatımız yok, işlere bakıyoruz. Hanım kandırırsa bazen tiyatroya, sinamaya gidiyorum.*

Şeref Küşker
W.C Personeli
** Kitap okumuyorum ama eskiden okurdum. **İnce Memed**'i okudum. **Yaşar Kemal**'i severim... Yaşar Kemal'den başkasını sevmem. **Nazım**'ın şiirlerini severim.*
** Hürriyet, Sabah, Milliyet okurum.*
** İlkokul mezunuyum. Evliyim, 2 kızım var.*
** Günde tahminen 600 kişi girer buraya, % 90'ı buranın esnafı.*
** Saçma sapan konuşanlara, kaprisli insanlara kızarım. En ufak şeylere sevinirim. Büyük şeylerle işim yok benim. Hiç bir korkum yok.*
** Uğura, batıl inanca inanmam.*
** Sigarayı bıraktım. Nadiren içki içerim, düğünlerde, toplantılarda.*
** "**Arena**"yı severim. Haber içerikli programları ve belgeselleri izlerim.*
** Hiçbir partiye oy vermeyi düşünmüyorum. Hiç biri bana güven vermiyor, hizmet edeceklerini bilsem veririm.*
** Takım tutmuyorum. **Milli Takımı tutuyorum.***
** Gelecekten umutsuzum ama kimseye muhtaç olmadan yaşamak istiyorum. Ailem mutlu olsun yeter. İnsanlar mutlu yaşasınlar, sosyal imkanlara kavuşsun. **Ülkem için mutluluk istiyorum.***

Madam Mine Hothot
Kapalı Çarşı'nın İlk
Kadın Esnafı Seramikçi
** Kitap okurum. Kızım daha çok okur. Ben akşamları gazete okuyorum.*
** Ortaokul mezunuyum. Evliyim.*
** **Turnike** ve **Mehmet Ali Erbil**'i seyrediyorum.*
** **Fenerbahçeliyim.***
** Sigara içmem. Yemek yaparım, gece 3'lere kadar tatlı yaparım*
** Hafif müzik ve sanat müziği dinlerim. **Muazzez Ersoy**, **Muazzez Abacı, Serdar Ortaç.***
** Haksızlığa kızarım. O kadar fena zamandayız ki ne kadar hırsız, uğursuz varsa hepsi İstanbul'a geldi. Eski müşterilerim gelir, eskiyi anlatırlar, sarılır ağlarlar.*
** Günde üç bardak çay içerim.*
** **25 parti var hangisine oy vereceğimi bilmiyorum.***
** Herşey düzelsin, herşey karmakarışık. Mebuslar kavga ediyor, sokakta talebeler kavga ediyor. Herşey düzelsin istiyorum.*
** **55 yıldır Kapalıçarşıdayım**. Turist geldi mi iyi, gelmezse fena...*

Abdullah Aşiroğlu
Kuaför
** Kitap okumaya zaman yok. İlkokul mezunuyum. Güneş gazetesi alıyorum.*
** Her dakika TV açık. Bakın...*
** Halk müziği dinlerim. İsim sayamam şimdi.*
** Maltepe sigarası içiyorum.*
** Milli Takımı tutuyorum. Ben esnafım, Fenerli de geliyor, Galatasaraylı da... **Türk takımlarının alayı benim yanımda birdir.***
** Günde 4 bardak çay içerim. Evliyim. Sağlıklı kalmak için zararlı maddelerden çekiniyorsun.*
** **Hobimiz ailemiz.***
** Halk nasıl seviniyor, ben de sevinirim. Sen üzgünsen ben de üzgünüm olurum.*
** Esnafın boş kalması, ufak birşeye*

işsizlikten dolayı insanların birbirine parlamasına üzülürüm mesela...
** Canlı varlıktan korkmam. **Uğurum Müslüman olduğum için Salavat-ı Şerif getirmek. Sıkıldığım zaman Salavat getirir, ferahlarım.***
** Oy için hangisi uygunsa... Şu an için ne yapacağımı bilmiyorum. Eskiler 30 yıldır başımızda, yeni gençler istiyoruz.*
** Ortalama 10-12 kişi traş oluyor. Adam bir permatik alıyor şip-şak. Piyasa durgun.*
** Gelecek insanların ferahlığı. Ben zengin olduğumda, çevremde bundan yararlanır.*

Kayıp ve Marifet

buğday sararıyordu, eve dönme zamanı gelmişti
güneş dağda küçülmüş, haram bir akik'e dönmüştü
yalanlar söyleniyordu hakkında
çok zengin ve gözü kara diyorlardı
bilmiyorlardı sabır'a verdiğin emeği
eskidendi gurbet zamanıydı, toprağa şekiller çiziyordun elinle
ya rahmet siliyordu ya ay ışığı bozuyordu şekilleri
eve dönmüyordun

izzetin soyundan geldiğini sanıyordun, inat ediyordun tabancaya
bir ağaç kovuğunda yaşadın yıllarca
bir kayanın ardında kar erittin, diken soydun
terinle tuzladın dikenin özünü
ayakların donuyordu kına yaktın, kâr etmedi
yine koptu parmakların
karanlığa alıştırmıştın gözlerini, mert olmaya çalışıyordun
bir kez kıbleden esmişti rüzgar, eve dönme zamanı gelmişti
dönmüyordun
evdekiler çoktan ölmüştü

kimse var mıydı yanında, ihanete uğruyor muydun
farkında değildin, kendince hep çocuktun
kendi ardına gizleniyordun, kendinden habersiz yaşlanıyordun
herkes görüyordu
çocuktun yaşlandığını bilmedin
bilmiyordun
evdekiler hayattayken sen kayıptın
alimlerden ve gezginlerden önce marifeti bulacaktın
buğdayı savunacaktın, bir 'kesik hoyrat' söyleyecektin
aldandığını varsaydın bir gün
gözlerinin feri söndü, kendi hayalini vurdun

yılan zehiri yakardı, kasatura kan, yırtardı sivrisi kayanın
hepsinin acısını birden duyardın
korkuyordun
kimse senin kadar korkmamıştı dağlarda
ölmüşlerdi, marifet buydu

sen günahsızlara eziyet edildiğini sanırdın
"ilahi toprak, ilahi ölüler, ilahi vatan
hayat irademiz, ihanet
ve ilahi korkak insan"
diye diye yakacaktın kendini
olmadı
izzetin soyundan geldin ya
bilgelik seni bitirdi

gece vakti yine kıbleden esiyordu rüzgâr
meşeler yanıyordu bir yanda
ama sırtını dağlara döndün sadakati düşündün
ama sırtını dağlara döndün, ölümü gördün yanında
eve dönme zamanı gelmişti
sen kayıptın
evdekiler çoktan ölmüştü

OKTAY TAFTALI

Akşamsefası

Aşk Mevsimi

aşkın sonbaharı olmaz!
çünkü her aşk içinde mevsimsiz bir kış saklar
ellerim götürür kelimeleri aşka
geçmiş zamanlı yorgun bir tayla

bir aşk niye biter işte öyle biter

AYHAN BOZKURT

Sevin Sehpa

dökülür sonunda sırmalarım gözlerimi yağmur alır
simli yorganımın esmer yaralarına güvenirim
ayak altında beklemekten usanmış sehpa sevin
aşkla doğrulurken kalbim de devşirildi, sevin
meğer acemi bir lehimle bağlıymışım teb'ama
aymaz eşiklerde bir su dökenim bile olmadı, sevin
ayaklarımı uyduramadım göğsümdeki çatırtıya
dilim zifir kesildi künyeme, sehpa sevin
dar sokaklara yamanırken kırk çileden geçtim
acıya vâris sabır olsa da sese maraz kaldı, sevin

dökülür sonunda sırmalarım dilim tenha kalır
acıtan emanetim zarif yankım insan bazen ölür

dökülür sonunda sırmalarım ayaklarım toprak çeker
yalnıza katlanamayan kasabanın kasveti uğurlar beni
ayak altında beklemekten usanmamış sehpa sevin
dağlanmış gövde karanlık sulara uyanır, sevin
boşuna dalaştım her kemiğe kaynamaya dilimle
bir öpüşle kamaşan dudak tuza yatarmış sonunda
hayat da kalay istermiş çünkü, anlamadım, sevin
bir hatırlık kadrime güvenip giderim, sehpa sevin
mendilimde kal sesleri kalmaz, bu bana reva olsun
soluk diner bir uzun gece, herkes aynı soruya döner, sevin

dökülür sonunda sırmalarım üstümde onca bıçak kalır
acıtan emanetim zarif yankım insan bazen ölür

dökülür sonunda sırmalarını gövdemi pas alır
bir atımlık dar gönlüme bile güvenemem
ayak altında beklemekten uslanmış sehpa sevin
azap konuştum: hayat da çıkar yol değil, sevin
annem bakmasın dağlara orda bir oğul yok uzakta
ne ovada şahan ne dağda kahraman var artık, sevin
kamam yarıya kadar çekili, ipim boynuma tamam
nabzımda bir seyreklik, gönül indirdiğim ne'm kaldı dünyada
sevdim, incittim, sebil uykularla dolaştım, sevin sehpa
yine de kan taşıa değil acıya bir söz kaldı, sevin

dökülür sonunda sırmalarım tepe eski bir bahpis kalır:
toprak çeker yağmur alır tenhalığıyla avunur
acıtan emanetim zarif yankım insan bazen ölür

KEMAL VAROL

Çocukluğum Yedikule Zindanları'nda Geçti

Abim Kunt, surların bir tarafında, ben diğer tarafında İstanbul'u almaca oynardık. Birimiz Konstantin, birimiz Fatih olurduk sırayla... Her anım **Cüneyt Arkın**'ın tarihi film karesi gibi. Bir tarafta küf kokulu tarihi duvarlar, kaleler, padişah, yeniçeri hayaletleri; bir tarafta da tepemizden geçen uçaklar, kol saatleri... Yedikule zindanlarını yıllar sonra **Yılmaz Güney**'in **"Yol"** filminin gösterime girebilmesi için düzenlenen gecede tekrar gördüm.. O gece de aynı çocukluğumda olduğu gibi, surlar bana hem zafer duygusunun müthiş coşkusunu hatırlattı; hem de yenilikliğin, haksızlıklara göğüs germenin, hep kaybetmenin kederini... Arkadaşlarımın adlarını - Şaan, Agop, Varvarula-, karikatürlerimde hiç kullanmadığımı da yeni farkettim, sanki hiç yoklar gibi...

Zagor'a abim alıştırdı. Onun yaşamına özenmem yüzünden annemle uzun zaman özdeşleşemedim. O zamanlar annellik pek bir kahramanlık göremezdim. Hiç ummadığımız insanların yaşamında gizli kalmış kahramanlıklar bulunabilir... Benimkisi de galiba avukatlıktan vazgeçmekti....

O zamanki Baro Başkanı Turgut Kazan yemin töreninde çok doğru olarak, "kanunlara bağlı kalmak" sözünü "hukuka bağlı kalmak" diye değiştirmiştir. Kanunlar sürekli değişebilir, asıl olan hukukun gerçekleşip gerçekleşmediği ben de bu ettiğim yemine bağlı kalabilmek için yapmadım avukatlık. Yani bütün ihtimaller dahilinde adil kalabilmek için... Çocuklar anada kalsın veya babada kalsın demeyi.. Çok fazla hak göremedim kendime..

Adliye'de kanunlar uygulanır... Zaman, mekân, vicdan, merhamet çoğunlukla olayın bütününü ve karşı taraf, kavramaya yetecek kadar değildir.. Yetse bile, devam etmek zorundaysan, telefon çay parası, kira, teflon tava, Carrefour Mn-Pa'nın araba kampanyası ve dörtlü piza davayı reddetmeye, haksızsın kardeşim git burdan demeye mani olur. Karşı tarafta bulunan insanın davaya konu olan fiilinin, arzdan arşa iniş yolculuğunu, nedenini sonucunu, siyasi iktisadi sosyal ve toplumsal anlamda külli bir varoluşta ancak kendine düşen paye kadar varolmuş olduğunu görmezlikten gelirsin. Taraf olmak zorundasındır.. Bu durum iddiasız, fikirsiz olmak gibi bir anlam taşısa da bir taraftan da direk olarak burnumu soktuğum, çok öfkeli ve iddialı olduğum örnekler çok fazla... Bunu noterden vekalet almadan yapmak hoşuma gidiyor herhalde... Kendi kanunlarıma, kendi hukuk nosyonuma göre cübbesiz bir avukat olarak bişeylere karıştığımda, ancak birisi "sana ne oluyo be kardeşim sen avukatımısın" dediğinde şöyle bir bakıp "evet avukatım" diyorum... Bir ara babamın ısrarlarına dayanamayıp **hakimliğe** hazırlanmaya başladım. **Sağlık** raporlarıyla filan uğraşırken ne hakimi olacaksın dediklerinde bir anda iyice farkettim ki ben aslında icra tetkik mercii değil, denizler hakimi olmak istiyorum. Sonuçta karikatür benim; hiç bir mesleği yapmamamı sağladı... 68'den sonra gelen 78 kuşağındanım yani kahverengi kuşak.. O yıllarda da bazı çizgi çalışmalarım olmuştu. Onlar da yazılı ürünlerdi, onlarda güncel di... Fakat maalesef kalıcı olamadı hiç... Hele hele, evrensel hiç olamadı... Allah korudu, az daha ben de karikatürde kalıcı olacaktım... Düşünürsen evrenselin de sonu yok ki... Bilmem kaç tane evren varmış, hangi birine yetişesin... Neyse ki **Oğuz Abi (Aral),** pazartesi günlerinden birinde beni de çekti aldı. O sarı sayfalara...

Onunla ilgili söylemem gereken şey; onu ben de taa gönülden seviyorum.. Yetiştirme yurdunun babacan müdürü gibi bağlıyım ona... Meğerse, bizler hayata doğru yürürken, yanımıza çaktırmadan yedek bir çift ayakkabı daha iliştirirlermiş... Ve bizim çocukluğumuza ondan daha çok hiç kimseler inanmamış...

Evimdeki örümcek ağları pislikten değil, örümceklere saygıdan. Sivrisineğin, bir damlacık kanı ürke ürke emerken boynundaki o büküklük ve garibanlık karşısında veya tartısının başında iki büklüm olmuş bir çocuk karşısında elleri kolları, tutmayan, güçsüz, bitik bir anne gibiyim. Bu giderek artan bir duygu, belki herkes çok çaresizleştiği için... Herkes, herşey bebek gibi, annem bebeğim gibi; ağaçlar, böcekler; korkmadan mutlu mutlu yaşamak isteyen ne varsa.. Bazen unutarak bir kaç sardalyanın bedenini yemiş bulunuyor olsamda Eflatun abiyle, Budist kesişler gibi havadaki mikroorganizmalara zarar vermemek için maskeyle dolaşmamıza ramak kaldı..

Ne diyiim.. acı çekiyorum.. Bir taraftanda yaşamın içinde mutlu aşıklar gibiyim.. Çocuklar dışarı çıkınca ne görse ister ya, ben de neyi görsem aşık oluyorum.. Manik depresiflik acaba bu mu diye de bazen merak ediyorum..

Evliyim.. Eşim de çoğu erkek gibi makasın yerini bulamaz. Kavga ettiğimiz zaman birçok kadının yaptığı gibi ağlayarak yatak odasına doğru koşmam, espiri defterine doğru koşarım.. Bir taraftan lâf yetiştirirken bir taraftanda o sırada doğan espri ve konuları hızlı hızlı not ederim. Bu günler bereketli günlerdir.

Karikatür çizmenin çok fazla yönlendirdiği çifte standart avcılığı, insanın kendisine karşı da tetikte olmasını sağlayabilir. Bir çok şey iğreti, klişe, saçma ve komik olunca; inana inana; böyle koltuğa yaslanıp da hiç bocalamadan ve hemen anında bu böyledir, şu şöyledir demek biraz zor. Oğlum Ahmet'le ilişkimizde de öyle... Böyle kararlı kararlı "Bu yanlış çocuğum böyle denmez evlâdım" filan diyemiyorum. Bir durum karşısında ve o duruma uygun nasihat, koşullandırma ve kitaplardan alıntı bombardımanları altında serseme dönüp tam egemenlik ve iktidara doğru adım atacağım sırada birden çocuğunda insan olduğunu hatırlayıp hareketsizleşip donuyorum. Ne yapmam gerektiğini, nasıl davranacağımı bilemediğim böyle kopuk zamanlar çok oluyor.. Sadece gözümü filan çıkartacağı zaman kendimi savunuyorum.

Küçükken inşaattan düştüm.. Ama bunu sadece burada söylüyorum.. Vapurlarda filan hiç söylemedim.

"Kayığım Rosinha" gibi sevdiğim bir sazım var. Birisi akord ederse acayip bağlama çalarım.

Bir ara **evimde** öyle çok kedi yaşadı ki tüylerinden batteniyeler kalınlaştı, halılar yükseldi, O sırada halıdan topladığım kedi bıyıklarından kolleksiyonum vardı. Sonra dünya malı diyerek attım.

Toplumu hastalandıran virüslerin en çok anneler kanalıyla bulaştığına inanıyorum. Bu yüzden de ilk amacım mümkün olduğu kadar az zararlı bir anne olabilmek, ve çocuğumu aynı hayvanlar gibi, kedilerin köpeklerin yapabildiği gibi koşulsuz, şartsız sevmek ve onaylamak.

Şimdi artık gitmeliyim. Çünkü Tarzan zor durumda. Gözünün önündeki makası bulamıyor gene...

MERAL ONAT

Adı: Murat 1971 İstanbul Doğumlu Mesleği: Sokaklardan Bir Gece Adamı

OKTAY GÜZELOĞLU

Murat kaç yılında nerede doğdun?

- 1971 yılında İstanbul Sanayi Mahallesinde doğdum.

Baban ne iş yapıyordu?

- Ahçı.

Annen çalışıyor muydu?

- Annem konfeksiyon üzerine çalışıyordu.

Peki Murat senin çocukluğun nasıl geçti, okula gittin mi? Anlat kafana göre...

- Ben dokuz yaşındayken annemle babam ayrıldı. İlkokulu bitirdim, Karaköy Lisesinin Ortaokulundan birinci sınıfından ayrıldım.

Peki annen baban ayrıldıktan sonra senin durumunda ne gibi değişiklikler oldu?

- Annen babam ayrıldıktan sonra ben sokaklarda yaşamaya başladım, kendi kendimi yetiştirmeye, kutu toplayarak, ne biliim işte tanıdığım insanlardan, yani onlardan 3-5 kuruş para yardımlarıyla, askerlik çağım geldi.

Dur şimdi Murat askerliğe gelene kadar neler yaptın? Sokaklarda neler oldu? Sen onları anlat?

- Bazı işlerde çalıştım, kaynak işi, demir doğrama bunun gibi meslekler, sonra Balıkpazarı denilen yerde başıma bir hadise geldi.

Ne gibi hadise?

- 80 bin lira için, adamın bir tanesi. Alkolik bir insan o da, 80 bin lira ver dedi, Vurulduk, yara aldık.

Nasıl vurdu? 80 bin lira için mi vuruldun, nasıl oldu?

- Ya işte 80 bin lira ver dedi şimdi ben dedimki, Kardeşim yüz bin liram var gidip bir çorba içiim elli bin lira kalır, elli bin lirasını sana veriim dedim. Ver lan 80 bin lira dedi, işte yara aldım, bıçakladı. Ondan sonra çalışamaz hale geldim. Ondan sonra askerlik çağım geldi. Gittim askere hayırlı vatani görevimi yaptım, hayırlısıyla teskeremi de aldım geldim buraya, orda da bazı olaylardan dolayı..

Ne gibi olaylar?

- Savaş gördüm, Irak olayları falan, bazı olaylardan, fazla açıklığa gerek yok, birazda kafada birşeyler oldu, iki defa Bakırköyde tedavi oldum, ondan sonra geldim buraya, Annem bir tarafta Analık bi tarafta babalık bir tarafta, ben kaldım ortada Oktay Abi

İki tane kız bacım var, ikisi de evli, çoluk çocuk sahibi oldular onlardan da bir şey yok, şimdi kaldım tek başıma, askerden geldikten sonra alkolün üzerine çok fazla düştüm,

Niye çok düştün? Neler içiyorsun Murat?

- Cin, votka, likör, bira falan.

Onlardan önce?

- Ondan önce abi tiner kullanıyordum günde 1 kutu, soba boyası, bir kutu tiner kullandım.

Murat tiner, boya kullanınca neler hissediyordun?

- Hayal görüyorsun baba, onu koklayınca hayal görüyorsun, başka hiç bir şey değil. Zararımız kendimize yani, başka birisine zararımız olmaz.

Peki Murat yıllardır sokaklardasın, böyle tek başına, sana puştluk yapmak isteyen tipler hiç oldu mu?

- Abi, terbiyesizler di mi.

Tabi tabi neler oldu Murat?

- Bu kendini bilmeyen insanlar, terbiyesiz insanlar sulanmaya kalktılar gece yatarken, bacağımı okşamaya kalkanlar. (Murat buraları anlatırken rahatsız, sıkıntılı konuşuyordu.)

Rahat ol oğlum rahat bunları anlatırken rahat ol, bunları anlatırsan daha rahatlarsın...

- Tamam baba, haklısın rahatım, inşaatta falan yatıyoruz, Allahtan ki uyanık yatıyoruz tabi dokuz yaşından beri sokaklarda yaşadığımız için, bu ortamları bildiğimiz için uyanık yatıyoruz, tetikte yatıyoruz. Askerliğin de bu konuda yararı oldu. Allah razı olsun komutanlarımızdan. İşte kendini bilmeyen deyyus insanlar, onlar işte yattığımız yer inşaat, ayağım mı kırılmadı, kafam mı kırılmadı, bacağımı mı ellemediler ama Allaha şükür, bunun karşılığında mücadele ettim.

Kendini korudun yani?

- Tabi.

Mesela Murat, bir tane böyle yaşadığın bir olayı anlat, nasıl oldu?

- Tamam abi bir tane anlatiim. Mesela; ben bir gün inşaatın bir tanesinde yatıyordum, iki kişi, biri cebime elini attı, bir tanesi de, bacağıma el attı, sulandı, Allahtan o zaman yanımda da ufak bir sustalı gibi bir şey var. Onlarda, bıçak mıçak gibi şey var. Mücadele ettim, etmedim değil, Allaha şükürler olsun, ama kalkamıyorum. Bacağıma bıçak soktular, Allah razı olsun gene devletimizden polis abiler yetiştiler.

Ne yaptılar mesela? Tecavüz falan mı yapmak istediler?

- Hem de, param var hesabı. Her şey yapmak istediler.

Sen vuramadın mı Murat?

- Ben vurdum bir kaç tane ama etkisiz. Ben de uyku semesi kalkmışım, gücüm yetmedi, birisinin elinde demir var, birisinin elinde bıçak var.

Murat ne diyorlar, nasıl saldırıyorlar?

- Yav uykudayken üstüme basıyorlar, başladılar ya okşamaya falan. Ben uyanıp da ne yapıyorsunuz lan falan filan diyince, onlar da dedi ki napıcaz lan paramızı vereceksin dediler, ne parası vericem lan, hem bacağımızı okşuyorsun, hem g.tümüzü okşuyorsun afedersin, hem bir de para vericem ben size, hem bende ne parası olur ki lan dedim. Ben etraftan üç yüz bin beş yüz bin lira dilenicem, sana para vericem öyle mi dedim.

Tanıdık mıydı bunlar Murat?

- Bir tanesi, Zeki diye birisi.

Ne iş yapardı Murat?

- Ne yapıcak, tinercileri dilendiren bir insan.

Nasıl dilendiriyor?

- Tinercilerden bir kaç tanesini bulmuş korkutarak dilendiriyor, kumarbaz puştun biri. Çocuklara böyle eziyet ede ede... Herkese gaddar ya hesapta, ama geçmez tabi onlara eziyet yapıyor tabi, çocuklar ufak daha mini mini bebeler, onlara eziyet yapıyor, ama bana yapamaz, ben de kaktım tabi sonuçta bağırdım "İmdaaaat" dedim falan filan, Allahtan ufak bebeler görmüşler koşup polise haber vermişler, polisler geldiler, gelmeseler yoksa beni orda öldürecekler. Kafama demirle vursalar bayıldıktan sonra ne yapıcaksın, Allaha şükürler olsun kurtuldum.

Anladım Murat, böyle yaşadığın başka bir olay var mı?

- Yok bu şekil bir olay olmadı olduysa da ufak tefek, bacağımdan yalnız işte en son vuruldum. (Açtı yarasını gösterdi. Bıçak yarası büyük, dikişli.)

O nasıl oldu?

- Üç tane insan, üçü de şarapçı; hapçı, ikisi zaten rahmetlik oldu.

Tanıyor muydun onları?

- Samimiyetim yoktu ama sokaklardan tanıyordum. Sen de tanırsın abi sokaklardan. Abi üçü de haplanmışlar, Atarkan diye bir haplar var, onlardan içmişler, ben de sokaktan geçiyorum, saat gece on bir buçuk falan on ikiye yakın, almışım bir likör, geldiler yanıma selamün aleyküm aleyküm selam. Napıyon lan burda, bu saatte dediler. Galatasarayda bir han var ben onun kapısının önünde oturuyorum. Vallahi abi canım sıkılıyor, annem babam ayrı likör içiyorum dedim. Kalkıp vurdular bana, abi dedim bana vurma, benim gidicek yerim yok dedim, nereye gidiim dedim, bana kıyak yapacaksan ver para, otele git, banyoya git yat de bana öyle değil mi Oktay Abi.

Doğru.

- Sonra aldı şişeyi kırdılar. Bir de tokat koydu birisi, benim zoruma gitti abi, bunlar sonra gittiler. Ara sokakta, başladılar içmeye, ben oturuyorum gene geldi bir tanesi, bana, b.ir tekme koydu bana. Ne yapıyorsun lan o.ospu çocuğu falan filan bunun gibi pislik kelimeler. Ben o.ospu çocuğu değilim dedim, birisiyle kavga ettik. Arkadan bir tanesi de geldi, emaneti soktu çıkardı bacağıma, kaçmasam öldürecekler yani bunun gibi olaylar da yaşadım tabi.

Murat sen daha çok nerelerde yatıyorsun?

- İnşaat gibi yerlerde, napim Oktay Abi bir otel olmuş bir buçuk iki milyon olmuş bir yatak, kendi masrafım var nerden baksan, bir buçuk iki milyon bulmam lazım, alkol içiyorum, sigaram var geceleri içim yanıyor, meyve suyu falan en azından iki öğün yemek falan filan

Yav Murat senin ellerin çok titriyor bu nasıl iş?

- Alkolik olduk baba, dokuz yaşından beri içiyorum ben, alkol alkol n'olucak sonu bu.

Peki Murat annenle falan görüşmüyor musun?

- Görüşsem de faydası yok.

Niye?

- Üvey babam demiş ki, oğlunla görüşürsen, ben çeker giderim demiş.

Niye Murat bir şey mi yaptın adama?

- Yok, bilmiyorum, içki içiyorum diye ben de diyorum ki ona benim sana karşı ne saygısızlığım, annemin hatırı için sana hiçbir terbiyesizliğim yok. İçki içiyorsam sana ne, beni görüyor, aaa gözlerin gene mayışmış içki içmişsin diyor, kardeşim sana ne belki canım sıkılıyor içerim, 29 yaşıma girmişim, daha, evlenip barklanıp, çoluk çocuğa karışmak, benim hakkımken alkolik omuşum ondan bundan yüz bin iki yüz bin istiyorum. Nasıl olucak Abi, sen söyle haksız mıyım?

Haklısın Murat böyle olmanda biraz onların da suçu var. Peki baban ne diyor?

- Babamda da analık var aynı şeyi söylüyor, babamı evden kovalıyor, evin kontratını analık kendi üstüne yapmış, o da babamı kovalıyor, zavallıcağız, o da dışarıda kalıyor, babam gene de iyi adam arıyor soruyor harçlık veriyor. Sigaramı alıyor, meyve suyumu alıyor, zaten Allahtan sonra bir tek o var, Allah başımdan eksik etmesin.

Haklısın Murat hayatın zor. Peki Murat birlikte takıldığın senin gibi adamlar var onlarla, aran nasıl, onlar nasıl durumda?

- Ne yapıcaklar Abi, sinyal yapıyorlar, abi elli bin liran var mı, abi yüz bin liran var mı, onlar da geçimlerini öyle sağlıyorlar bazı kurnazlar var tabi içlerinde.

Ne kurnazlığı yapıyorlar mesela?

- Ya kurnazlar tabi kafalarına göre, misal mesela Ahmet dileniyor, yanındaki onun kafasını güzel yapıyor, sarhoş olunca noluyor onun parasını, o cebinden alıyor ben ona kurnazlık demem, çünkü arkadaşına kelek atıyor. Halbuki o parasını senle beraber yiyor, çalmaya ne lüzum var. Yemin ederim karşıyım yav.

Doğru.

- Bak bir gün, bir milyon param vardı. Kumar hesabına taktılar beni kılıç açıyorlar yerde, açtılar açtılar açtılar bizi de taklaya getirdiler, bak arkadaşlığa bak, herkesten en az beş milyon para aldılar. İnsan sorar, kafan boş mu, ordan hiç olmazsa bir likör alın yok.

Neyse Murat sana dikkat ettim devamlı köpek besliyorsun. Yanında her zaman mutlaka bir veya iki köpek oluyor, hayvanları çok mu seviyorsun?

- Ben hayvanları çok severim abi. Bir kere ben kendi köpeğimi vurdum.

Niye?

- Benim köpek başka köpeklerle kavga etmiş, yara almış, yara da kurtlanmış, hayvan bana saldırıyor, acı çekiyor, falan uslu hayvan, sonra ben onu kendim bıçakladım, öldürdüm, kurtardım. Bak abi köpekler, bazı insanlar var onlardan daha iyidir. Abi, ama bazı güzel abilerimin, güzel amcalarımın haricinde daha iyidir. Yatarken sabaha kadar cav cav cav yapıyor, hiç olmazsa beni uyandırıyor. Arkadaş olsa uyandırmaz, geçen gün bir tanesi uyuyorum, gelmiş köpek bağırınca uyandım tin tin gidiyor, ne var hemşerim, gel bakiim buraya dedim, daha işte seni göremedim falan filan, ulan niyetin iyi olsa, uyansana Murat, kardeş orda mısın ne yapıyon, ne ediyon, öldün mü? Kaldın mı? falan filan dedi, uyanmasam belki kafama bir şey vurucak, soyacak öyle değil mi abi?

Ne o Murat düşmanın mı var?

- Ya, yok da var.

O ne demek Murat?

- Neden var biliyor musun? İnsanlığımdan var. Anlattım ya kumarda bir milyon kaybettim, sonra sevdiğim biri bana bir milyon koltuk çıktı, yine aldım götürdüm onları sırılsıklam yağmur yağıyor sicim gibi bir saçağın altında, dört beş kişi bir araya geldik, aldırdım bir likör, sigarasıymış, migarasıymış parçalandık tabi...

Şimdi Murat senin arkadaşlar anlatıyor, eşcinseller geliyormuş, para verip evlerine bunları götürüyormuş. Senin başına böyle bir şey geldi mi?

- Valla abi ben öyle tiplere rastlamadım hiç, böyle tiplere rastladım da, Eski Abonoz Sokağı belli biliyorsun, orda oğlanlar, moğlanlar çalışıyor.

Peki Murat anlat bakalım daha neler yaşadın?

- Abi ben on altı on yedi yaşlarında Yeni Çarşi'da top falan oynadım.

Nasıl oynadın oğlum hem dokuz yaşından beri içki içiyorum diyorsun hem de futbol oynadım diyorsun bu nasıl iş?

- Yok abi o kadar değildik yani. Askerden sonra üzerine çok düştüm abi. O zaman o kadar değildim. Bu Trabzonsporlu Abdullah falan var ya onlarla oynardık abi.

Neyse futbol da oynadık diyorsun?

- Onları da yaptık, karate de yaptık. Sonra mideden vurulduk, ameliyat olduk, her şey bitti.

Oğlum ben seni ne zaman görsem mutlaka vurulmuş oluyorsun. Niye böyle oluyor, ne yapıyorsun insanlara sen?

- Anlatıyorum ya Oktay Abi. İnşaatlarda orda burda yatıyorsun. İnsanlar cinsi sapık mıdır nedir, bir taraftan emanet çeker, bir taraftan bacağını okşar, böyle insanlarımız çok abi, kimin ne olduğunu anlıyamıyorsun. Adam gelmiş bacağını okşuyor, taviz vermiyorsun ya, bakıyorsun ya beni mi bilmem ne yapacaksın gibilerinden ben gelmişim 29 yaşına beni mi i.ne yapıcaksın lan diyorsun.

Hala böyle tipler var mı aranızda?

- Hala var abi, böyle cinsi sapık çok. Bunların en çok sıkıntısını sokak çocukları yaşıyor. Allah hepsine de sabır versin.

Oğlum bu insanların kendileri i.nedir, birbirlerini yapıyorlardır, çoğunu ben de biliyorum?

- Öyle abi, bunlar manyak, sapık biliyorum, birbirlerini yapıyorlar.

Doğru söylüyorsun Murat?

- Bak abi, ben doğunca, iki kızın üstüne çok sevinmişler, adımı Murat koymuşlar, bir tane erkek çocukları var ama neye yarar ki adım Murat olmuş, Ahmet olmuş, Mehmet olmuş, aç karnına inşaatlarda yattıktan sonra.

Haklısın fakat Murat sen neden bir işe girip çalışmıyorsun?

- Bundan önce çalıştım, bıraktım, niye çalışiim abi, burdan Aksaray'a gidiyorsun, yüz elli gidiş yüz elli dönüş parası benim de masrafım var, veriyor bir milyon lira hadii sabahınan kalkıcam gidicem borçluyum, gene sokaktasın.

Neyse Murat hiç sevgilin oldu mu?

- Valla iki kere sözlendim abi. Birincisi çok sevdiğim insandı, ama çok yanlış işler yaptı. İkincisinde kaynakçıda çalışıyordum, hem boya işi yapıyordum, para yetmiyordu, bıraktı beni. Amaaan...

Peki Murat bu yolun sonu nereye gider?

- Valla sonumuz iyi değil, abi günlük yaşıyoruz, sinyal yapamadın mı açsın.

Peki sokaklarda yatıyorsun hiç hastalandın mı?

- Hastalandım tabi.

Ne gibi hastalık?

- Benim mide sakat ya. (Açtı midesini gösterdi. Kocaman yara bıçak yarası gibi ameliyatlı) Kalbim sıkışıyor, içki içmediğim zaman elim ayağım titriyor, daha çok sabahleyin iki duble attım mı rahatlıyorum.

Sonu ne diyorum?

- Bak abi bunun sonu, senin gibi güzel Abilerin bana destek olması, eğer, beni yaşatmak isteyenler, onlar benden daha çok yaşasın ama, bana destek olsunlar, tedavi olayım.

Sen kesin tedavi olmak istiyorsun değil mi Murat?

- Evet abi, bakım olduktan sonra iç çamaşır parasıymış, geçim parası ufak tefek masrafları karşılayan olsa yatıcam, çünkü orada, paran yoksa bakmazlar.

Biliyorum, peki Murat gece sabaha kadar sokaklardasın neler görüyorsun, nelerle karşılaşıyorsun?

- Çok abi, bak, bir gece, saat bir buçuk iki falan uykudan kalktım, gene harmanım böyle, elim ayağım titriyor, cebimde iki yüz bin lira falan var. Yürüyorum, Ayhan Işık sokağa girdim, böyle iki tane delikanlı Allahh yatırdılar beni yere iki yüz bin liramı da aldılar. Böyle olaylar da yaşadım.

Şahit olduğun olay var mı?

- En son bir adamı yere yatırdılar, parasını marasını aldılar, bir Allahın kulu da yardımcı olmadı. Herkes seyretti, ben girsem ondan sonra ben de cav cav olucam, öldürürler beni yav, ne yapıyorsunuz desem ben, orda sana ne lan diyecekler. Benim etim canım ne, ben zaten ayakta zor duruyorum, eskiden askerden geldikten sonra gücüm kuvvetim yerindeydi. Geldim buraya, öldüm. Hatta bazı arkadaşlar benden, yardım umuyorlar, durun oğlum ben bitmişim zaten, yav Murat gel şuraya gidelim falan diyorlar.

Nereye gidelim diyorlar?

- Yav kavgaya falan, yok yanlış yapmışlar da falan filan, ulan benim zaten kendime gücüm dermanım yok, benden ne bekliyorsun lan, adam bir tane koysa üç tane dönerim, aptal olurum abi ya.

Yav Murat sana özel bir soru: Senin kaç senedir bir kadınla ilişkin yok?

- Kaç senedir mi? Bir sene olmadı ki.

Önce var mıydı? Nereden?

- Yav tanıdığımız çalışan kadınlar var dolaşıyorlar işte onlarla teşviki mesaiye giriyoruz işte. Parayla tabi.

Kaç para? Nerede?

- İki milyon, tarlabaşında falan, orda burda çalışıyorlar, onlara gidiyoruz.

Peki Murat sen sabahtan akşama kadar içki içiyorsun, elin ayağın titriyor, nasıl oluyor o iş?

- Şey yapmıyor canım, etki yapmıyor içki içmek ayrı o zaman aklına gelmiyor abi, sarhoşken gitmiyorum abi.

Eee ayıkken de elin ayağın titriyor, n'olucak o zaman?

- En azından az içmiş oluyorum, o zaman nefsim uyanıyor.

Peki senede kaç kere oluyor bu?

- Senede dört kere, altı kere falan, ondan sonra da kendi halimizde idare ediyoruz.

Para bulamadığınız zaman n'oluyor? Ne yapıyorsun?

- Ne yapacaksın o zaman sandallara kürek çekiyorsun, çoğunlukla küreklerle idare ediyoruz. Kadın iki buçuk milyon istiyor, yok sigara alıcan, içki alıcın, ortada güzel bir muhabbet oldu mu, muamele güzel oluyor. Kadının güzeli de oldu mu, iyi oluyor tabi.

Peki hastalıktan falan korku yok mu?

- Yok bunlar gidip bakımlarını yaptırıyorlar abi.

Murat gelecek hakkında ne gibi şeyler düşünüyorsun?

- Önce alkolden kurtulmak, sonra iş bulup çalışmak, evlenip barklanıp çoluk çocuk olsun, ev olsun abi. Bu durumdan kurtulmasam olmaz, gelse bile canının yakamam kızın, o durumda değilim, öyle değil mi abi? Zaten anadan, babadan sevgi görmemişiz, kurtulsam, sonra Allah bana güzel bir insan nasip etsin, beni anlıyacak, sevgi şefkat vericek bana, o zaman çok iyi çalışırım.

Murat ülke politikası hakkında ne düşünüyorsun? Memleketin gidişatını nasıl görüyorsun?

- Ya Oktay Abi memleketin durumu benden belli olmuyor mu ya.

Peki Murat şu anda sana iyi kürek çekmeler, görüşeceğiz.

En son bir adamı yere yatırdılar, parasını marasını aldılar, bir Allahın kulu da yardımcı olmadı. Herkes seyretti, ben girsem ondan sonra ben de cav cav olucam, öldürürler beni yav, ne yapıyorsunuz desem ben, orda sana ne lan diyecekler. Benim etim canım ne, ben zaten ayakta zor duruyorum, eskiden askerden geldikten sonra gücüm kuvvetim yerindeydi.

__Not:__ Yaşamını okuduğunuz Murat'ı yıllardır tanırım. Sevgisiz büyümüş bir genç, fakat çok dürüst çok iyi bir genç, okur arkadaşlar Murat'ın düzelmesi için 500 (beş yüz) milyon liraya ihtiyaç var. Bu konuda yardımcı olmak isteyen olursa ben hastaneyi falan ayarlarım. Yardımsever kişi ile birlikte hareket ederiz. Saygılarımla.

__Adresim:__ Nevizade Sok. No: 28/A Beyoğlu/İstanbul Tel: 0212-245 32 76

Bir Film Şeridi Gibi...

GÜLAY BATUR

Küçük kadının sesi her şeye baskın geliyor. Görevi unutuyorum sanki. Namlumun nişangâhında çoktan beyaz kefenini giymiş erin her şeyden habersiz duruşunu, arkadaşların benim işaretimi beklemelerini, eylemin selâmetini, zaferimizi, komutandan göreceğim takdiri, her şeyi unutuyorum sanki.

Bir Şarkılık Ömür

MUHSİN KIZILKAYA

Her yer, hançer işlemez kör karanlıktı.

Gecenin koynunda, zifiri karanlıkta, ayaklarımızın altında gezinen sayısız böcek böcek her biri, kendi alemine yolculuk yapıyordu.

Biz de kendi yolculuğumuza çıkmıştık.

Gece her türlü yasadışı eylemi bağrında saklayacak kadar karanlıktı.

Eylem planını en ince ayrıntısına kadar bize anlatmıştı komutan. En ufak bir hatanın cezası ölümdü. En küçük bir hata bir birliğin mahvını getirecekti. Kurallar katıydı, emirler kesindi, hata affedilmeyecekti.

Yolumuza çalılar çıkıyordu, önümüze kayalar dikiliyordu. Dikenler canımızı acıtıyordu; sivri taşlar ayaklarımıza batıyordu. Çalıları eziyorduk, taşlara basıyorduk, canımızın acısını duymuyor, ayaklarımızın ağrısını hissetmiyorduk. Gidiyorduk, acelemiz vardı.

Eylem günler öncesinden planlanmıştı. Keşif kolu iyi haberler getirmişti. Mevzilerin yeri saptanmış, nöbetçi çukurları işaretlenmiş, hedefin etrafındaki bütün tuzakların yeri önceden tespit edilmişti. Eylemin başarısı için her şey hazırdı.

Komutan, bu eylemin öbür eylemlere benzemediğini anlatmıştı uzun uzun. Başarmalıydık. Başarmazsak eğer, yukarılara sığınabilmek için fazla zamanımız olmayacaktı. Destek kuvvetlerin yardıma gelmesi an meselesiydi.

Üzerime aldığım görevin ağırlığı altında ezilmeden yürüyordum. Karanlıkta, ayaklarım yolu biliyormuş gibi gövdemi, sonunu henüz bilmediğim bir meçhule doğru taşıyordu.

Yamacın arkasındaki mevzide nöbet tutan benim yaşlarımda, yüzünü hiç görmediğim, hiç karşılaşmadığım, başka zamanda, başka yerde karşılaşsak, belki de arkadaş olacağımız birisini öldürmeye gidiyordum. Buradan gittikten sonra, sabahları dilediği saatte yataktan çıkma özgürlüğünü elde edebilecek birisini mesela...

Ben de öyle yapardım üniversiteye gitmeden önce. Geç uyandırırdı anam beni uykumdan. Her sabah yumurta kırardı bana. Sonra üniversite için o şehre gittikten sonra, Bursa'ya, rutubet kokan bir bodrum katında yaşamaya başlamıştık Doğan'la... Ayvalıklıydı Doğan; bir yerim acısa, onun canı yanardı. Şiir okurduk sabahlara kadar birbirimize. Ders çalışmadığımız zamanlarda, ben ona dağların insanı çeken asaletinden, o bana Ege'nin geniş ovalarının bereketinden sözederdi. Benim çocukluğum menekşe kokan dağların eteklerinde geçmişti; onunsa zeytin tarlalarında... Onun için yemek yaparken, ben bütün yemeklere kekik tadı arardım, o ise ille de zeytinyağının... Bir tek yemek zevkimiz uyuşmuyordu. Ona kızdığım zaman "bisküvi çocuğu" diye takılırdım; o da bana "keko" derdi... Ana dilimde "keko"nun "kardeş" anlamına geldiğini söylediğimde ne kadar şaşırmıştı sevgili arkadaşım!

Doğan'a benziyor mu acaba biraz sonra payıma düşecek olan çocuk?

Gideceğim gün, bir gece önce hiç susmadan sabaha kadar konuşmuştuk. Ona Ahmet Arif'in şiirlerini okumuştum. Hani aşık olup da bir türlü açılamadığım o kız vardı ya, onu hatırladıkça çaresizlikten dönüp dönüp Doğan'a yeniden okuduğum şiirlerden... Sıkılmıştı çocuk ama belli etmemişti. Son görüşmemiz olduğunu biliyordu, ama ben bilmiyordum o gece. Sanki gezmeye gidiyordum. Gidip o dağların doruklarında yetişen çiçeklerden toplayıp getirecektim buradaki arkadaşlarıma. Hayır önce kendi halkıma... Koklayamadıkları kendi çiçeklerini koklatacaktım onlara. Hepsi o kadar...

Kulaklarımdaki uğultu büyüyordu. Yanımda yürüyen arkadaşların ayak seslerini bile işitmiyordum. Karanlık ve sesizlik vardı sadece... Sessizlikle karanlığı hiç birarada yaşadınız mı? Ben çok yaşadım. Dağ başlarında, ormanın kalbinde, karanlıkla sessizlik çok severler birbirini. Adeta sevişirler; hangisi daha cansıkıcı karar vermek zor. Böylesi anlarda, uçsuz bucaksız, kocaman bir deryanın içindeymiş gibi yapayalnız hissedersiniz kendinizi. Göremediğiniz bütün bir dünya, bir uğultu olup beyninize hücum eder. Uğultunun içinde, belli belirsiz çocuk ağlamalarına benzer çığlıklar duyarsınız. Sâhi sanırsınız o çığlıkları, sizi dehşete garkeder.

Bütün bu uğultuların içinde bir şarkıyı özlüyordum şimdi. Bir insan sesini...Bir ezgiyi... Yanık olmazsa daha iyi olur. Bursa'da, ilkbaharda çıktığımız kır gezintisinde, aşkımı hiçbir zaman anlatamadığım Arzun'nun söylediği şarkılardan birisi olsa mesela... (Sahi ne oldu o kıza? Evlenmiş mi acaba? Onu sevdiğimi mutlaka anlatmıştır Doğan sonradan ona. O çocuk vardı ya, barut esmeri oğlan, dağlara gitti demiştir. Ne düşünmüştür acaba?) Bize radyo yasak. Onun için müzik dinleyemiyoruz. Arkadaşlar şarkı dinlerken, görevlerini unutuyorlar. Burada bütün arkadaşlar yanık türküler söylüyor. Dağlar ille de türkü söyletir adama. Hafif bir şarkının kırık nağmeleri duyulmaz buralarda, mırıldansa bile biri, sesini kimselere duyuramaz.

Eylem yerine yaklaşıyorduk. Eylemin başarısı bana bağlıydı. Bunu sıkı sıkıya tembihlemişti komutan. En stratejik noktaya, ilk ben ateş edecektim. Hedefin etrafını saran mevzilerden başlayacaktık. Herkes yerini aldıktan sonra, -ki bunun dakika dakika hesapları yapılmıştı- ben ilk ateşi açacak, ardından arkadaşlar ateş edeceklerdi. Onun için grubun birkaç dakika önünde yürüyordum.

Karanlıktı... Karanlık elime, yüzüme, ayaklarıma, beynime bulaşmıştı. Karanlık vıcık vıcıktı.

Anlaşılan, bu gece Doğan yakamı bırakmayacak. Ne zamandır bu kadar aklıma düşmemişti. Gitme demeyişti bana, annem bile gideceğimi bilmiyordu, bir tek o... Sonradan anneme haber ver demiştim ona. O yaz tatilinde birlikte gidecektik bizim oralara. Malabadi Köprüsü'nü çok merak ediyordu; sular altında kalmadan Hasankeyf'i görmek istiyordu. Söz vermiştim, bu yaz onu bizim oralara götürecektim. Sözümde duramadım. Giderken ardımdan gözyaşı dökmedi. Öyle kaldı, taş gibi, vakur... Sadece, "Demek gidiyorsun keko.. Benim bildiğim sizinkiler sözünde durur. Söz namustur dersiniz. Hani bu yaz beni..." dedi, gerisini getiremedi. "Belki başka zaman, daha özgür bir iklimde..." dedim. Son konuşmamız buydu. Bir daha görüşmedik, aradan üç yıl geçti... Okulu bitireli bir yıl olmuştur. Mühendis olmuştur herhalde... Üzerinde köprü olmayan bizim buralardaki bütün hırçın ırmaklara köprü yapmaktı düşü... Belki de oralarda bir yerde köprü inşa ediyordur, kim bilir?

Eylem yerine yaklaştıkça heyecanım artıyordu. Kalp atışlarım gecenin koynundaki uğultunun üstüne çıkıyordu şimdi. Bütün sesleri bastırıyordu. Sanki kalbim göğüs kafesimi delip dışarı çıkacaktı. Birşeyler anlatıyordu bana yüreğim... Önümde yürüyordu. Halbuki bu ilk eylemim değildi. Daha öncekilerden hiçbirinde bu duyguyu hissetmemiştim. Kanın kokusu çekiyordu beni; vahşet çağırıyordu. Gece, içimdeki korku karışık ürpertiye, beni saklayarak yardım ediyordu. Demek ilk ateşi ben açacağım. İlk kurşun benim silahımdan çıkacak. Doğan'ın hemşehrilerinden birini ilk ben toprağa göndereceğim. Bu gece ilk cana ben kıyacağım.

Öldürmek... Bu fiil, hiçbir zaman bu gece kadar ürkütücü gelmemişti bana. İşim adam öldürmek değildi ki... Buralara adam öldürmek için gelmedim ki ben... Öldürerek haksızlık yapmıyor muyuz birbirimize?! Neyse, felsefe yapmanın zamanı değil...

Şimdi ağız üstü sürünmenin zamanı... Yaklaşıyoruz. Karakolun ölgün ışıkları bir kurşun atımı mesafede... Biraz sonra komutanın iyice bellettiği noktaya ulaşıyorum. İşte ateş edeceğim mevzi tam karşımda. Mevzide iki kişinin hareketlerini hissediyorum. Korku boğacak beni. Boğazıma kadar korkuya batmışım.

Mevzideki iki karaltı şimdi iki insana dönüşüyor. Başlarında miğfer var. Tüfeklerini dışarıya doğrultmuşlar. Gevşek duruyorlar. Sanki bir an önce gidip sıcak yataklarına girmek istiyorlar gibi halleri var. Fısıltıyla konuşuyorlar. Belli belirsiz bazı kelimeleri duyuyorum. Ağız üstü uzandığım yerde, büyükçe bir taşı siper yapıyorum kendime. Silahımın namlusu kayanın üzerinde. Mevzide ayağa kalkmış, arkadaşına birşeyler anlatanın göğüsüne nişan alıyorum. Kalbimin atışları hızlanıyor. Biraz sonra tetiği çekeceğim, sonra buralar cehenneme dönüşecek... Titriyorum, soğuktan mı, korkudan mı bilmiyorum... Korku karışık gecenin serinliği ürperti oluyor ağız üstü uzandığım kayanın arkasında. Toprağın ıslaklığını hissediyorum şimdi. Bütün vücudum tere batmış. Böylesi durumlarda her yerin titreyebilir, bir tek tetiği çeken parmağına dikkat edeceksin. Parmağın titredi mi, cana kıyamazsın, ıskalarsın hedefi. Bir de hedef diye belleğin insanla göz göze gelmemelisin! Çünkü insan, en çok gözlerine acırmış insanın.

Mevziden, aniden geceye bir tül perde gibi yayılıp, zifiri karanlığı apaydınlığa çeviren bir müzik duyuluyor... Evet o küçük kadının sesi bu... Mevzidekilerden birinin küçük radyosundan, serin bir yel gibi her yere yayılan şarkının sözlerini duyuyorum şimdi. Çok zamandır -bir asır sanki- duymadığım o ses, susuz kaldığım kurak bir çölde dudaklarıma değen bir bardak buzlu su gibi serinletiyor her yanımı, yaşadığımı hissettiriyor; bütün o karmaşık duygulardan alıp beni, hayatın o çıldırtıcı güzelliğine götürüyor. Küçük kadın söylüyor: *"Haydi gülümse... belki şehre bir film gelir... bir güzel orman olur yazlarda... iklim değişir... Akdeniz olur... gülümse..."*

Küçük kadının sesi her şeye baskın geliyor. Görevi unutuyorum sanki. Namlumun nişangâhında çoktan beyaz kefenini giymiş erin her şeyden habersiz duruşunu, arkadaşların benim işaretimi beklemelerini, eylemin selâmetini, zaferimizi, komutandan göreceğim takdiri, her şeyi unutuyorum sanki. Kısacık bir ana, bir şarkının başlayıp bitme aralığına bütün bir hayatı sığdırmak elimde olsaydı eğer, ağız üstü uzandığım bu ıslak çimenlerden bir daha kalkmayıp, bu ezgi eşliğinde bütün bir ömür yaşamaya hazırdım. Eylem biraz ertelenebilir. Bir şarkının bitimi kadar bir süre... Hiç olmazsa biraz sonra canına kıyacağım kurbanımla ortak bir anım olmuş olur benim de. Aynı şarkıyı son defa onun için de dinlemiş olayım hiç olmazsa...

Şarkının bitmesini beklemem hata mıydı, karar veremiyorum. Zayıflık mı gösterdim, ihanet mi ettim bilmiyorum. İçimde bir ses, o şarkıyı sonuna kadar dinle dedi. O sese kulak verdim. Bir insanın ömrünü, bir şarkının başlayıp bitmesi kadar bir süre daha uzatmak istedim.

Hata ettiysem eğer, cezama razıyım.

Kamera yine aynı evde kalıyor ten rengi benim ve erkek oyuncunun renginde olan bir başka kadın ve erkeği getirterek aynı yatakta yüzlerini fazla çekmeden, sadece cinsel uzuvlarını çekerek sanki o işlemi biz yapıyormuşuz gibi izleyiciye yutturuyorlardı..

Figen Han

MEHMET DURU

Figen hanım, sorması ayıp, kaç doğumlusunuz?

– Efendim şöyle söyliyeyim 1947 doğumlu görünüyorsam da aslen 1940 Mekke doğumluyum...

1940, Mekke mi?..

– Tabii efendim, isterseniz biraz konuyu açayım. Babam İngiliz, annem Türk'tü efendim... Türkiye'de birbirleriyle tanışıyorlar dolayısıyle Suudi Arabistan'a gidiyorlar. Rahmetli babam o zamanın Kralı **Kral Faysal**'ın özel fotoğrafçılığını yapıyordu. Babam Oksford Üniversitesi mezunudur. **Thomas Edward Lawrence...**

Hangi Lawrence?.. Arapları Osmanlı'ya karşı kışkırtan, gerilla savaşlarını yöneten aynı zamanda İngilizler'in Ortadoğu'daki istihbarat merkezi Kahire'de Ortadoğu'nun haritasını çizen İngiliz casusu Lawrence mı?

- Efendim İngiliz casusu iken Arap tebaalı olmuş ve Süleyman adını almıştır rahmetli babam. Yani bir nevi İngiltereye ihanet etmiştir... Arap kültürünü, dinini benimsemiştir..

Sanırım İngiltere'de de motorsiklet kazasında yanarak ölen kişinin üzerine kendi kimliğini koyup kendisini öldü göstererek Araplara gitmiş ve Osmanlı ile Arapların arasında savaş çıkmasını kışkırtmıştır..

- Efendim rahmetli babacığımın yaptıklarını anlatacak olursak sayfalara sığmaz. Eğer öğrenmek isteyen var ise; araştırmacı-gazeteci Sayın **Ümit Oğuztan**'ın 1990 yılında çıkardığı ve devlet tarafından muzır bulunarak toplatılan "**AHLAKSIZLAR**" adlı kitabında geniş olarak yer verilmiştir...

Efendim okudunuz mu o kitabı? Yazılanlar doğru mu?

– Tabi efendim, harfiyen hepsi doğrudur.

Peki efendim, sizin doğumunuzda kalmıştık?

– Evet efendim 1940 yıllarında **Kral Faysal**'ın döneminde bendeniz Saray'da doğmuşum... Uzun bir süre sonra annemlerle Türkiye'ye geliyoruz.. Annem aslen Bursalı olmasına rağmen İstanbul'a yerleşiyoruz, daha sonraları 1947 yılında, yani yedi yaşındayken resmi nüfusa kayıt olmuşum efendim...

Figen Hanım sinemaya nasıl girdiniz?

– Efendim İstanbul'da anneciğim ve ben, çok baskı altında idik.. O vakitler yalnız bir kadının sokağa çıkması kolay bir iş değildi ve hep eve hapsedilirdim. Daha sonra bir gün annemden habersiz dışarıya çıktım, sokaklarda uzun uzun dolaştım, evin yolunu kaybettim.. Annemden de çok korktum geri dönersem azar işitecektim..

Yaşınız kaçtı?..

– Yetişkin bir kızdım efendim, yani ondört onbeş yaşlarında falan var idim.. Sonra, sonra ise Osman isimli bir zatla tanıştım.. Bana sürekli uğradığı yerleri söyledi ama annemin evine dönmemi yazmın daha uygun olmadığını belirtti. Sağ olsun beni evime kadar götürdü... Sonra bir güzel azar işittim... Eee yine kapattılar beni anneciğimle. Bu baskı bayağı sürdü. Artık canıma tak dedi ve evden kaçtım. Osman Bey'i aradım buldum.... Yaşım müsaitti Osman Bey'le evlendim...

Evet efendim, edindiğim bilgilere göre Osman Beyin asıl tanındığı ad Figüran Osman'mış...

- Doğrudur efendim Figüran Osman, filmlerde figüranlık yapardı.

Sizi de o zamanın devlet tarafından da bilinen Beyoğlu Zambak Sokaktaki Lüks Nermin'in evinde çalıştırdığı konusuna ne diyorsunuz?

- Efendim sadece ben çalışmadım ki o evde. Sayın **G. Yazar** hanımefendi, sonra **N. Duru** hanımefendi ve diğer birçok şöhretli hanımefendilerimizde hizmet etmişlerdir o evde...

Bunu kabul ediyorsunuz yani?.

– Efendim şöyle söyliyeyim.. Zaten bu olay yeni değil, biraz önce de adını zikrettiğim Sayın **Ümit Oğuztan**'ın "**AHLAKSIZLAR**" adlı kitabında herşey yazıldı, çizildi hepsinin adı zikredildi...

Efendim zamanında Türkiye Cumhuriyeti'nin dış işleri konusunda da bayağı hizmetleriniz olmuş...

– Efendim siz şimdi yıllar önce söylediğim bir sözü bugüne taşıyorsunuz.. Geçmişte başım bayağı ağrıdı bu kelimeleri sarfettiğimden dolayı. O yüzden yeniden gündeme getirmek istemiyorum...

O zaman ben size hatırlatmalarda bulunayım. Siz de doğrudur ya da yanlıştır deyin...

– Tabii hay hay, efendim buyrun..

Uğur Dündar'ın ilk Arena programında... Türk Dışişleri bakanlığının konuğu Endonezya Devlet Başkanını, sanırım adı Soe... Soee... devamını hatırlıayamadım...

– Efendim, Soe Karlo..

Hah evet Soe Karlo ülkemize geldiğinde bizzat devlet erkanından Dışişleri Bakanlığı yetkilileri Lüks Nermin'den aldığı kadını Hilton Oteli'ne getirerek Endonezya Devlet Bakanı Soe Karlo'ya ikram ettiklerini yayınlamışlardı, bu doğru mu efendim?..

- Evet efendim, yine, o saygıdeğer yazarımız **Ümit Oğuztan**'ın araştırmaları kaynak gösterilmiştir..

Evet daha sonra Endonezya'nın resmi görevlileri Türk Dış İşlerine şöyle bir yazı göndermiş *"Siz bizim devlet babamıza hastalıklı kadın sunduğunuz şu anda devletbbakanımız Bel soğukluğu hastalığı geçirmiştir"* diye...

– Evet efendim, o programı ben de seyrettim sizin gibi... Ama başımın tekrar ağrımasını istemediğim için yani efendim...

Peki siz o günün canlı tanığı olarak bu olaydan sonra Lüks Nermin'in evinin devlet görevlileri tarafından talan edildiği ve Lüks Nermin'in bir lokma ekmeğe muhtaç edildiği hususunda ne diyeceksiniz?

– Efendim o vakitler **Adnan Menderes** hükümeti var idi.. ve **Lüks Nermin** hakkaten devletin dokunulmaz zırhı altında bayağı güçlü idi. Bu anlattığınız olay da gerçekten vuku bulmuştur. Ancak daha sonra **Lüks Nermin** Hanımefendinin ne olduğu, nerelerde olduğu bilinmemektedir.... Ayrıca siz sormadan ben yanıtlıyayım.. "O Devlet Başkanına gönderilen hastalıklı kadın ben değildim." Efendim demin de adını zikrettiğiniz Sayın **Uğur Dündar**'ın "**Arena**" adlı ilk programında zamanın Türk Dışişleri Bakanı **İhsan Sabri Çağlayangil**'in beyanatı mevcuttur... Bunlar ortaya çıkartılabilir.

Peki Figen Hanım gerçekten porno film çevirdiniz mi?

– Hayır efendim hiç çekmedim. Ayrıca benim filmlerim doğru dürüst konuluydu... Ama efendim, şimdi yapımcılara herhangi bir suçlama getirmek istemiyorum ancak şöyle durumlar olabiliyordu.. Mesela konu icabı genel planda çırılçıplak olmamız ya da elimize bir çarşaf ya da başka bir şey

almamız gereken sahneler çekilirken işte ne bileyim erkek oyuncu gelerek dudaklarımıza sarılıyor ya da boynumuzu öpüyor gibi görüntüler, Amorstan çekiliyordu.. Tabii bu sahneler bir çok kez tekrarlandığı için bazen ufak da olsa falso verdiğimiz oluyordu, yatay çekiyorlar sonra dikey çekiyorlardı ama kesinlikle ilişki olmuyordu.. Tabii bu sahneleri bir saat ya da iki saatte yönetmen çeşitli açılardan çekerek bitiriyor, bizleri de evlerimize gönderiyordu.. Kamera yine aynı evde kalıyor ten rengi benim ve erkek oyuncunun renginde olan bir başka kadın ve erkeği getirterek aynı yatakta yüzlerini fazla çekmeden, sadece cinsel uzuvlarını çekerek sanki o işlemi biz yapıyormuşuz gibi izleyiciye yutturuyorlardı.. Tabi şöyle bir şey söyliyeyim ki çok iyi bir montajcıysanız eğer çok masum filmleri bile porno film yapabilirsiniz.. Zaten çekilen sahnelerimiz de bu tür filmlere çok müsait olduğundan yapımcıların masum bir filmi porno yapması çocuk oyuncağı gibidir.. Yani siz bu olayı normal fotoromanlarda bile yapabilirsiniz.. İki öpüşen insan fotoğrafının yanına bu fotoğrafın devamıymış gibi yüzü gözü görünmeyen insanların sadece pornografik görüntülerini koyarsanız ne olur sanki, o işi onlar yapıyormuş gibi olur..

Film çekiminde heyecanlandığınız oluyor muydu?

– Ay tabii, çekim anlarının bir çoğunda heyecanlanırım, yani öpüşme olsun ya da olmasın, o atmosferde insan heyecanlanır.

Hiç tahrik oldunuz mu?..

– Ay evet olmuştu.. Bilmem ki söylesem ayıp olur mu? Rahmetli **Ayhan Işık**'tan çok etkilenmiştim... Ay noolur anlatmayayım.. Ölünün arkasından günah olur, lütfen.

Peki.. Hakkaten şöhretin yolu Rejisörün yatak odasından mı geçiyordu o devirlerde?..

– Efendim bu söz biraz doğru, biraz yalan.. Efendim rejisörler o devirde çok değerli olduğundan bu işi resmen yapmazlardı, ne bileyim işte, beğendiği oyuncuya ufak sinyaller verirdi, sinyallere cevap verenler tabii ki daha bir ön plana çıkabiliyorlardı. O olay, öyle oluyordu.. Tabi bu demek olmuyor ki hepsi aynıdır.. Yapan da vardı, yapmayan da vardı..

Peki sizin herhangi bir yönetmenle böyle bir olayınız oldu mu?..

– Aaa, ne ayıp, ne ayıp! Lütfen bu soruya müspet bir yanıt vermeyeceğim. Her şeyde bir gizlilik olmasından yanayım.. Yatmış da olabilirim. Yatmamış da olabilirim.. Net bir yanıt veremeyeceğim efendim..

Babanızın mesleği itibariyle size de Ajan denilebilir mi?

– Efendim kesinlikle denilemez, ben ülkemi belki de sizlerden daha çok seviyorum... Ben ve benim gibi bir çok arkadaşımın bu ülkeye faydası olmuştur. Lütfen noolur başımın ağrımasını istemiyorum... İstirham ederim...

Yıllar geçmesine rağmen halen dinçsiniz. Röportajı yaparken sizi iyice inceledim mankenlere taş çıkartırcasına bir yürüyüşünüz var.. Formunuzu neye borçlusunuz?

– Ay teşekkür ediyorum çok hoşsunuz, söylesem mi neye borçlu olduğumu acaba..

Lütfen...

– Ay hayatım boyunca insanlara oynadığı filmlerle seksi anlatmaya çalışan, özendiren ben, inandığım bir felsefeye nasıl ihanet edebilirim ki.. Tabii ki bu iltifat gibi sorunuzun cevabı: **SEKS, SEKS, SEKS**... oldu mu canım?..

Şu anda ne işle uğraşmaktasınız?

– Efendim zamanında aldığım gayrı menkullerim var, ne bileyim işte kiraya verdiğim evlerim, işyerlerim var. Onların parasıyla hayatımı idame ettirmekteyim..

Son olarak neler söylemek istiyorsunuz?

– Ay bu sorunuz da idama gidecek olan insana sorulan soru gibi geldi.. Ha ha ha efendim, son söz olarak şunu söylemek istiyorum.. Yeşilçam'ın taze kanlara ihtiyacı var. Saygılı oyunculara ihtiyacı var... Güzel oyuncu diye çıkardıkları bir çok insana bakınız lütfen kadın gibi kadın olarak yürüyen kimseye rastlayamazsınız.. Manken kızlarımızı oyuncu yaptılar, yine kadın gibi yürüyen çıkmadı.. Sinema farklı bir dünya.. Estetik yoksunu olan hiç bir şey kalıcı değildir.. Buradan herkese Sevgilerimi Saygılarımı iletiyorum...

Ve Figen Han şimdilerde....

Hafif uzandı Lütufe'nin kulağına "Biraz dikkat et Lütufe, donun gözüküyor!" dedi. Lütufe elindeki sigarayı, sinirli, sinirli kül tablasına bastırdı. Kalktı, yerden sırt çantasını, kapıp, pastahaneden dışarı fırladı.. Lütufe'nin beklenmedik tavrı karşısında, Ramadan, dona kaldı?!

Muhallebi

EFLATUN NURİ

Deniz, kıpır kıpırdı. Balıkçı motorlarının sesleri martıların çığlıkları, sahildeki pastahanenin içinde yankılanıyordu. Ramadan karşı köşede duran şişme bota baktı, **"Bir muhallebi daha yen'olur Lütufe,"** dedi. Genç kız altın sarısı saçlarını arkaya attı, hafif kızardı, **"Israr etme Ramadan!"** dedi. Gözlerini Ramadan'ın burnuna konan sineğe dikti, sineğin üzerine binmiş bir sinek daha vardı, güldü. Ramadan Lütufe'nin, durup dururken gülmesine kıllandı. Lütufe başını öne eğdi, sol eliyle yanağının üzerindeki "C" gibi kıvrılmış bir tutam saçını tutup, fırça gibi kurumuş etli dudaklarının üzerinde gezdirdi. Ramadan, titrek bir sesle **"Bir muhallebi daha yeseydin"** diyebildi. Eliyle uzun favorilerinin yanından inen ter damlalarını, peçeteyle silerken gözü Lütufe'nin iyice sıyrılmış muhallebi kasesine takıldı. Lütufe, yavaşça başını kaldırdı, tekrar dalgalı saçlarını arkaya attı ve **"N'olur ısrar etme Ramadan,"** dedi. Dudakları titriyordu. Ramadan elini cebine soktu. Sigara paketini çıkardı, Lütufe'ye uzattı, Lütufe, sigaranın ucundan tutup yavaşça çekti. Ramadan bu ara kibrit arıyordu. **"Tüh!", "Kibrit de yok!"** diye mırıldanırken pantolonunun cebinde kibrit kutusunu buldu. Ramadan rahat bir nefes aldı. Kibriti kutuya sürttü, bir daha sürttü, **"Olmadı, yanıkmış!"** dedi. Bir tane daha kibrit çıkardı, sürttü, bir daha sürttü, kibritin başı yanarak fırladı Lütufe'nin sol gözünün üzerine yapıştı. Kız **"Gözüm diye!"** çığlık attı. Lütufe elini gözüne kapadı. Herkes onlara baktı. Ramadan, derhal bir peçete kaptı, Lütufe'nin gözünü silmeye kalktı, Lütufe peçeteyi aldı, yanağından ip gibi inen yaşları kuruladı. Gözünü ve yanağını sildi. Sigara hâlâ Lütufe'nin dudakları arasında duruyordu. Ramadan tekrar kibrit kutusunu açarken üzüntülü bir sesle **"Görünmez kaza,"** dedi. Lütufe çantasından çıkardığı küçük bir ayna ile gözüne baktı sol gözünün üst kapağı kızarmıştı.

"Gözümü anında kapamışım, yoksa kör olacaktım!" diye söylendi. Ramadan çıkardığı kibritin ucuna baktı. O da yanmış bir kibritti. Kutuyu iyice açtı, elleri titriyordu, kutudaki kibritler yerlere döküldü. Telaşla yere eğilirken kafasını masanın köşesine çarptı, canı fena halde acıdı; yere eğildi masanın altına girdi. Beton zemin yeni yıkanmış nemliydi..."**Tüh bütün kibritler ıslanmış!"** diye mırıldandı. Birden gözleri Lütufe'nin mor ayakkabılarına ilişti. Sonra gözleri santim santim yukarı kaydı **"Lütufe'de ne kadar dikkatsiz!"** diye düşündü öyle ya genç bir kız, nerede olursa olsun eteklerini yukarı çekip, iki bacağını öyle ayırır mıydı? Gözleri kaymış bir şekilde, baka kaldı.

Titreyerek masanın altından çıktı. Bu ara garson Lütufe'nin sigarasını yakıyordu. Ramadan'ın içi bir tuhaf oldu. O da sigara paketine el attı; fakat sigarası bitmişti. Paketi sıkıp kül tablasına koydu. Hafif uzandı Lütufe'nin kulağına **"Biraz dikkat et Lütufe, donun gözüküyor!"** dedi. Lütufe elindeki sigarayı, sinirli, sinirli kül tablasına bastırdı. Kalktı, yerden sırt çantasını, kapıp, pastahaneden dışarı fırladı.. Lütufe'nin beklenmedik tavrı karşısında, Ramadan, dona kaldı?!

Kağıt Gemi

SUNAY AKIN

Rus savaşından yenik ayrılan Osmanlı Devleti, Girit adasında başgösteren isyanları bir işaret olarak kabul eder ve olası bir Yunan saldırısına karşı önlemler alma yoluna gider. Bu önlemlerden biri de, iki denizaltının alımıdır.

Ön sırada ortada oturan Zati Sungur'dur!..

1001'inci Dalış

Türkler otomobilden önce atlarına düşkündüler. Öyle ki, atları öldüğünde derisini yüzer ve içini samanla doldururlardı. Gözlerinin önünden ayırmadıkları bu heykele de "kimi" adını verirlerdi. Bu sözcük Türkçemizde "gibi"ye dönüşerek, dört nala koşmaya devam etmektedir.

Salah Birsel'in, edebiyatımızda ödül alan ilk günlük olan "Yaşlılık Günlüğü" adlı kitabını açıyor ve sayfalardan birinde gibi sözcüğünün kullanılışını okuyarak, denizatlarının dünyasına konuk oluyoruz: "Gelin görün ki, sağlığımda oltaya tutulmuş bir orkinoz gibi beni boyuna denizin dibine çekiyor. Bense sağlığımın neden bu oyunlara başvurduğunu çıkaramıyorum. Çünkü aklım, bedenimin karayel alıp sattığı dakikalarda bile lengerini bozmuyor. Bir denizaltı gibi teleskopunu denizin üstüne çıkarıp olup bitenlere fingini soldurmadan bakıyor."

Şiir, deneme ve günlük gibi edebiyat türlerinde sayısız başarılı dalışlar yapan Salah Bey, bir deneme kitabına "**Halley Kimi Kurtarır**" adını verdiğinden olsa gerek, periskop ile teleskobu karıştırmaktadır. Salah Birsel, söz konusu denemesinde, Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın "Kuyrukluyıldız Altında Bir Evlenme" adlı romanının en güzel yerini, soğuk bir karbuzun göbeği gibi önümüze koyar." İnsanlar neden şimdiye değin insanlığın kurtuluş ve mutluluğunun sırf dostluk ve eşitlikte olduğu gereğini anlamıyarak varlıklarını güven altına almayı birbirlerine karşı düşmanlıkta, savaşta, kan dökmekte görmek gibi yanlış bir yolda gitmişler. Uygarlığın, ilerleme ve olgunlaşma düşüncesinin amacı birbirini öldürmeye çalışmak mıdır?"

Buyrun bakalım, gibileri yuvarlayarak nerelere geldik. Şimdi de Jules verne çıkıyor karşımıza. Elinde de "Denizaltında Yirmi Bin Fersah" adlı kitabı var. Salah Bey'in ilk okuduğu kitaplar Jules Verne'ninkilermiş. Hişşşt!.. Elindeki kitaba bakarak birşeyler mırıldanıyor ünlü yazar: Deniz despotlara ait değildir. Dalgaların üstünde insanoğlu hala adil olmayan kanunlar uyguluyor, savaşıyor, birbirini parçalara ayırıyor ve kendini yeryüzünün korkularına esir ediyor olabilir. Ancak, suyun otuz feet altında, onların hükmü sona erer, etkileri ve güçleri kaybolur. Ah, efendim!.. Koynunda, suların koynunda yaşayın! Orada yalnızca bağımsızlık vardır. Orada hiç kimsenin hükümdarlığını tanımam. Orada özgürüm!"

Rus savaşından yenik ayrılan Osmanlı Devleti, Girit adasında başgösteren isyanları bir işaret olarak kabul eder ve olası bir Yunan saldırısına karşı önlemler alma yoluna gider. Bu önlemlerden biri de, iki denizaltının alımıdır. Ne de olsa Yunanlılar, 1885'de, Stockholm'de denize indirilen "Nordenfelt I" adlı denizaltıyı satın almışlardır. Bir yıl sonra ikinci ve üçüncüsü yapılan denizaltılar parçalar halinde bir gemiye yüklenilir. Geminin varacağı liman İstanbul'dur.

Taşkızak Valide Tersanesi'nde montajları yapılan denizaltıların ilki 6 Eylül 1886'da denize indirilir. "Abdülhamit" adı verilen denizaltının balıkları şaşırttığı tarih ise 5 Şubat 1887'dir. İlk dalış tecrübesinde Nordenfelt firmasının temsilcisi, mühendis ve görevlilerden başka beş tane de Türk denizaltıcı sessiz dünyaya konuk olur. Kumandan yüzbaşı **Halil**, Makine kıdemli Yüzbaşısı **Ali**, Makine Yüzbaşısı **Şerefeddin**, Makine Teğmeni **Mehmed Salim** ve Ateşçi **Musa Çavuş... Ve karşınızda ilk denizaltıcılarımız!..**

Birinci Dünya savaşı sırasında denizaltıcılarımızı Almanya'da, Flensburg ve KielGaarden'de kurslara katılırken görürüz. Deniz Gedikli Makine Çırak Okulu öğrencilerinin şapka şeritlerinde Almanca olarak "Türk İmparatorluk Bahriyesi" yazısı okunur. Sicil No'su 1331/88 olan öğrenci savaş sonrasında illüzyonculuğa başlar Berlin'de. 1922 yılında da, Güney Amerika'ya geçerek "Kont Sati Von Richmond" adıyla gösteriler düzenler. Alman denizaltılarıyla dalışlara katılmış olan Kont Richmond, 1981'de Çekoslovakya'nın Karlovy Vary kentinde krallık tahtına oturur. O ülkenin kralı mı olur?.. Elbette hayır. Sadece, bu kentte düzenlenen uluslararası illüzyonistler kongresinde "Sihirbazlar Kralı" seçilir. Sahi, siz **Kont Richmont**'u **Zati Sungur** olarak tanırsınız!..

10. Denizaltı Astsubay kursuna dört kişi katılır. Ali Habip Ülengin ve Hilmi Faik Erer denizaltılarda uzun yıllar görev yaparlar. 1320/2095 sicil No'lu denizaltıcı ise altı yıl motor astsubay olarak dalışlar yaptıktan sonra kameranın önüne geçer ve yönetmenin "motor" sesiyle birlikte rol kesmeye başlar. Sert görünümlü ama iyi yürekli ve genellikle de fabrikatör baba rolünde görürüz onu. **Hulusi Kentmen**'den söz ediyoruz tabi ki!.. Bu arada, kendimize bir "torpil" geçelim ve Sunay Akın'ın son sınıfı okuduğu Koşu Yolu Kazım İşmen Lisesi'nden eve dönerken, Kadıköy otobüsünde Hulusi Kentmen ile sık sık karşılaşıp sinema sohbetlerine daldığını da bir martı gibi periskobun üstüne konduralım.

Hulusi Kentmen'in üçüncü kurs arkadaşı ise Hüsamettin Pınar'dır. 1949 yılının 23 Haziran günü, "Refah" adlı vapur, İngiltere'ye sipariş edilen denizaltı ve gemileri teslim almaya giden denizcilerle Mersin limanından demir alır. Hareketinden beş saat sonra torpillenen vapurda şehit düşenlerin yazıldığı listede, Uluçreis denizaltısında görevlendirilen Hüsamettin Pınar'ın da adı okunur.

Ah, ahh!.. Edebiyatın derinliklerine dalacak nefesleri olmayanlar, ördekli cansimitinin içinde birbirine su atanlar ya da, belini geçmeyen sularda deve güreşi yapmayı marifet sayanlar, oyunlarına katılmayışımız karşısında daha da köpüreceklerdir. Kimin umurunda!?.. Dalışımızı sürdüreceğiz biz. Bilirsiniz, dalgıçlığın bir kuralı da, tek başına konuk olmamaktır sessiz dünyaya. Yanınızda ille de biri olmalı. Söyleşilere Akgün Akova ile birlikte katılmamızın, adlarımızın birlikte anılmasının nedeni de budur yalnızca.

Bırakalım oyalanmayı da, bir kaç kulaç daha atalım derinliklere doğru... Günümüzde çoktan jilet olan Burak Reis denizaltısından geride kalan ziyaretçi defterinin sayfalarını karıştırırken, tanıdık bir isim, daha doğrusu çizgiyle karşılaşırız. Sözünü ettiğimiz sanatçı, Çevre Tiyatrosu "Yüzsüz Zühtü" oyununu İzmir'de sahnelerken, 29 Haziran 1972 tarihinde adımını atar Burak Reis'e. Ufak tefek olduğundan, denizaltının daracık koridorlarında yürümekten, dik merdivenlerini inip çıkmaktan hiç de zorlanmaz. Ziyaretçi defterinde kendisine açılan sayfaya da bir karikatür çizer. Bu karikatürde, başını bir akvaryumdan dışarıya uzatırken görürüz kendisini. Yanına da şunları yazar: "Bizim bütün denizciliğimiz bu kadar.. Hepinize saygılar."

Burak Reis denizaltısını Amerikalılardan aldığımız için, defterin "Name" yazan kısmında sanatçının adını okuruz: **Altan Erbulak!**.. Defterde ayrıca Nevra Şırvan ve Füsun Erbulak gibi Çevre Tiyatrosu sanatçılarının da imzaları vardır.

Bir başka sanatçı da, 9 Aralık 1982'de konuk olur Burak Reis denizaltısına. Ziyaret defteri onun da önüne konur. Duygularını yazmak için açılan sayfa boş değildir. Tuğamiral Turhan Özen'in "TCG Burak Reis bugün Türkiye'de 1000'inci dalışını yaptı" tümcesiyle başlayan yazısı vardır. Belli ki, kendisi adım atmadan önce Burak Reis 1001'inci dalışını yapmıştır. 1001 gece masalları gibi kalıcı eserler bırakan sanatçının yazısında, güler yüzü bir kez daha çıkar karşımıza: "Yaşamımda ilk kez bir 'Tahtelbahir'e inmek nasib'oldu. Hasbelkader bu tahtelbahir 'Burak Reis Tahtelbahiri'imiş. Hayatın insana ne gibi sürprizler sakladığı ve bu sürprizlerin ne güzel olabileceğini Burak Reis tahtelbahirine indikten sonra 'akıl tahtalarından' biri sallanan bendeniz emekli yedek asteğmen topçu levazım'evvel Mehmet Barış Manço ne güzel anlamış bulunmaktayım... Sevgilerimle."

Denizaltılar İstanbul Boğazı'nı satıhtan, yani suyun üstünden geçerler. Selamlamak için Barış Manço'yu ararlar ama göremezler. Çünkü o, Boğaz'a bakan Kanlıca'da, kendisi için açılan çukurun dibinde, üstü tahtalarla örtülü bir şekilde yatmaktadır.

Bunca duyarlık aklımıza arka arkaya nasıl geldi, bilgilere nasıl mı ulaştık?.. Eee, ne dememişler; midyeyi ye, kayalığını sorma!..

Sağdaki, pipolu denizaltıcı Hulusi Kentmen'dir.

imgehan lirikboy ya da dostların çağırdığı adıyla **iri üstad**.. onun türk şiiri'ni yerle bir eden şiirlerine ilk kez efsane deli dergisi'nde tanık olduk.. yazdığı şiirlerle toplumsal gerçekçi şiire yeni bir boyut ve ebat kazandırmıştı.. uzun yıllar sesi, soluğu ve ossuruğu çıkmayan **imgehan lirikboy** yeni şiir ve nesir çalışmalarıyla tekrar aramızda... ona hoşgeldin **iri üstad** diyoruz

türkiye'nin fifa kokartlı ilk şayiri

imgehan lirikboy

hey birey birey, birey hey şiyiri

hey birey birey, birey hey
sen tek başına nesin ki be hey hey
adı üstünde işte bir ey bir ey
yani edersin yalnızca bir rey
oysa ben canımiçi diri helk'imle
ve müstakbel temiz toplum'umla
toplansak şöyle bir ki hey hey
öyle çok rey ederiz ki yine de hey hey
ey sünepe birey seni çay bahçelerinde
muhallebicilerin aile salonlarına
bile almazlar be lavukoğlu lavuk birey
ama sen yine de sap sap gidersin oralara
baldızlarımızı cıvırlarımızı kesersin
ulan sana bir kodumu osurturum be hey
olursun sonra bir milyonda bir onda bir birey
sarı kesişmelerinden sen suçlusun be hey
kara dantel sokağında birey oğlu birey
- hava toplarına da hakimimdir bu arada -

ben helk'imle samimiyim şiyiri

ben helk'imle samimiyim
enseye şaplak kıça parmakım
deli gibi severim ben helk'imi
tanımam amma mesela arhavi'deki
helk'imden hiçbir adet tekini
amma olsun severim gene de hepsini
fakat ama ancak şımarırsa da kızarım
helk melk demem icabında
vurdu mu topaç gibi dönderirim
hem helk'im değil mi hem döver hem severim
çünkü ben helk'imle haşırım neşirim
ben helk'imle mecaz olarak sevişirim
cillop helk'im ince ruhlu ve diri vücutludur
biraz da zekası olsa yalarım yutarım
-bu arada duran toplara da iyi vururum-

Yokedici

T. YÜKSEL

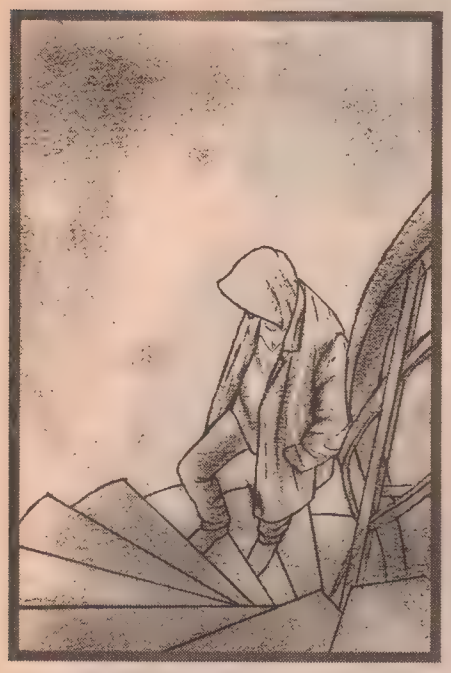

Kadın- Açmayacağım kapıyı.
Adam- Eğer açmazsan kapıyı,
asla durmayacak ruhumdaki sızı

Adam- Ama dediğim gibi;
eğer dönersem geriye
kalbim çakılı kalacaktır
gözlerindeki donuk griye

Kadın- Kim o ?..
Adam- Benim ...

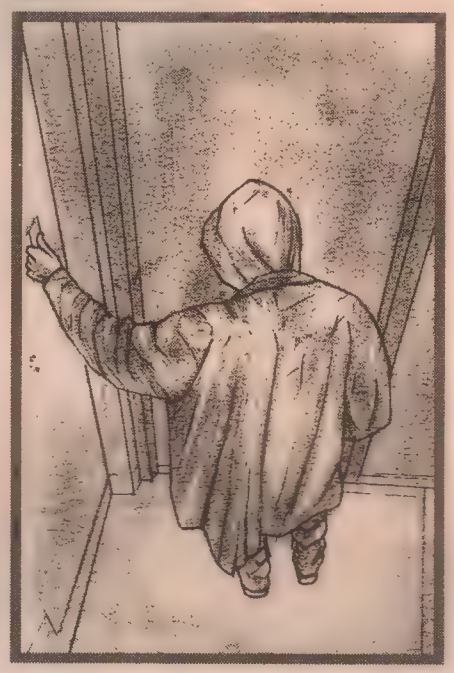

Kadın- Lütfen git.
Adam- Ruhum; aşkından sürgüne
gönderilmiş bir divane oldu
bin yıllık çilehanelerin kapıları kirli
ruhumu kabul etmez oldu

Kadın- Ne olur git... bu ilişki bitti artık
Adam- Bende istiyorum umarsızca
çekip gidebilmek
ama ne kadar acı veriyor biliyormusun
isteyip de gidememek.

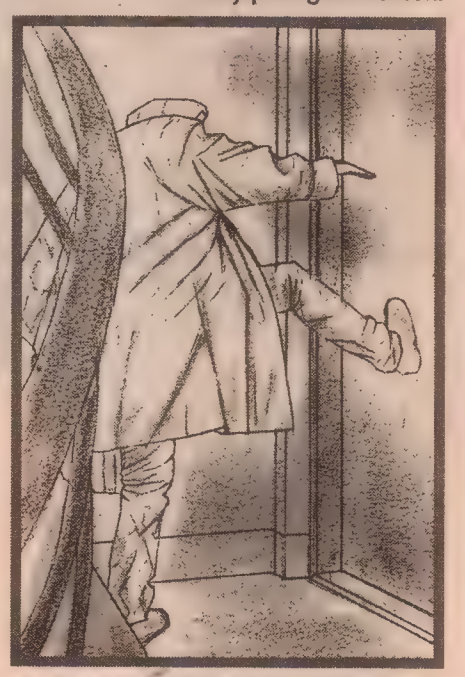

Kadın- Neden geldin ?..
Adam- Gelmemeyi çok isterdim sana,
denedim, ama olmuyor susmakla,
anlatmalıyım ruhumdaki fırtınayı mutlaka
yoksa kavrulacağım acılarla...

Adam- Dolaşırken aşkının kavurucu
labirentinde,
savurduğun ızdırap dolu
rüzgarlar dolaşırdı çevremde

Kadın- Açmayacağım kapıyı sana
Adam- Şimdiye kadar çok kapı
kapandı yaşantımda,
eğer kapanırsa senin kapında bana
dolaşır ruhum sonsuza dek boşlukta

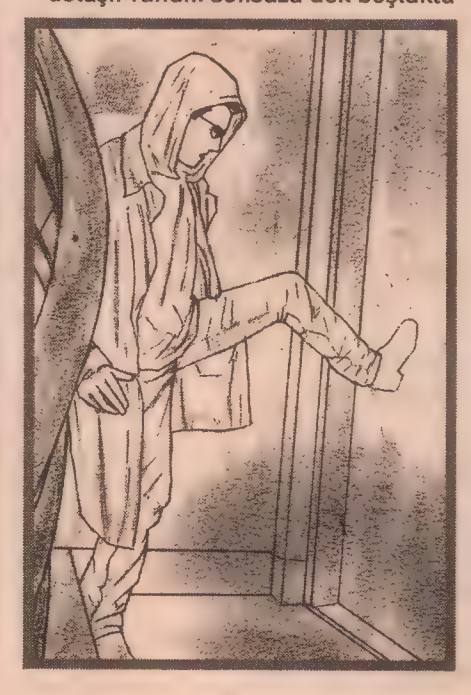

Kadın- Git buradan
Adam- Gidemem... ne kadar uzaklaşmaya
çalışsam bile senden
yapamıyor bu solgun
gözlerim seni göremeden..

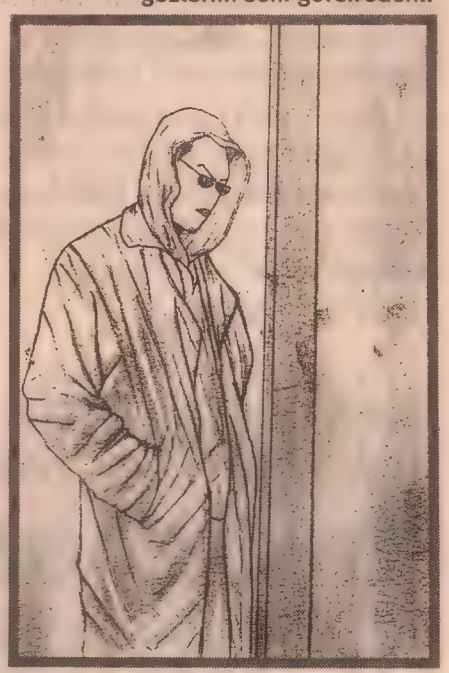

Adam- Beni izlediğini biliyorum
oradan,
ve hemen gitmemi istediğini de
buradan

Kadın- Delirdin mi?... ne yapıyorsun sen...
Adam- Eğer delirdiysem ben
bil ki bu senden,
gitmek isteyip de gidememekten

Akşamsefası

Yaşlı kadın- Heyyy... Ne oluyor orada ?...
Adam- Hıı ?..

Kadın- Hayır söylemeyeceğim.
Adam- Bir kuzgun bekliyor, lanetli
karanlığımın içinde
ve asla gitmeyecek de
sen o gün ışığını vermediğin sürece

Adam- O karanlık habercisidir peşinden
gelen büyük bir aydınlığın
Ve asla unutulmayacaktır senin
salaklığın...
Kadın- Ne?.. anlamadım...

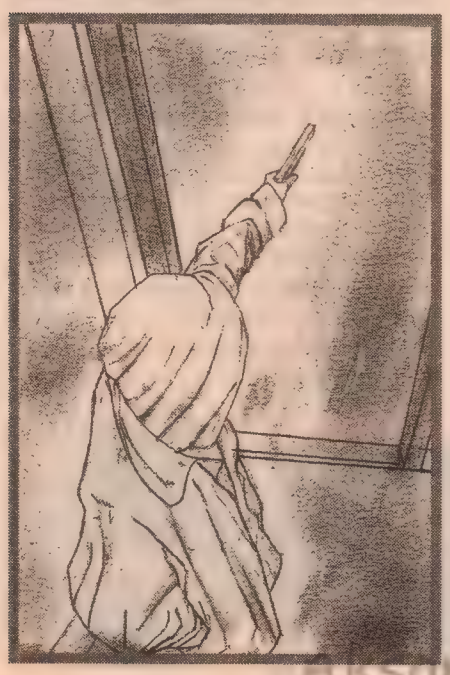

Yaşlı kadın- Sizden başka insanlar da
yaşıyor burada.

Adam- Biliyorum, sen de seviyorsun beni,
sadece yıkılmaz gururun engelliyor
o güzel gülümsemeni
ama kırabilirsem bu duvar gibi kapıyı belki
tekrar kazanabilirim o sonsuz sevgiyi...

Silah- Baammm

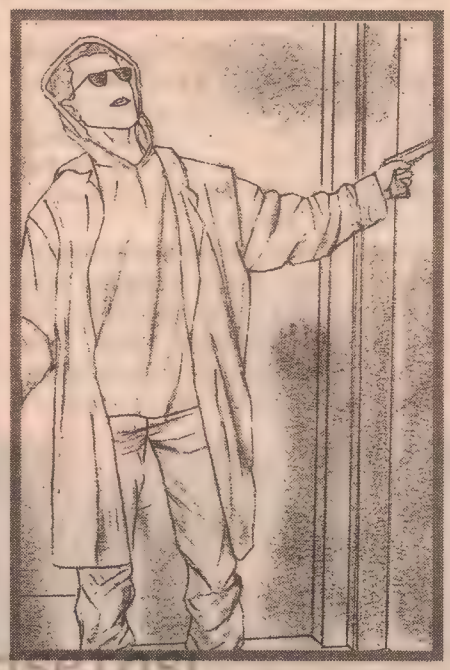

Adam- Çok haklısınız sevgili bayan,
ama... eğer hemen gitmezseniz
buradan,
ölümünüz elimden olacaktır...
ki bu çok sıradan

Kadın- Yapma... korkutuyorsun beni...
Adam- Korkuyorsan eğer benden
bin yıl uzağa giderim senden
ama son birşey isterim gitmeden
beni izlediğin şu küçük delikten
bir dakikalığına kapamanı dilerim gözlerini senden
Kadın- Peki... kapadım

Adam- Sözlerim işlemedi kalbine
Ama umarın işlemiştir mermi
o kuş beynine..

Kadın- Bana yaptıklarından sonra nasıl
düşünebilirsin seni affetmemi...
Adam- İstemiyorum beni affetmeni,
çünkü sen affetsen de ben
affetmeyeceğim kendimi
sadece duymak istiyorum beni
sevdiğini...

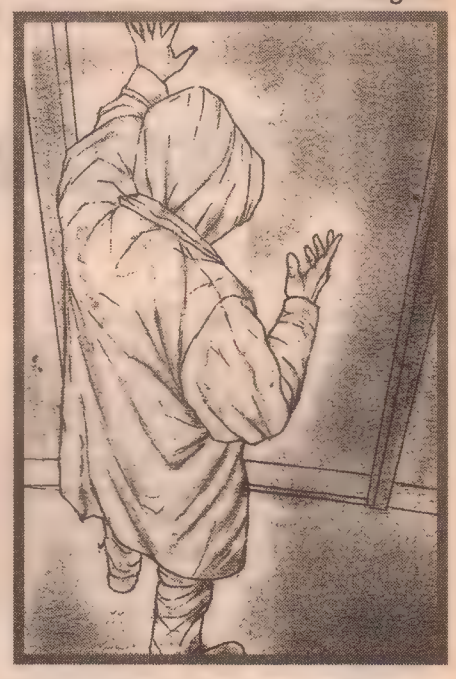

Adam- Kapalıysa şimdi o güzel gözlerin,
anlamsızdır artık bütün sözlerim,
aç artık gözlerini... görmeni isterim
ve sonra çok uzaklara gideceğim
Kadın- Açtım... ama birşey göremiyorum...
sadece karanlık var..

Koro- Güneş ufku boyarken kızıla,
çekmektedir beni kendine
bir sevgili gibi dayanılmaz cazibesiyle
eski maceraların anıları yaşarken yürüğümde
yaşanacak yenilerinin heyecanı var tüm
benliğimde

Akşamseradı

targetyuksel@hotmail.com

-belki de tarihte yapılan en büyük şakanın kurbanıyım, belki de girişi olmayan bir şehirim, ya da inançsız bir dua, belki sonucu olmayan bir maçım, ya da duygusuz seksim, belki de anlatılmayan bir hikaye, tanrısız bir tapınak, yollanmamış bir mektup ya da asi olmayan oyun kağıdıyım ya da bir işe yaramayan icadım...

21. Yüzyılın Dijital Çocukları

SAMİ KAAN & MUSTAFA DEVRİM

Stranger Than Fiction adlı albümleriyle **Columbia Records**'a tam 6 milyon dolar kazandırdılar ama **Columbia Records** hâlâ onların kim olduklarını bile bilmiyor. Aslında bu **Bad Religion**'un umurunda değil, onlar yıllardan beri her albümlerine beşer yıldız almayı hakettiler ve aldılar da ama ne listelere girdiler ne de haftalarca klipleri **Top 10**'larda kaldı. Bu giderek efsaneleşen grubun kökeni **1979** yılına dayanıyor. **1980**'de ilk albümlerini çıkarmaya karar verdiklerinde hiçbirisinin cebinde beş kuruş para yoktu.

Sağolsun Brett'in babası gruba o zamanın parasıyla **1500 $** borç verdi. Ve grup bu parayla **Bad Religion** adlı ilk EP lerini yaparak ilk albümleri **How Could Hell Be Anyworse?** için hatırı sayılır miktarda para kazandı. Hayırlısıyla çıkardıkları bu albüm hala bir punk-rock klasiği olarak anılır. O zamanlar grup, **Greg Graffin** (vokal), **Brett Gurewitz** (gitar), **Jan Bentley** (bas) ve **Jay Ziskrout** (davul)'tan oluşuyordu. 1982 yılında **Peter Finestone** adlı yeni bir davulcuları oldu.

Fakat grup bu ilk albümden sonra **Into the Unknown** diye bir albüm çıkardı ki evlere şenlik bu albümde davulda **Davy Goldman** ve basta **Paul Dedona** gruba katıldı. Albüm her ne kadar bazı **Bad Religion** fanatikleri tarafından gözleri kapalı dinlense de eleştirmenler tarafından oldukça kötüye yorumlandı. Zaten bir röportajlarında grup elemanları bu albümü hiç çıkarmamış sayalım diyorlar.

Bundan sonra grup dağıldı. Fakat **Greg Graffin** 1984 yılında bu kez **Brett Gurewitz** olmadan, gitarda kendisi, basta **Greg Hetson** ve **Tim Gallegos**, davulda da **Peter Finestone** olmak üzere grubu tekrar kurdu. Bunu takiben **Brett** gruba tekrar katıldı. Grup, arka baslarda **Jay Bentley**'le beraber **1988**'de **Suffer** adında tarihe geçecek bir albüm çıkarınca tüm oklar **Bad Religion**'ı göstermeye başladı.

Müzik hayatına önceleri **punk** yaparak başlayan grup zamanla kendi tarzlarını geliştirip değiştirerek daha büyük kitlelere hitap edecek bir biçime getirdi. Grup soundunu artık oturtmuş, son derece melodik bir müzik ve bu müziğe mükemmel bir biçimde uyumlu bir vokalle punk-rockerların karşısına çıkmıştı. Hiç bir grupta rastlayamayacağınız geriden gelen müziğe bi üçüncü enstruman gibi eklenen koro vokaller onların deyimiyle **Oozing Ahhs** daha önce kimse tarafından bu kadar ilgi çekici ve melodiye bu kadar uyumlu yapılmamıştı. Grup **Suffer**'la bir çok dergi tarafından yılın en iyi grubu ve en iyi albümü ödüllerine layık gösterildiler.

Zaten bundan sonraki albümleri; **1989**'da çıkan daha çok neşeli güneşi hatırlatan sıcak bir plaj müzigine rastladığımız **No Control**, ve **1990**'da çıkan **Against The Grain** çorap söküğü gibi ardı ardına geldiler. 90'ların başında çıkan **Against The Grain** tam

bir mükemmel melodi ziyafeti idi. Bu albümden çıkan 45'lik **21st Century Digital Boy** herkesin ağzına marş olmuştu.

Grup verdiği o coşkulu ve enerjik konserlerle de tüm gezegeni fethetmişti. Ama underground gezegeni. Grup bir melodi doruğu olan **Generator**'ı 1991'de çıkardığında tüm eleştirmenlerin saygı duyduğu olgun bir yapıya büründü. Baterist **Pete Finestone**'un yerine geçen **Bobby Schayer** grupla hemen kaynaşmıştı. Bu albümden çıkan **Atomic Garden** 45'liği artık grupta değişim rüzgarlarının başladığını işaret ediyordu. Daha sert ritmleri yeni gelen albüm **Recipe For Hate** müjdeliyordu. **Recipe For Hate** onların **Epitaph**'tan çıkardığı son albümdü. Bu albümde hız ve melodinin yanında nefret de vardı artık.

Sonrasında grup **Sony**, **Columbia** ile anlaştı. Bu ilk anlaşmanın tohumu olan **Stranger Than Fiction**, **1994** yılının yazında piyasaya çıktı. Son kez bu albümde gruba eşlik eden **Brett Gurewitz** "Ulan bunlar hem benim şirketimden ayrıldılar, hem ben hâlâ eşşek gibi onlarla çalıyorum" diyerek gruptan ayrıldı. Onun yerine **Californialı** Hardcore grubu **Minor Treath**'ten de tanıdığımız sarı kafa **Brian Baker** gruba katıldı. Ama artık o kelimelerle anlatılamayan mükemmel acıyı ve coşkuyu bir arada sunan **Bad Religion Sound**'u bitmişti daha doğrusu o mükemmel melodileri **Greg Graffin** ve **Brett Gurewitz** birlikte yaratıyorlardı. Maalesef **Greg** bundan sonra yoluna tek başına devam edecekti. Tamam, artık para gırla geliyordu ama geride boynu bükük kalbi kırık bir çok **Bad Religion** fanı bırakmışlardı.

Grupla yapılan röportajların birinde **Sony**'e ilk girdikleri zamanlarda grup için **Sony**'nin üst düzey yetkililerinden biri inanılmaz bir pot kırarak *"Elimde **Gray Race** diye bir grup var ve **Bad Religion** diye bir albüm çıkaracaklarmış"* demiş. Komik!

Yeni şirketleri **Columbia Records**'a geçince grup, piyasa kaygısına bağlı olarak soundda da bir değişikliğe gitti. Bu değişim **Stranger Than Fiction**'da hissedilmese de bundan sonraki albüm **The Gray Race**'de yavaş yavaş kendini hissettirdi.

1996 yılında çıkan **The Gray Race** albümü kesinlikle geçmişten hiçbir iz taşımıyordu. Belki hızlı parçalar vardı ama **Streets Of America** gibi gereksiz ticari kaygı taşıyan parçalar da içeriyordu. Zaten çıkardıkları Best of albüm **All Ages** onların ne kadar paragöz olduklarını iyice gösterdi. **1997** ilkbaharında gelen **Tested**'da grup geçmişteki en mükemmel parçalarının konser yorumlarını bir canlı albümde toplayarak fanlarını sundu ve bu albümden herkes son derece memnun kaldı.

1998 yazında çıkan **No Substance** ise tam bir hayal kırıklığı oldu. Albüm belki rock klasikleri arasına girebilir ama bir **Bad Religion** fanının kalbine asla giremez! Çünkü albümde coşkulu ve hızlı hiç bir parça yoktu. **Greg Graffin**'e, al yap vokalini, gerisine karışma dercesine bir altyapı sunulmuş. Bu durumda da sanki **Greg Graffin**'in solo albümüymüş gibi bir **Bad Religion** albümü ortaya çıktı. Yazık. Bu kadara kadar da olmaz yani dedirtiyor insana. Buna rağmen yine de şarkı sözlerindeki isyanla ve kandırılmayı, aldatılmayı anlatan melodilerle buruk bir enerji yaratıyorlar böylece ruhlarımızın derinliklerine az da olsa inmeyi başarıyorlar.

Gün be gün grup, rock soununa yaklaştı. Artık **Bad Religion**'da o mükemmel **punk-rock sound**'undan eser yok! **Generator**, **Against The Grain** gibi albümlerle bir çok kişinin gönlünde taht kuran bu **punk-rock**'ın mucitleri maalesef paranın tadına iyice yenik düştüler. Halbuki paraya bu kadar çok ihtiyaçları var mıydı? Grubun başı **Greg Graff**'in bir biyoloji profesörü; ve diğer elemanların da oldukça güzel meslekleri var. **Greg Graffin** şu sıralar çıkardığı **American Lexion** isimli solo albümüyle gündemde.

Onlara şürekli rakip gösterilen **Offspring**'in **Bad Religion**'ın satışlarını düşürdüğü konusunda sorular geliyormuş. İşin doğrusu bu sorularla kafalarını pek yormuyorlarmış...

Gece yattıktan sonra, aşk yarası içinde olduğunuzda ya da mutluluktan coştuğunuz bir anda **Bad Religion CD**'sini dinleyin ve sizi dijital dünyalarına götürmelerine izin verin. **Greg**'in mutlaka size anlatacakları vardır....

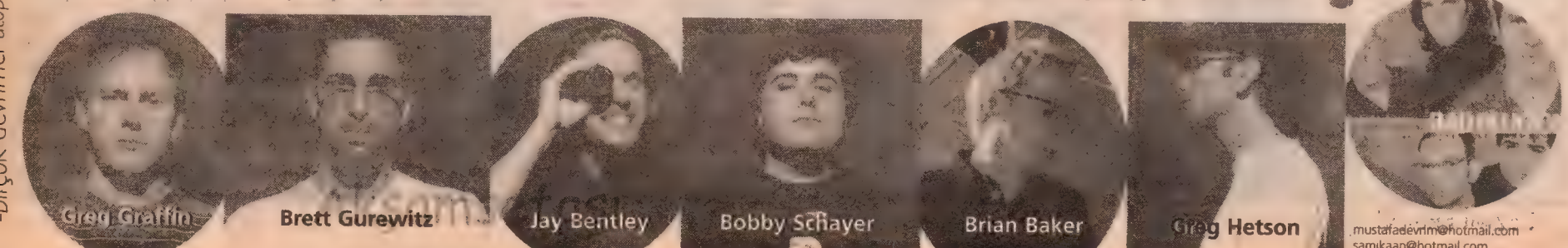

mustafadevrim@hotmail.com
samikaan@hotmail.com

-ben motivasyonum, cinayetin nedeniyim, televizyondaki boş konuşanım ve korkarım hepinizin içindeyim.. -gerçek duyguyu dijitale çevirdik. -uyum yok sadece sınıf ve ırk var.

Beyaz

küstah bir morartı kudurtur insanı
gecesinde yaşayanı anlatmayan
bu yüzden
serseriliğe çıkılan vakitlerde usuldan
hiddetini kaybeden sahiplenmedeyken ten
gri kimsesizliğine bürünür aniden
aniden uzar sigaranın külü
kafan bi dünya güzel
her nefes alışında
gırtlağına dayadığın bıçak
isyanını keser gölgesinden
hayata inattır direnir damarlarındaki kan
uyuyabilsen mutlu olacaksın
belki
belki de yüzünü döndüğün şehir
bileklerinden başlayarak yaşatacaktır seni

güzelliklerin rengi bile değildir beyaz

ee kim ne söylerse kendine yalandır
yalandır bazen dokunuş
nefeste bile yalan

HALİL İBRAHİM ÖZCAN

Sevgisizlik Elbiseleri

Dibe batsın aile
dibe batsın kelepçeli anılar
zehrini içinde taşıyan yakınlıklar
dibe batsın üzerimize hep bol gelen
sevgi elbiseleri

Dibe batsın aile
dibe batsın
hiçbir özgürlüğe izin vermeyen
kindar fedakarlıklar

Sakın acele etme dibe varmakta
nasılsa orada hep bekleyecek seni
sonsuza dek sevgilin,
babanın hayaleti..

Dibe batsın aile
dibe batsın
öldürmeden boğan sevgisizlik elbiseleri...

CEZMİ ERSÖZ

Akşamsefası

Ayışığında Klarnet Taksimi

AHMET ÜMİT

Beş kişiydik. Gecenin serinliğine karşın içtiğimiz içkiden mi, günün yorgunluğundan mı, hepimiz o büyük kayanın üzerine serilip kalmıştık. Tenimizin, gözlerimizin ve saçlarımızın rengi aynıydı. Aynı karında yatmış, aynı memeden süt emmiştik. Uzun yıllar önce gittiğimiz değişik kentlerde, değişik işler yaparak yaşıyorduk. Kısa süreliğine, özlem gidermek için gelmiştik uzun yıllar önce ayrıldığımız baba evine. Birbirimizi görmüş, sevinmiştik. Birlikte dağlara çıkmış, birlikte nehre inmiştik. Av avlamış, balık tutmuştuk. Sonra büyük bir ateş yakıp avlarımızı pişirip, içki içmiş, geçmişten konuşmuştuk. Sohbet biterken şarkı söylemeye başlamıştık. Neşeli, hüzünlü şarkılar, aşka, yiğitliğe, dostluğa dair şarkılar. Ama şimdi gecenin karanlığında bir gemi gibi yüzen bu sarp kayanın üstünde kendi kendimizle başbaşa kalmıştık.

Yattığımız kaya çocukluğumuzdan beri burada duruyor olmalıydı. Ama biz yeni farkına varıyorduk. Bir masa gibi dümdüzdü, başucunda yastığa benzer kabartılar vardı. Bunlar sanki biz başımızı koyalım diye yontulmuş gibiydi.

Biri sağımızda biri solumuzda olmak üzere bizimkine değil ama birbirine tıpa tıp benzeyen iki kaya daha vardı. Yükseklikleri beş metre kadardı, yekpareydiler, tepeleri bir devin azı dişi gibi sivri ve keskindi. Doğa insanların onları ele geçirmesine henüz izin vermemişti. Kabul etmek gerekir ki ayışığında bizimkinden çok daha vahşi ve görkemliydiler. Onlara baktıkça karşı dağlarda gezinen kurtların ulumalarını duyar gibi oluyor, yabanıl bir tutkuyla parıldayan aç bakışlarını üzerimde hissediyordum.

Ay, bu gece gözbebeğini yitirmiş bir göze benziyordu. Ama hiç ürkütücü değildi. O kadar yakındı ki elimizi uzatsak parmaklarımızı onun gümüşten ışığına değdirebilirdik. Karanlıkta öylece durup bize bakan bu kocaman gözün yaşamım boyunca karşılaştığım en etkili görüntülerden biri olduğunu söyleyebilirim. Etkiliydi ama herkeste aynı duyguyu uyandırmayacak kadar da derin bir anlam taşıyordu. Onu bir ölünün soğuk görüntüsüne benzetecekler olacağı gibi parlaklığını sevgilinin güzelliğiyle kıyaslayabilecekler de çıkardı. Parlaklığı gitgide artıyordu, sanki karanlıkta ne kadar nesne varsa kendi ışığıyla boyayarak gecenin gerçek efendisi olduğunu herkese göstermek istiyordu. Çevresindeki yıldızlar, hiçbir zaman erişemeyecekleri bu parlaklık karşısında duydukları kıskançlıkla ölgün ışıklarını gökyüzünün sonsuzluğuna savurup duruyorlardı.

Bazen bir bulut parçası araya giriyor, ayın dış çizgileri silikleşiyor, ışık biçimsizleşiyordu. Ama hemen yardıma yetişen rüzgâr bulutları iri bir çoban köpeği gibi önüne katarak, sürükleyip götürüyordu. Ay kadim dostu rüzgârın bu davranışını karşılıksız bırakmıyor, onun görünmeyen yelelerini sevgiyle okşuyordu Böylece gökyüzünde gövdeleri ışıktan, kanatları kristalden binlerce kuş aynı anda kanat çırpmış gibi oluyordu. Rüzgâr arkadaşının dokunuşundan hoşnut, belli belirsiz bir ıslık tutturarak, teri soğumuş alınlarımızda, çıplak kollarımızda gezinmeyi sürdürüyordu.

Rüzgarın ıslığını bastıran tek ses, toprak yolun kıyısına, kapıları açık olarak bıraktığımız otomobilimizin radyosundan yükselen klarnet nağmeleriydi. Otomobil geceye, ayışığına, kayaya, kayanın üzerindeki bizlere aldırmadan, kontak anahtarının vereceği yeni bir emre kadar susmuş, suskunluğunun farkına varamadan bırakıldığı yerde varoluşunu sürdürüyordu. Klarnet ise otomobilin suskunluğuna inat, ses olarak varolmayı seçmişti. Yeryüzündeki tekmil sesleri ezberlemiş şimdi içinden geldiği gibi kulaklarımıza fısıldıyor, yüreklerimize dolduruyordu. Yaşamdan ödünç alınan seslerin yeniden yaşama sunuluşunu bir klarnetten hiç dinlememiştim. Bu kederli, neşeli, öfkeli, korkak, cesur, yaralı titreşimler çevreyle öyle uyumluydu ki yalnızca kayanın üzerine serilmiş yatan biz beş insanoğlu değil, canlı cansız herşey, herkes susmuş can kulağıyla dinliyordu.

Ansızın değişmeye başladığımı hissettim. Bedenimin ağırlığı usulca kayboluyor, etten ve kemikten oluşan hapishanesinden kurtulan ruhum bu yıldızlı karanlığın bir parçası haline geliyordu. Anlatmak istediğim ortamın ruh halime çok uygun olması değil, ruh halimin de benliğimin de yok olmasıydı.

Öyle derin bir dinginlik hissediyordum ki serin kovuklarında usulca kıpırdanan sürüngenlerin toprağa değdiklerinde çıkardıkları sesleri duyabiliyor, onlarca metre aşağıdan akan yeraltı ırmağının karanlık coşkusunu hissedebiliyordum. Sanki milyonlarca yılda gerçekleşen evrimden geriye dönmüş, henüz canlıların oluşmadığı yerküremizde bir kaya parçasına dönüşüvermiştim. İşin tuhafı hiç korku ya da kaygı duymamamdı. Kendimi bulmuş gibiydim. Ayrı kaldığım baba evine geri dönmüş, doğa ananın benim için hazırladığı güvenli yatağa uzanıvermiştim. Karaya yürüyen denizler, topraktan yükselen belirsiz buğu, rüzgarın yavaş yavaş ama büyük bir sabırla yonttuğu yalçın kayalar, sabahleyin güneşle birlikte, acemi bir sevinç içinde açılmaya hazırlanan yabanıl tomurcuklar, dev rahimlerde kıpırdanan dev yaratıklar, yani beni yaratan koşulların içinde huzurla yatıyordum.

Tek korkum, birilerinin gelip bu büyüyü bozmasıydı. Kardeşlerim, çocuğum, karım, arkadaşlarım hiçbiri umrumda bile değildi. Kulağımda klarnetin hüzünlü sesi, gözkapaklarımdan sızan bu gümüşten ışık, saçlarımda gezinen şu tatlı rüzgâr işte benim mutluluğumun gerçek kaynakları bunlardı. Bıraksalar sonsuza kadar burada kalabilirdim. Ama bırakmayacaklarını biliyordum. Belki de bu saydam rahatlığın altında belirmeye başlayan tedirginlik bunu hissetmem yüzündendi.

Aradan bir saat mi geçti yoksa bir milyon yıl mı, bilemiyorum. Gözümü açtığımda kendimi arabanın içinde buldum. Artık yıldızlı karanlık yoktu, rüzgârın esintisi yoktu, klarnetin ezgisi yoktu; benzin kokuları yayarak çalışan bir motorun gürültüsü vardı yalnızca. Öksürerek doğruldum. Fırsatı kaçırdığımı biliyordum ama yine de arabanın arka camından bakarak, çoktan karanlığa karışmış olan o üç kayayı aramaktan kendimi alamadım.

Gece geç vakit otelime döndüğümde, lobide genç bir okurla karşılaştım. Biraz sohbet ettik. Bir süre önce, sevgilisi Eskişehir'den kendisini görmek için Hakkari'ye gelmiş. 25 saatlik yol. Saçları sarıymış bu genç kızın. Hakkari'ye gelir gelmez dikkati çekmiş. Güvenlik güçleri bu kızın Almanya'dan gelen bir gerilla olduğunu düşünmüşler. Okurumu ve sevgilisini hemen sorguya almışlar. Genç kız kimliğini göstermiş, "Ben Türk'üm" demiş, "Alman falan değilim." Ama onları inandıramamış.

Hakkari'ye Yeni Bir Barış Köprüsü Yapılmalı...

CEZMİ ERSÖZ

*Cezmi Ersöz, **Hakkari - Van** yolunda Denizlerin, Mahirlerin köylülerle birlikte yaptığı Gençlik Köprüsü'nün önünde.*

Son yıllarda, ülkenin Doğu'suyla Batısı arasındaki mesafeler o kadar büyüdü ki bir yazarın **Hakkari'**ye gitmesi, haber olabiliyor. Doğu'ya, bölgeye çok sık giden bir yazarım ben. **Van'**a, **Urfa'**ya, **Diyarbakır'**a ve bir çok ilçesine, **Şırnak'**a gittim. **Şırnak** yakıldığı zaman oraya gitmiştik **Eşber Yağmurdereli'**de vardı. **Bingöl, Adıyaman Gölbaşı, Malatya'**da, **Batman'**da daha birçok yerde dostlarımla, okurlarımla birlikte oldum.

İki sene önce **Van'**a gittiğimde üniversite seçme sınavları vardı. Oradaki imza günüme **Hakkari'**den birçok genç geldi. O gün bana dediler ki; **"N'olur Hakkariye gelin, sizi orada bekleyen çok insan var."** Çok etkilendim. Çünkü **Hakkari** benim için biraz düşsel bir yerdi. Özellikle **"Hakkari'de Bir Mevsim"** kitabından çok etkilenmiştim, bende hâlâ bir rüya havası vardı. Çünkü **Ferit Edgü,** bir rüya havasıyla anlatmış orayı, düşsel bir boyut katmış. Öyle ki ben yıllarca **Hakkari'**de bir kış boyu kalmayı düşünmüştüm. O kitaptaki Süryani kitapçı beni çok etkilemiştir mesela. Gaz lambasıyla kitapları aydınlatan, eski yazı tarihi kitaplar satan bilge bir kitapçıdan bahsediyor yazar. Hatta onu görmeyi amaçlamıştım Hakkari-'ye gider gitmez. Hemen onu sordum, "Şu süryani kitapçı nerede?" dedim. Çünkü orda ben o gaz lambasının ışığında, onunla eski **Hakkari'**yi, İbranileri, ordaki kaybolmuş gizli dilleri falan konuşmak istiyordum. Ama öğrendim ki, hiçbir zaman **Hakkari'**de öyle Süryani bir kitapçı olmamış, o sadece **Ferid Edgü'**nün bir kurgusuymuş. Düşkırıklığına uğramıştım. Kafamda çok yoksul, tarihî, düşsel boyutları olan bir **Hakkari** vardı. Karlarla kaplı, ama insanı yine içine alan, koruyan düşselliğiyle, o garip ışığıyla, aşkı da içinde barındıran bir yalnızlığıyla tuhaf bir kent düşünmüştüm.

Ayrıca **Muhsin Kızılkaya'**nın yazdığı **"Bende Mahfuz Fotoğraflar"** ve **"Ben Hala Annemin Dilini Konuşamıyorum"** adlı kitaplarda **Hakkari'**yle ilgili anlatılanlar beni çok etkilemişti. Ve özellikle, **Ender Özkahraman'**ın **"Ora Hikayeleri"**.

Van'da imza günüm bitmişti. Akşam oturduk, bir yerde sohbet ediyoruz ve ben kesin karar verdim, **Hakkari'**ye gidiyorum diye. Yanımıza **Ender Özkahraman'ın** babası **Enver Özkahraman** geldi. **Enver** abi; **"Hakkari'ye gitme, çünkü çok sıkı aramalar var yolda, Başın derde girebilir,"** dedi. Bense ısrar ettim. **"Enver abi gideyim"** dedim. **Enver** abi, tanıdığım en centilmen ve en nazik **Kürt** insanlarından biridir. Orada bana şöyle bir cümle sarfetti. **"Sen"** dedi, **"bizim yazarımızsın, yolda bana askerler tokat atarsa bu çok önemli değil, ama sana vururlarsa bu çok önemli"** dedi. Çok etkilendim bu laftan ve gitmekten vazgeçtim.

Bu yıl **Van - Hakkari** yolunda eskisi kadar arama yoktu. Yolda iki üç kez kimliğim soruldu. **Zapsuyu'**nu hep kenarından, dağların o ürkütücü ve büyülü halini izleyerek **Hakkari'**ye vardım.

Yöreye çok gidip geldiğim için, zamanla oralara alıştım. Bir önsezi gelişti. **Özgür Gündem** muhabiriyken, 92'de bölgeye gitmeye karar verdiğimde **Ragıp Duran** yazı işleri müdürümüzdü. Beni ısrarla göndermek istemedi. Her hafta bir muhabirimizin öldürüldüğü dönemdi. Ben ısrarla **"Oralara gitmek ve yazmak istiyorum"** dedim. **"Saçmalama, otur"** dedi.. **"Arkadaşlarımız şu anda öldürülüyor gidemezsin bölgeye."** Sanıyorum **Türkiye'**de **Tanzimat'**tan bu yana en çok gazeteci 1992'de öldürülmüştür. **Ünal Erkan'**ın **Olağanüstü Hal Genel Valisi** olduğu dönem. Şöyle bir şey oldu, hiç unutmam. Ben eşyalarımı aldım yola çıkıyorum, tam kapıdan çıkarken **Ragıp Duran** arkadan bana seslendi. **"Gel buraya"** dedi. **"Ne oldu?"** dedim. **"Duvara dayan"** dedi. Fotoğrafçıyı çağırdı beni gösterdi. **"Çek şunun fotoğrafını"** dedi. **"Ne bu?"** dedim. **"Son fotoğrafın, başlık hazır"** dedi. **"Nasıl?"** dedim. **"Arkadaşımız bölgeye giderken, çekilen son fotoğrafı"** dedi. Daha sonra helalleştik ve ayrıldık.

Cezmi Ersöz, Hakkari'de okurlarıyla...

Bölgede çok fazla yoksul yer gördüm, ama **Hakkari'**nin çok ayrı bir boyutu var. **Hakkari** çıkmaz sokak, artık ondan sonra başka bir yer yok. Şehire girer girmez yoksulluk yüzünüze bir tokat gibi çarpıyor. Yakılan köylerden göç edenler bu yoksulluğu daha da arttırıyor. Şehir merkezinde oraya çok garip

kaçan bir **Atatürk** heykeli var. Binaların çoğunun sıvası yok. Burası şehir merkezi falan değil, şehre daha gelmedik, diye düşünüyorsun, ama burası şehir!

Hakkari'ye vardığımda akşam üzeriydi, kitabevi diye bana söylenen yeri gördüğümde asıl düşkırıklığını o zaman yaşadım. Kitabevi dedikleri ev, yarı harabe biçiminde bir kırtasiye dükkanıydı. Ve yarı karanlık içindeydi. Ben elektrikler arızalı sandım. Oysa her akşam ışıklar öyleymiş, bu saatlerde şehir karanlığa bürünüyormuş. Voltaj sorunu varmış. Mum ışığından daha az bir ışık aydınlatıyordu kırtasiye dükkanını. **Van'la - Hakkari** arasındaki elektrik hatlarında arıza varmış. Akşam olunca **Hakkari** sokaklarında korkunç bir yalnızlık ve ıssızlık başlıyordu.

Öncelikle beni oraya çağıran kırtasiyecinin, kitapçı diyemiyorum, devletten duyduğu korku beni çok etkiledi. **Hakkari'**ye girer girmez Emniyet Müdür'ünün konuşmamı yasakladığı ve kitaplarımı görmek istediğini öğrendik. Bu onu daha da korkuttu. Bari İmza günü engellenmesin diyerek, beni Vali yardımcısının yanına çıkmaya davet etti. Yüzü kıpkırmızı olmuştu. Ve elleri titriyordu. Etkinlik engellenmesin diye, teklifini kabul ettim. Çünkü biliyorum ki asla bir yazar, Vali'nin ya da yardımcısının yanına gitmez. Vali yardımcıları bizi çok iyi karşıladı, Bölge'nin imajının bu etkinliklerle değişebileceğini söylediler. Çaylar, kahveler geldi. Ama kırtasiyecinin Devlet karşısındaki korkusu asla yatışmıyordu. Ve iki de bir, **lütfen etkinliği engellemeyin, yaptığımız bir kültür hizmetidir**, diyordu. Oysa o sırada Vali yardımcısı bana **Orhan Pamuk'**un son romanını soruyordu.

Yüzyıllardır bölgede süren baskı insanlarda Devlete karşı derin bir korku ve tedirginlik yaratmış. Bu korku ve tedirginlik kırtasiyeci türünden insanlarda adeta içselleşmiş. **Hakkari'**nin yarısı memur, yarısı ise aç. Valilik hergün beş bin kişiye yemek dağıtıyor. Köyleri yakılan insanlar ellerinde kalan hayvanları satmışlar. Bu parada bir süre sonra bitmiş. Köyden gelen insanların şehirde yapacak bir işi yok. Donanımsızlar. Ellerinden bir iş gelmiyor. Tarım bitmiş. Göçeden insanlar herşeyi Devletten bekliyor. Büyük bir çaresizlik var.

HADEP'e yakın bazı insanların **Yüksekova'**daki Doğruyol Partili ve korucubaşı **Mustafa Zeydan'**a seçimlerde oy vereceklerini öğrendiğimde çok şaşırdım. "**Mecburuz**," dediler. "**Eğer burada HADEP birinci parti olursa, devlet bizi aç bırakır. Madem HADEP'e oy veriyorsunuz, o zaman ne haliniz varsa görün derler.**" Oysa bölgede normal şartlar altında seçim olursa şehirlerin hemen tamamında **HADEP** kesinlikle birinci parti olur.

Ben bu çelişkiyi, bölgede bir çok yerde gördüm. Devlet, bölgede askeri ve siyasi baskıyla beraber, artık bunlardan daha da çok ekonomik baskı uyguluyor. Doğu Anadolu'da bir şehirde, beyaz eşya ve ev eşyaları satan bir okuruma rastlamıştım. Kendisi **HADEP'**e yakın bir insandı. Ve yıllarca siyasi baskılara karşı direnmişti. Sürgün edilmişti. Devlet, siyasi anlamda yok edemediği bu insana ekonomik ambargo uygulamış ve oradan kimse alışveriş etmeyecek demiş. Kimler etmeyecek, devletin maaşlı elemanları. Subaylar, astsubaylar, hemşireler, memurlar, kimi öğretmenler... Bunlar alışveriş etmeyince bir süre sonra okurum dükkanını kapatmak zorunda kalmış. Bu yüzden bölgedeki esnaf, kimliğini belli etmemeye ve öne çıkarmamaya çalışıyor.

Güneydoğu Anadolu'da bir şehre konuşma yapmaya gitmiştim. Gece bir yemek verildi. O şehirdeki tanınmış insanlar vardı aramızda. Genç bir arkadaş tatsızlık çıkardı. Kimi konuklara ileri geri şeyler söyledi. Gecenin ilerleyen saatlerinde, konukların çoğu gittikten sonra, yörede çok saygınlık uyandırmış yaşlıca bir bey, bu genç arkadaşı şöyle uyarıyordu: "**Bu akşam konuklarıma karşı çok kötü davrandın. Bizde misafir çok kıymetlidir. Ayağını denk al. Bak, benim hem PKK'de, hem Ordu'da, hem de Masonlar arasında dostlarım var. Seni doğduğuna pişman ederim.**" Bu sözler beni çok etkiledi. Bölge de bazı insanlar ayakta kalabilmek, hayatlarını sürdürebilmek için bu güç odaklarında tanıdıklar, dostlar edinmek yoluna gidiyorlardı. Eğer tek taraflı kalınırsa, bu güçlerden biri tarafından ezilmek kaçınılmazdı. Bu son derece karmaşık ve hastalıklı güç ilişkileri insanlarda derin izler bırakmış. Kişilikler ve ruhlar parçalanmış. Gündüz kıravat takıp devlet dairesine giden ya da ihale peşinde koşan ve devlet güçlerine şirin gözükmeye çalışan adam, akşam olup eve gelince **MED'TV** seyrediyor. Bütün bu çelişkiler ve şizofrenik ruh hali **Kürt** sorununu iyiden iyiye içinden çıkılmaz hale getiriyor. Yörede gazetecilik yapan arkadaşımın şu sözleri çok etkileyiciydi. "**Diyelim bir ailede üç çocuk var. Biri dağda gerilla, diğeri itirafçı, öbürü de korucu.**" Bu sözler bölgedeki çelişkileri bir anlamda özetliyordu. Ama bir de şu vardı ki, ister gerilla, ister itirafçı, ister korucu olsun, hepsi yöre insanıydı. Ve hepsi devlete göre, resmi ideolojiye göre kendisini farklı ve ayrı olarak görüyordu. Sonuçta bölgede bir ortak duyarlık oluşmuştu. Ve bu insanlar, kim olurlarsa olsunlar bu ortak duyarlıktan paylarını alıyorlardı.

Hakkari'deki kırtasiyeci dükkanı polis kordonuna alınmıştı. Yörede memurluk yapan bazı insanlar, bu yüzden içeri giremeden geri döndüler. Gelenlerin çoğu gençti. Ve gözlerinde, derin bir öfkeye bulanmış bir umut vardı. Dışlandıklarını ve unutulduklarını düşünüyorlardı. Özellikle yazarların ve sanatçıların bölgeye hiç gelmediğinden yakınıyorlardı. Çok büyük sorunlar yaşıyorlardı. Bölgede ve Hakkari'de genç olmak başlı başına potansiyel bir suçtu. Bir çok şeyden mahrumdular. **Hakkari'**de canlı müzik yapmak bile yasaktı. Kültürel etkinlik yapacak hiç bir kurum yoktu. Okuma yazma oranı ve isteği çok yüksek olduğu halde, kültürel ve sanatsal taleplerini hayata geçirecek imkanları yoktu. Gençlerden bazıları bana bunları öfkeli bir dille anlattıktan hemen sonra dükkanı terkediyorlardı. Bunun nedenini anlamak çok zor değildi. Polislere deşifre olmak istemiyorlardı.

Gençlerin burada yaşadıklarına ilişkin çok ilginç bir olay yaşadım. Gece geç vakit otelime döndüğümde, lobide genç bir okurumla karşılaştım. Biraz sohbet ettik. Bir süre önce, sevgilisi **Eskişehir'**den kendisini görmek için **Hakkari'**ye gelmiş. 25 saatlik yol. Saçları sarıymış bu genç kızın. **Hakkari'**ye gelir gelmez dikkati çekmiş. Güvenlik güçleri bu kızın **Almanya'**dan gelen bir gerilla olduğunu düşünmüşler. Okurumu ve sevgilisini hemen sorguya almışlar. Genç kız kimliğini göstermiş, "Ben **Türk'**üm" demiş, "Alman falan değilim." Ama onları inandıramamış. Genç kız geldiği günün akşamı, aynı otobüsle **Eskişehir'**e geri gönderilmiş. Okurum, gözleri dolu dolu; **Burada bu şehirde aşk yaşanmaz, aşk sadece hayal edilir diyordu.**

Hakkari-Van yolundaki Gençlik Köprüsü beni çok etkiledi. Sabahın çok erken saatleriydi, **Hakkari'**den **Van'**a dönüyordum. Yanımdaki gazeteci arkadaşım, bana köprüyü gösterdi. **Zapsuyu'**nun üzerinde son derece güzel yapılmış, estetik bir köprüydü bu. 1960'lı yılların sonunda, **Denizler, Mahirler** yapmış bu köprüyü. 5-6 köyü **Hakkari - Van** yoluyla birleştiriyor. Yaklaşık otuz sene önce **Mahirler, Denizler Kürt** halkının sorunlarını kendi içlerinde hissetmişler. Ve yöredeki köylülerle birlikte **Zapsuyu'**nun içine girerek, bugüne kalan bu çok anlamlı köprüyü yapmışlar. Adını **Gençlik Köprü'sü** koymuşlar. Gençlik, sözüne tahammül edemeyen kimileri taş atmışlar, bugün gençliğin sadece K'si kalmış.

Son olarak şunu söylemeliyim. **Kürt** halkıyla birlikte, barış içerisinde, özgür ve eşit bir şekilde yaşayacaksak bölgedeki insanlarla aramızdaki köprüleri yeniden onarmalıyız. Onların sorunlarına, yıllardır yaşadıkları baskılara duyarlı olmalıyız. **Denizlerin, Mahirlerin** otuz sene önce yaptıklarını bugünün gençliği de yapmalı. Bize uzatılan barış elini sımsıkı tutmalıyız. Özellikle yazarlara, sanatçılara bu anlamda çok büyük iş düşüyor. Bölgeye gidip oradaki insanları tanımalı, onların sorunlarını, sıkıntılarını, acılarını yansıtmalılar. Yeni bir **Doğu Yazını** oluşturmak gereklidir. Bölgede yazılacak, çizilecek, resmedilecek, filme çekilecek bir çok insani dram ve yıllarca unutulmayacak olaylar var. Barış böyle kurulur. Oysa son günlerde aldığımız haberler bölgede çok büyük baskıların, yoğun gözaltıların ve işkencelerin olduğunu doğruluyor. Beni telefonla arayan bazı dostlarım, 92-93 yıllarına geri dönüldüğünü söylüyorlar. Bugün barışa ve kardeşliğe her zamankinden daha büyük ihtiyacımız olduğu anlaşılıyor...

Sonuç olarak, bölgedeki her şehre ve **Hakkari'**ye yeni bir Barış Köprüsü yapmalı...

Hakkari'nin yarısı memur, yarısı ise aç. Valilik her gün beş bin kişiye yemek dağıtıyor. Köyleri yakılan insanlar ellerinde kalan hayvanları satmışlar. Bu para da bir süre sonra bitmiş. Köyden gelen insanların şehirde yapacak bir işi yok. Donanımsızlar. Ellerinden bir iş gelmiyor. Tarım bitmiş. Göçeden insanlar herşeyi devletten bekliyor. Büyük bir çaresizlik var.

Cezmi Ersöz Hakkari'nin Akla isyan eden ünlü ve değişik simalarından Nasır'la beraber... (Meraklısı, Nasır hakkında bilgi edinmek için Muhsin

Bir Zamanlar Amerika

MİNE SÖĞÜT

O zamanlar Türkiye'nin Başvekil'i Adnan Menderes'ti. Birleşik Amerika'nın Devlet Reisi de General Eisenhower. Atatürk'ün ölümünün üzerinden 10 küsür yıl geçmişti. Sovyet Rusya'nın casusları dünyada fink atıyor, memleket rejimleri, tutanın elinde kalıyordu. İşte o yıllarda Türkiye de, tarihinin ilk "küçük Amerika olma" düşlerini kurmaya başlamıştı. Ülke yollarla, köprülerle donatılacak, üç beş yıl içinde yoksul kimse kalmayacak, burası minik mi minik, şirin mi şirin bir Amerika olacaktı. O yıllarda çıkan tüm mecmualar Amerika'nın büyülü dünyasından havadislerle doluydu. Uzak kıtanın şaşaalı gökdelenleri, akıllara durgunluk veren icatları, en gelişmiş uzay araştırmaları, parmak ısırtan hayat tarzları, buradaki züğürt Türkiye'nin çenesini yoruyordu.

İkinci Dünya Savaşı sırasında ve sonrasında tüm dünyayı kasıp kavuran yokluk ve kıtlık rüzgarı yerini çoktan kalkınma ve gelişme rüzgarına bırakmıştı. Tüm batı, sanayileşme yolunda koşar adım ilerlemiş, ürünlerini pazarlayacak bakir pazarların peşine düşmüştü. İşte o yıllarda Türkiye bu iş için biçilmiş kaftandı. Bu kaftanın içi çok geçmeden binbir türlü Amerikan ürünüyle doluvermişti.

Üreticilerin gözündeki en makbul tüketici bu zaman olduğu gibi o zaman da kadınlardı.

İçi Amerika memleketinden olağanüstü havadislerle dolu olan resimli mecmuaların hemen hemen her sayfasında kadınları baştan ayağa süse, püse, bakıma ve zerafete davet eden cazip reklamlar vardı:

Mesala bir güzellik enstitüsü, silikonun merkep sanıldığı o yıllarda, verdiği ilanla kadınları canevinden evinden vuruyordu:

"Çok büyük, çok küçük göğüsleri normalleştiriyor, sarkık ve pörsük göğüsleri dikleştiriyoruz.

*En son **Amerikan** tekniği ile memleketimizde hiç bir müessesede bulamayacağınız ayarlı ve teknik sütyenler.*

*Askısız ve fantazi **Amerikan** sütyenler.*

Daha fazla malumat edinmek isterseniz "Göğüsümüz ve vücudumuz" adlı broşürümüzü isteyiniz.

***Hollywood** Enstitüsü"*

Her türlü ilerlemenin ve gelişmenin beşiği olan büyülü Amerika anlaşılan o yıllarda ilgisini göğüs ve kalça olayına fazlasıyla odaklamış, sütyen ve korse okulları bile açmıştı. Bu okullarda okumuş olmak da Türkler için çift yaldızlı bir kartvizitti:

"Göğüsünüzden kıymetli neniz var?

*Göğüsünüzü bozan beş mühim sebebten biri de fena dikilmiş sütyenlerdir. **Amerika**'da göğüs bakımı, sütyen ve korse tahsil ettim. Yine **Amerika**'da 6 sene kendi atölyemi işlettim. Fiyatlarım makuldür.*

Prenses Terzihanesi"

Madem ki ülke bir küçük Amerika olacaktı, insanların da yavaş yavaş küçük Amerikalılar olmasında fayda vardı. Küçük burada "gibi" anlamını taşıdığına göre Türkler de Amerikalılar ne yapıyorsa onu yapsa iyi olurdu: Mesala kadınlar tırnaklarına Amerikan tekniğinin bir mucizesi olan o ojelerden sürerek işe başlayabilirlerdi:

"Cutex harikası

Filhakika tırnakların füsunkar renklerle süslenmesiyle elin ne derece cazip bir şekil alabileceğini yalnız Cutex, bundan 40 yıl evvel kadınlar alemine müjdelemiş bulunmaktadır.

*Bugün ise tekamülün zirvesine erişmiş bulunan **Amerikan** tekniğinin bir mucizesi olan Cutex, dört kıt'a üzerinde mevcut milyonlarca kadının itimadını kazanmış yegane tırnak cilasıdır. Huzur içinde Cutex kullanmak zevkini tadınız."*

Amerika Türkiye'nin içine işlerken Türkler de ufak ufak Amerika'nın gözüne girmek için telaşlı faaliyetlere soyunmuşlardı. Amerikalılara bu ülkenin sandıkları gibi , kara bıyıklı, kaba huylu erkeklerin, kaç göç dünyasında kaybolmuş ezik kadınların ülkesi olmadığını göstermek gerekiyordu:

*"Memleketimizde bulunan ecnebilere Türk müziğini, adetlerini, meşrubatını tanıtmak gayesiyle geçenlerde **Amerikan** Dersanesi'nde gayet nezih bir davet yapıldı. Şehrimizde bulunan bütün **Amerikalılar** ve konsolosların da davet edildiği bu çay tek bir gaye ile yapılmıştı Türkiye'yi yabancılara tanıtmak. Davetliler evvela Ressam Faruk'un eski Türkiye'yi canlandıran güzel tablolarını hayranlıkla seyrettiler. Birbirinden güzel karikatürleri dakikalarca tetkik ettiler. Resim sergisinden sonra meşhur bir bozacının bozaları ve şıraları mermer kaseler içersinde misafirlere ikram edildi. Bozayla birlike sarı leblebi, halka, simit de verildi. Bilhassa boza o kadar beğenildi ki defalarca içenler oldu..."*

Bu arada Türkiye dost Amerika'ya sadece verimli bir tüketici değil, komünizm mikrobuyla savaşan bir müttefik de olduğunu anlatmak için çırpınıyordu. Dergilerde Amerika'yı öven yazıların yanı sıra, Amerika'nın baş düşmanı Rusya'nın bağırından kopup, kendi halindeki mazlum ülkelere sızıp, sinsi sinsi kapitalizmi yok etmeye çalışan o rezil komünizmi yerden yere vuran yazılar da başköşeyi alıyordu:

"İtalya'nın bir köşeciği var ki, geçen sene oraya giden meşhur bir İtalyan komünisti, sendikaların elebaşısı ve İtalya'nın baş kışkırtıcısı Di Vittorio, bu köşeyi gezdikten sonra "Komünizm için burada şans yok" demeye mecbur kaldı. Bugün dünyanın başlıca derdi komünizmdir. Ve komünizm kuvvetini sefaletten, kalabalıkların memnuyetsizliğinden almakta, o kalabalıklara başaramayacağı şeyler vaadetmekte ve dünyanın düzenini kökünden baltalamaya çalışmaktadır. İşte İtalya'nın bir köşesinde bir adam, komünizm mikrobunun gelişemeyeceği bir cennet yarattı. Bu cennet Valdagno yün dokumahaneleridir...."

Gel zaman git zaman Stalin öldü, Menderes öldü, Eisenhower öldü, İnönü öldü, Komünizmle Mücadele Dernekleri'ni kuranlar öldü, "Go home Yankee" diye bağıranlar öldü, komünizmin kendisi öldü;.. bir tek Amerika ayakta kaldı.

Ama bugünün Amerika'sı üzerine konuşmak, geçmişin Amerika'sından bahsetmek kadar eğlenceli değil.

Çünkü "Bir zamanlar" diye başlayan her şeyin, garip bir büyüsü vardır. Bu başlangıcın ardından, ne anlatılırsa anlatılsın, geçmişte yaşanıp bittiği için, bugün artık zamanın hoyratlığına teslim olduğu için, bir de kendini sorgusuz sualsiz hayalgücünün kollarına bıraktığı için ruha hoş gelir.

Bir zamanlar, saatlerce yürünerek aşılan tozlu yol da, bir zamanlar şen şakrak kahkalarıyla ortalığı çınlatan yaşlı yahudi bayan da, bir zamanlar Amerika da...

"Bugün" diye başlayan herşeyin üzerindeyse, incecik de olsa mutlaka ama mutlaka bir buzlu cam parıldar.

Camın buzu sahiden de donmuş sudandır. Cam'la buz biraraya gelir, en sıcak duyguları bile ruhlardan uzak kılar, tüm renkleri donuklaştırır.

"Bugün" diye başlayan şeylerin ruhları okşar hale gelmesi için zamanın sıcaklığına ihtiyaç vardır.

Bugünün beş şeritli otobanının da, süpermarketteki şen şakrak kasiyer kızın da, süper güç Amerika'nın da...

Gökkuşağı Parçalanmaları

Gökkuşağı
parçalanmaları
boyalar.

Bir
gençkızdı
gökkuşağının altında gülümserdi.

Geri
alınan tek resim
gökkuşağı
parçalanmaları.

Resimler
sevilirler
insanlar
gibi.

Ve renkler.
Ve insanlar.
Ve güneş
bozar renkleri.

Gökkuşağı
renkleriyle
her resim.

Güneş değil
parçalanan
renkler gibiyim.

SAMİ BAYDAR

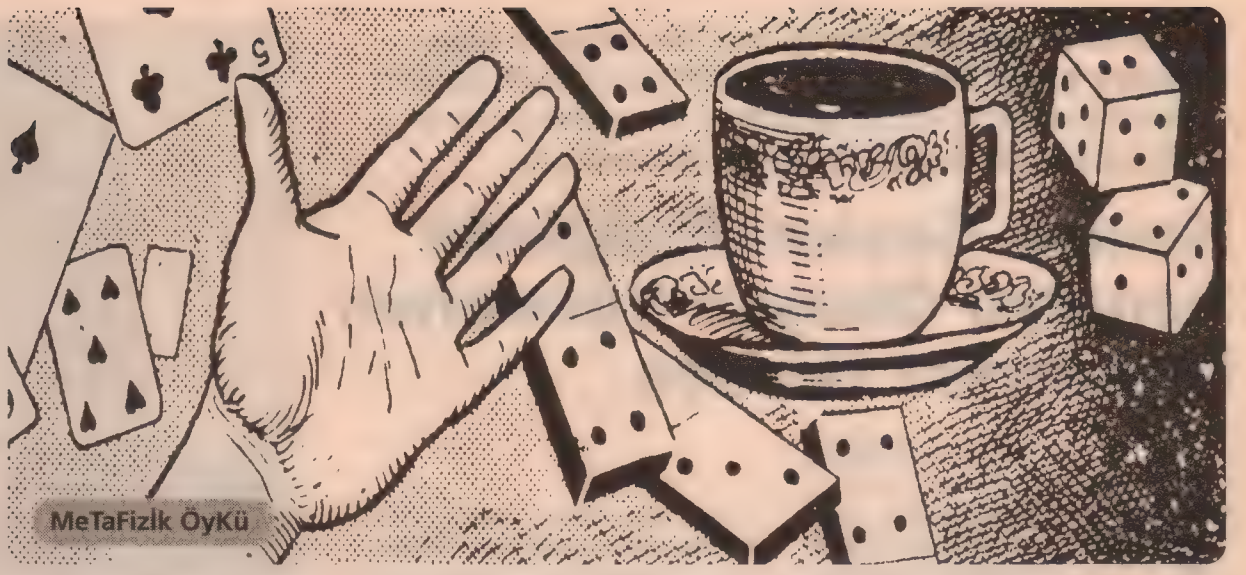

"Gitme anne!" diye seslendim arkasından." Babamla evlenme! O seni ölüme sürükleyecek." "Herkes kendi ölümüne sürüklenmekte zaten" dedi. "Ey kim olduğunu bilmediğim! Eğer kızımsan seçilmiş bir ölümle ölmenin, gerçekte ölüm değil, bir çığlık olduğunu bilirsin. Kalan son güçle bağırılmış bir çığlık. Bunu bilmiyorsan zaten kızım olmaya layık değilsin."

Ölmeden ve Doğmadan Önce

FEYZA HEPÇİLİNGİRLER

Deniz kıyısına doğru çekildiğimi duyuyordum. Bir güç odağı beni hep o yöne çekip götürmekteydi. Karşı çıkmadan yürüdüm. Onu görünceye kadar. İnanamadım, tanıyacağımı hiç sanmazdım; bu yaşlarını bilmem ki ben; ama görür görmez tanıdım. Onu görmeyi, üstelik tam da bu yaşlarda, olacakların başlangıcında evliliğinin hemen öncesinde görmeyi, onunla konuşmayı ne kadar çok istediğim biliniyordu demek. Demek bu yüzden gönderildim.

Boyaları dökülmüş, kağşamış bir bankta tek başına oturmakta ve denize bakmaktaydı. Burayı çok sevdiğini, yürümeye başladığım andan itibaren en sık geldiğimiz yerin burası, bu deniz kıyısı, özellikle de bu, denizin birden derinleşip lacivertleştiği, dalgaların kırılma noktası, kıyı boyunca yürüyüş yapanların çıkmayı göze alamadıkları tepenin üstü olduğunu, birden anımsadım. Gidip yanına oturdum, sessizce. Beni fark etmediğini düşündüm; ama dönüp gülümsedi bana. Tanımadı elbette. Onun bu yaşında ben daha yokum. Gözlerini, lacivert suların tepenin dimdik yamaçlarına çarpıp döndüğü, dönerken köpüklendiği bir noktaya dikmiş, ısrarla oraya bakıyordu. Onun gözleriyle bakmayı denedim, beceremedim. Anlaşılan buna izinli değilim.

Bir konuşma başlatmış olmak için,

"Biraz sıkıntılı görünüyorsunuz." diye bir laf attım ortaya; ama bu yapay dert paylaşma girişimime, pek rağbet etmedi. Başını hafifçe çevirip gülümsedi, sonra gözlerini diktiği o noktayı bulmak için acele etti ve işi buymuş gibi, oraya bakmayı sürdürdü.

"Ben sizin henüz doğurmadığınız kızınızım." diyemedim. Bunu demeye, akışın yönünü değiştirmeye yetkili değildim. Aslında yapabileceğim hiçbir şey yoktu; ama yine de onu görmek istemiştim. Babamla evlenmesini önleyemezdim, beni doğurmasını da, intiharını da önleyemezdim. En çok istediğim buydu oysa, ama hayır. Her şey nasılsa öyle! Başka türlü olmasına asla izin yok.

"Ben sizi tanıyorum" dedim âni bir atakla. "Mahalleden mi?" dedi. Bunu demese ne derdim, onu nereden tanıdığımı nasıl açıklardım bilmiyorum. Bu fırsatı değerlendirdim: "Evet." dedim. "Siz Havva Hanım'ın kızısınız, adınız Emine." Bu söylediğimde hiçbir olağanüstülük görmedi, "Evet" anlamında başını salladı. İçimden bir şey onu şaşırtmak için dürtükledi beni. "Mustafa'yı seviyorsunuz. Kâmile Hanım'ın oğlu. O da sizi seviyor."

Bu kez kuşkuyla döndü. "Nereden biliyorsunuz bunları?" Sesi azarlar gibiydi. "Onunla evlenmek üzeresiniz." dedim çenemi tutamayıp. "Falcı mısınız yoksa?" dedi. Sesinin tınısında alay vardı. Değilim, diyemedim; onun yerine "Mutlu olmayacaksınız ama!" dedim. Gülümsemedi. "Birbirimizi çok seviyoruz." dedi. "Olabilir." dedim, ben gülümsedim.

"Siz kimsiniz?" dedi. "Mahalledeki kızlardan değilsiniz, hepsini tanırım. Siz buralı bile değilsiniz ve yalan söylüyorsunuz. Öyle değil mi?"

Artık dayanamadım. Olacakların tümünü göze alarak "Ben sizin kızınızım." dedim. "Henüz doğmamış olan kızınız."

Bunu söylediğim anda her şeyin değişeceğini, birden inanılmaz bir gök gürültüsünün patlayacağını, yağmurların boşanacağını, şimşeklerin çakacağını, ortalığı gökkuşağı renklerinde dumanların saracağını sanıyordum, öyle olmadı. Sıradan bir sessizlik, yalnız bu!

"Öyle mi?" dedi annemin alaycı sesi. "Seninle tanıştığıma çok sevindim." Kalktı, yürürken ekledi: "Benim sevgili kızım, henüz doğmamış sevgili kızım." Keyfi yerinde olsa bir kahkaha atabileceğini sezinledim. Ama aklı, küçük tersliklerdeydi, düğün öncesi çıkan anlaşmazlıklarda.

Gitme anne! Ölümüne gidiyorsun, demeyi düşündüm; ama hiç yararı yoktu. Onun yaşadığı zamana göre düşünüldüğünde tam bir yıl sonra beni doğuracağını ben biliyordum; ama o bilmiyordu. Tam on beş yıl sonra da intihar edeceğini. Üstelik az önce oturduğu bankın bulunduğu yerden kendini bu denize atacağını, tam buraya, şu ayağımın dibinde köpürerek burgaçlar yapan yere fırlatacağını ben biliyordum. Çünkü on dört yaşındaydım o zaman. Arkasından, "Hiç sevmemiş kocasını, bir sevdiği varmış galiba, o terkedip gidince... İşte böyle!" diye konuşulacağını bildiğim gibi ve asıl başkasını sevenin o değil babam olduğunu, annemin de o sevgili adamı, Mustafa'sı tarafından aldatılmanın acısına dayanamadığını bildiğim gibi.

"Gitme anne!" diye seslendim arkasından." Babamla evlenme! O seni ölüme sürükleyecek."

"Herkes kendi ölümüne sürüklenmekte zaten" dedi. "Ey kim olduğunu bilmediğim! Eğer kızımsan seçilmiş bir ölümle ölmenin, gerçekte ölüm değil, bir çığlık olduğunu bilirsin. Kalan son güçle bağırılmış bir çığlık. Bunu bilmiyorsan zaten kızım olmaya layık değilsin."

Yürüdü gitti. Kimin ölümüne, hangimizin? Hangimizin yaşamı ötekine göre daha hak edilmiş, hangimizin ölümü daha anlamlı, bilemedim.

Akşamsefası

Kemancılar, yönetmenin işaretiyle kutuları açıp çalmaya başlarlar. Bu ara yönetmen keman sesleri arasında senaryosunu okurken, bir yandan da o sahneyi bir aktör gibi kendi oynamaktadır.

Keman Sesleri Eşliğinde Senaryo Okuyan Yönetmen Muharrem Gürses

AGÂH ÖZGÜÇ

Yıl 1961, aylardan Mayıs... Haftada bir kez yayınlanan Büyük Gazete adlı dergiye "**Rejisörler Konuşuyor**" genel başlığıyla bir dizi yazı hazırlıyorum. Ve sıra, dönemin en popülist yönetmeni **Muharrem Gürses'e** geliyor. **Gürses** bir sorumu yanıtlarken şöyle diyor:

"**Ben bir sinemacı olarak psikolojik, pedagojik ve sosyolojik eserleri okumakta, filmleri de kaçırmamaktayım. Okumayan ve seyretmeyen bir sinemacı iyi film yapamaz.**"

O yıllarda kanımız kaynayan genç bir gazeteciyiz ya... "**Fırsat, bu fırsattır**" deyip Gürses'e acımasızca yükleniyoruz. Diyorum ki:

"**Böyle sosyoloji, psikoloji ile ilgili bilimsel eserler okuduğunuz halde, niçin birbirinden kötü filmler yaptınız?**"

Hadi bakalım şimdi...

Nedense, o anda bu soruma kızmıyor. Ve tepkisini özellikle prodüktörler üzerine yoğunlaştırıp: "**Prodüktörler, halkın tuttuğu o ilk denemelerine saplanıp, benden hep aynı melodramları beklediler. Daha iyilerini yapmak istedimse de aldığım karşılık şu oldu.** "Boşver bunları biz kazancımıza bakalım". **Bir film halkı ağlatıyorsa neden kabahat rejisörün oluyor? Asıl suçlular prodüktörlerdir**" diye yanıt veriyor.

Ne zaman ki bu söyleşi yayınlanıyor, dananın kuyruğu o zaman kopuyor. **Muharrem Gürses**, müthiş kızgın.. Ateş püskürüyor, "**Seni mahkemeye vereceğim**" diyor. Diyor da diyor... Bir süre sonra herşey sütliman. Ve barışıyoruz.

Muharrem Gürses, ucuz ve düzeysiz filmleri nedeniyle o yıllarda eleştirmenlerin ne kadar tepkisini alıp, yerden yere vuruluyorsa da geniş bir halk kitlesine ulaşan ve de seyircinin nabzına göre şerbet veren bir yönetmen olarak özellik taşıyor. Bu açıdan onu ilk kez keşfedip, derinlemesine bir yazı yazan sinema eleştirmeni de **Halit Refiğ**'dir.

Herşey bir yana **Gürses**, ilginç kişiliği olan bir sinemacıdır. Hakkında çok şey anlatılır Yeşilçam'da. Örneğin sinema yazarı **Erman Şener**, bu ilginç kişilikle ilgili olarak isim vermeden bir yazı yazar. **Şener**'den alıntıladığımız yazıya göre, ismini vermediği yönetmen, yeni senaryosunu okumak için film yapımcısının randevusuna gider. Ancak yalnız değildir. Yanında ellerinde keman kutusu olan iki kişi daha vardır. Yapımcı şaşkındır. Yönetmen senaryosunu okumaya başlar. Sıra senaryonun en acıklı sahnesine gelmiştir. Kemancılar, yönetmenin işaretiyle kutuları açıp çalmaya başlarlar. Bu ara yönetmen keman sesleri arasında senaryosunu okurken, bir yandan da o sahneyi bir aktör gibi kendi oynamaktadır.

Bu fon müzikli okuma sahnesinde herkes ağlar. Tam bir tiyatro sahnesi desenize. Gerçekten karşınızdakini etkilemek açısından senaryo okumak çok ayrı bir beceri işidir. Biz kemanlar eşliğinde değil ama, senaryo okurken acıklı sahnelerde oynayan çok senaryocu gördük.

Rahmetli **İlhan Engin** gibi..

Bugün 86 yaşını süren tiyatro çıkışlı **Muharrem Gürses**, Türk mizahının karikatür çizerlerinden **Kemal Gökhan Gürses'**le ünlü komedyen **Atilla Gürses'**in (**Arcan**) babalarıdır. Oğlu **Atilla Gürses'**in yıllar önce başrol oynadığı "**Bizansı Titreten Yiğit**" gibi tarihi filmlerde başrol oynadıktan sonra soyadını neden Arcan olarak değiştirdiği de bilinmez.

Türk sinemasının yarım yüzyıllık emekçilerinden **Muharrem Gürses**, ani rahatsızlığı nedeniyle bir süreden beri özel bir hastanede tedavi görüyor. 86 yaşındaki Baba **Gürses**'e şifalar dillerken, onu yalnız bırakmayalım...

Çasod'un Oyuncu Seçimindeki Yanlışlar Nerede?..

Çağdaş Sinema Oyuncuları Derneği'nin (**Çasod**), her yıl düzenli olarak sürdürdüğü "**oyunculuk ödülleri**" artık gelenekselleşti. Ve özellikle de bu yıl, tarihinin en görkemli gecesini yaşadı. Çok seçkin bir davetli topluluğunun katılımı ve bilinçli bir sponsor desteği ile organize edilen ödül töreni, önümüzdeki yıllar için daha umut verici izler taşıyor. Bu sağlıklı ipuçlarından biri, ödülleri kazanan oyuncuların ilk kez tören gecesi açıklanması...

"**Herşey güzel**" de, arada bir güzel olmayan (bize göre) bazı durumlar ortaya çıkmıyor değil. İçinde bulunduğum ve yaşadığım bir olayı anımsıyorum da... İki yıl kadar önceydi sanıyorum. Sayın **Nur Sürer**'in başkanlık yaptığı **Çasod** yönetimi sırasında ben de jüri üyelerinden biriyim. Prof.Dr. **Ünsal Oskay, Sevin Okyay, Erdoğan Tokatlı** ve **Gülsen Tuncer'**le birlikte.

Oylamayı yapıp **Çasod**'un en iyi oyuncularını seçiyoruz. Sonuçta en iyi kadın oyuncu, **Tunç Başaran**'ın "**Sen de Gitme**" adlı filmindeki Fransız **Olıvıa Bonamy** ortaya çıkıyor. Hem de oy birliğiyle. Zarfları kapatıp Çasod yönetimine teslim ediyoruz.

Gönlümüz rahat, görevimiz bitmiştir.

Fakat, ne? İki gün sonra, tekrar yeni bir toplantıya çağrılıyoruz. Olay nedir? Olay Fransız kızı **Olıvıa Bonamy.**

Çasod yönetimi "**Hayır**" diyor. "**Olıvıa Bonamy olmaz. O Türk değil, bir yabancı**".

İyi ama, seçim programında "**yabancı uyruklu oyuncular seçilemez**" diye bir madde yok ki...

Peki ne olacak şimdi?

Yeniden oylama, yeni bir seçim ve sonuçta "**en iyi kadın oyuncu ödülü" Selma Güneri'yle Yasemin Alkaya** arasında paylaştırılıyor. "**Ayıp olmasın**" diye Fransız kıza da "katkıları" nedeniyle bir plaket veriliyor.

Bu yıl ise durum başka. Oyuncu seçimi için yarışmaya katılan fimler arasında bir dengesizlik göze çarpıyor. Eğer verilecek oyuncu ödülleri 1998 dönemi için geçerliyse, geçtiğimiz yıl vizyona giren filmler katılmalı yarışmaya. Bugüne dek sinema salonlarında gösterime girmeyen "**Eski Fotoğraflar**"la "**Yara**"nın işi ne bu yarışmada?

Deniyor ki "**Festivallerde gösterilen, ama vizyona girmeyen filmleri de aldık**". Oysa ticari sinemalarda vizyona giren filmlerle, yalnızca festivallerde gösterime giren filmleri ayrı tutmak gerekmez mi? Olay, aslında çok farklı.

Soldan sağa: *Menderes Samancılar, Kutay Köktürk, Kenan Bal, Taner Barlas, Sumru Yavrucuk, Yalçın Güzelce, Suavi Eren, Rutkay Aziz, Bülent Kayabaş*

Yok eğer, oyuncu seçimi sadece 1998-99 mevsiminde vizyona giren filmlerle sınırlıysa, içinde bulunduğumuz sinema mevsimi bitmiş değil ki. Kaldı ki, 1997 yılına vizyona giren bir film bile var **Çasod**'un yarışmasında.

İşte **Çasod**'un bundan böyle sözkonusu karmaşayı önlemesi için yarışma koşullarını yeniden gözden geçirip biraz daha açık-seçik'liğe doğru kaymalıdır bizce.

"**Yanlışlık iddiası**" Çasod'un yarışma anlayışında değil, belki de bizdedir. Öyle ya da böyle, her iki görüş tartışmaya açıktır sonuçta.

"Yıldız Cimrisi" Bir Sinema Eleştirmeni Salâh Birsel...

Türk Edebiyatı Ansiklopedileri ya da sözlükleri, Salâh Birsel'den şöyle söz eder. Daha doğrusu onu şöyle tanımlar: "Ozan ve yazar". Kendine özgü deyişleriyle şiirlerinde ve denemelerinde zengin bir dünya kuran Salâh Birsel usta, Türk edebiyatının yetiştirdiği en yaman kalemlerinden biridir kuşkusuz. 80 yaşında yitirdiğimiz Birsel, öncelikle bir "ozan"dır, ama "deneme yazarı" olarak da hep öndedir. Ve bu uzun soluklu yazı ustalığının içinde"sinema"da vardır. Bugün pek bilinmez ama, Salâh Birsel bir dönemlerde sinema eleştirmenliği de yapmıştı. Yani 1950'li yılların sonlarında.

"Birsel" deyince bu ailenin diğer bireylerini de anımsamamak mümkün mü? Hepsi de sanatın çeşitli alanlarından gelen kişiler. Örneğin Türk sinemasındaki "Birseller". Yıllar önce yitirdiğimiz ünlü yıldız **Belgin Doruk**'un film yapımcısı eşi **Özdemir Birsel** ve kardeşi **Nüzhet Birsel**'in amcalarıdır Salâh Birsel. Çizgi romancı **Talat Güreli** ile yayıncı, müzisyen ve ressam **Mehmet Güreli** kardeşlerin de dayıları.

Salâh Birsel'in sinema eleştirmenliği yaptığı döneme gelelim şimdi. 1957-58 sinema sezonunda **Tuncan Okan** "**Milliyet**", **Ali Gevgilili** "**Vatan**" ve **Semih Tuğrul** "**Tercüman**" gazetelerinde film tenkitleri yazarken, Birsel de eleştirilerini **Yeni Sabah** gazetesinde sürdürmektedir. O yıllarda Salâh Birsel, Türkiye'deki ilk uygulayıcısı **Tuncan Okan** gibi film eleştirilerini yıldızlarla değerlendirdiği görülür. Ancak yıldızlama konusunda son derece eli sıkıdır. bir başka deyişle "yıldız cimrisi"dir. Örneğin Tuncan Okan'ın 4 yıldız verdiği **George Stevens** imzalı bir sinema başyapıtı olan "**Devlerin Aşkı**"na (The Giant) inadına 2 yıldız atmıştır. "2 yıldız", Birsel'in değerlendirme ölçülerine göre "görülmeli" anlamının dışında pek fazla bir önem taşımaz. Ama asıl ilginci, İtalyan **Mario Camerini**'nin hafif komedi türündeki"**Değirmenci Güzeli**"ne de (La Bella Mugnaia) 2 yıldız atarak "Devlerin Aşkı"yla onu aynı kefeye koymasıdır.

Peki, dönemin sinema eleştirmeni Birsel'in 3 yıldızlık filmi yok mudur? Ne kadar cimri olsa da vardır. Baba **Luchine Visconti**'nin "**Beyaz Geceler**"ine (La Notti Bianche) biraz daha cömert davranarak nasılsa 3 yıldızı "patlatmış"tır. Bu cömertliğinin nedeni, belki de "iyi gün"üne denk düşmesinden kaynaklanabilir.

"Salâh Birsel'in 4 yıldız verdiği film yok mudur?" diye sakın sormayın. Çünkü yoktur.

Film eleştirisi yazdığı günlerde aile dostlarından biri aynı soruyu sormuş. Ve ustanın yanıtı aynen şöyle olmuş:

"Benim dört yıldız vereceğim film, dünyada benzerine rastlanmayacak kadar en iyisi olmalı..."

SALÂH BİRSEL

Sinema

Beyaz Geceler ★★★

(Le notti bianche) Reji: Luchino Visconti — Oynayanlar: Maria Seyell, Jean Marais, Marcello Mastroianni — Prodüksiyon: C. L. A. S. — İtalyan Filmi — EMEK Sinemasında.

LUCHINO Visconti İtalyanın en kalbur üstü rejisörlerinden biri. Aynı zamanda tiyatro rejisörlüğü yapan Visconti'nin ilk filmi 1942 dedir. Fakat 17 yılda çevirdiği filmlerin sayısı yedisi geçmiyor. Geçmiyor ama

Zâten filmin konusu da bu yarı hayâl yarı gerçek dünya içinde geçmektedir. Jean Marais'nin dönüşünü bekleyen Maria Schell olsun, filmin sonunda bir başına sokaklarda kalan Marcello Mastroianni olsun Maria Schell'i sevdiği söyleyen Jean Marais olsun hep bu ikili bu tereddütlü havayı tenc

Visconti etmekte nu, plân yük bir Beyaz Ge tiyor. F ur. Mari filmde er

Yeni Sabah Gazetesi'nde "Sinema" ana başlığıyla yazdığı eleştirirlerin hemen alt köşesinde yer alan yıldız sıralamasında "4 yıldız"ın anlamını "Bundan iyisi yapılamaz." diye açıklıyorsa, demek ki bu ölçüde bir film çıkmamış karşısına Salâh Birsel'in...

Tek yıldız verdiği Osman F. Seden'in Zeki Müren'li filmi "Gurbet" için ise şöyle yazıyor:

"Filmin senaryosu **Sadık Şendil**'in bir eserinden alınmış. Ben de bu eser lafına tutuluyorum. Sadık Şendil'in "**Gurbet**" diye bir eseri var mı ki, eser **Sadık Şendil** deniliyor. Yoksa, Sadık Şendil böyle dedirtmekle kendini o kötü senaryoyu hazırlayanların dışında mı bıraktığını sanıyor?.."

Aslında, "Beyaz Geceler"e zar zor üç yıldız verip sonra da "Bu film ne kadar övülse azdır" diyen **Salâh Birsel**'in kıyıda köşede unutulmuş tüm bu film eleştiri yazıları toplanıp bir kitap haline getirilse ne iyi olur. Hem Türk sineması kitaplığı bir eser daha kazanmış olur, hem de ozan Salâh Birsel ustanın filmlere bakış açısıyla birlikte eleştirmen yani topluca ortaya çıkar.

Bu yayıncı kim olabilir?

Bekliyoruz...

SineRüyâ

HÜSEYİN ALEMDAR

Uyanınca sevmiş olacağız,
Doymuştuk, uyumuştuk beraber
Fazıl Hüsnü Dağlarca

Beni beyazla, başka mızıkam yok, başka sinemam
mahzunluğum sessizlik sarısı bir sinopsis dudaklarımda
giderek siyah-beyaz bir film hayatım, aşkrüyâ kanamam
zaaflarımdan bir ***Ölmeyen Aşk*** *işte, orda ömrümün camında*
beni artık bir tek ***Metin Erksan*** *anlar, âh bir de sen anla!*

Ey benim randevu hatalarım, aşk sürçmelerim, ***ölm****'lerim!*
Hiç bu kadar boğulmadımdı içimdeki o meşgul seste
ben bana söylediğin o eski şeyim hâlâ, es es eskirim

:aşktı hani göğün frangmanı, bak, koptu yine vaktinde!

KANIK'SADIĞIM BİRİ

Salâh Birsel'in Garip Yanı

M. ŞEREF ÖZSOY

58 sene önce, yani 1941 yılının nisan ayında Nisuaz'da tanışırlar Orhan Veli ile Salah Birsel.

O yıllarda İstanbul'a geldiği zamanlarda mutlaka Nisuaz'a uğrardı Orhan Veli. İşte o günlerden birinde de Salah Birsel'le salonun sağındaki kasanın önündeki masada oturup konuşurlar.

Salah Birsel, ilk gördüğü zaman Orhan Veli'yi "zeka gerisi" zanneder. Uzun mu uzun boyu, hallaç pamuğu gibi atılmış yüzü, sarkık dudağı ve bobstil giyinişi yüzünden böyle düşünür ama, kısa bir süre sonra "kazın ayağının öyle olmadığını", konuştukça O'nun "yaldır yıldır bir zeka taşıdığını" anlar.

Buna rağmen Orhan'a kızmasının iki nedeni vardır; birisi "Orhan Veli, karşısındakine büyük bir değer veriyormuş gibi davranırken, cümlelerin altına kendi propagandasını sokuşturmaktan da hiç geri kalmıyordur." Hatta bu yüzden O'nun sözlerine kapılmamak gerektiğini bile söyler. Diğer neden de Orhan Veli'nin verdiği bahşiştir. 30 kuruşluk kahve için verdiği bahşişle kendisinin bir yılı denkleştirebileceğini düşünür. Ama kızmasının nedeni bunlar değil, Nisuaz'ın piyasasını bozmuş olmasıdır. O'na göre Orhan'ın böyle büyük bahşişler dağıtmasının nedeni "Para ödeme zamanlarında kasadaki kaknem karının kulağına: 'Artist' sözcüğünü fısılar, kahve ya da çayın yarı parasını öderler. Kimi zaman da hiç bir şey içmeden çıkıp giderler."

İşin aslı tanışmadan önce de Orhan Veli'yi yakından takip ederdi Salah Birsel. Mesela, Nurullah Ataç'ı "Orhan Veli'yi üne kavuşturmak için elinden geleni ardına koymamakla" suçlar. Hatta Mehmet Ali Sel'in Orhan Veli'nin takma adı olduğunu bilmediğini bile tesbit eder. Hepsinden önemlisi Hay-kay'ları yıllar önce başkası da yazmıştır. Fikret Adil'in çıkardığı Artist dergisinde Mehmet Raif Hayku ismiyle şiirler yazmıştır. Bu şiirler hiç bir yankı uyandırmadığı için de Mehmet Raif başka hiçbir dergide görünmemiştir. "Ataç da Mehmet Raif'in ardından koşacak değil ya, Orhan Veli'yi pehpehlemeyi daha kolay bulmuş ve onu bu kez Haber gazetesinin 24 Aralık 1937 sayısında asıl şiir yazan ozanlar katına çıkarmıştır."

Ataç'ı dergileri yeterince izlememekle eleştireceğine bu gibi basit çirkinliklerle eleştirme hatasına düşen Salah Birsel, Orhan Veli'ye de aynı şekilde davranır: "Orhan Veli adını üne kavuşturmak için geceyi gündüze katarak planlar düzer. Bu planlar kimi zaman Kadıköy Halkevinde yaptığı konuşma sırasında masanın üstüne boylu boyunca uzanmak, kimi zaman da Ahmet Hamdi ile Sarıyer'e kayık safasına çıkmışken kayığı devirip denize düşmek biçiminde sonuç verir. Hele Orhan Veli bu ikinci haber türünden olanların gerçekle ilgisi olmasına aldırmaz, sadece bu haberin gazete sütunlarında yer almasına dikkat eder.

Kısacası, Orhan Veli gemisini yürütmeyi bilir. İstanbul'a her ayak bastığında hemen Şevket Rado, Vala Nurettin, Nizamettin Nazif gibi fıkra yazarlarını yoklar, kendisi üzerine bir yazı yazdırmadan onların yakasını bırakmaz. Uydurma kayık safası haberinde yanındaki kişinin herhangi biri değil de Ahmet Hamdi Tanpınar olarak gösterilmesi de Orhan Veli'nin bu planları ne denli ince hesaplara dayandırdığını ortaya koyar."

Hangi tarafından tutarsanız tutun, tutarsız olan bu söylemlerden, Salah Birsel'in Orhan Veli'yi sevmediğini düşünenler çıkabilir. "Doğru" ya da "yanlış" diyemesek de "önem verirdi" diyebiliriz. Bunun en güzel kanıtı 1941 yılında Salah Birsel'e yazılmış bir mektupta görülür: "Mektubunuzu ve Orhan Veli'nin Garip adlı eserini aldım. Bugün benim için bayram oldu. Garip çok güzel, O benim kitabım oldu. Ve ben onu parasız herkese dağıtmak gibi bir his duyuyorum. Bir gün limanda veya istasyonda kucağımda bir yığın Garip olduğu halde beklesem. Ve yeni çıkan yolculara bu şehrin insanlarını tanımaları için birer tane versem. Ondan herkeste olsa. Bende olduğu gibi... Emin ol Salah, şiirden hiçbir zaman, bugünkü kadar bahsetmedim. Ve beni bugün saat 4'te caddeden bir çocuk gibi koşarak, hatta zıplayarak geçtiğimi görenler garip buldular. Evet artık ben Garip'im. Süleyman Efendi'yle akrabalığımız anadan geliyor."

Salah Birsel'in Garip'i gönderdiği, yani bu mektubu yazan kişi Rüştü Onur'dur. 1920'de doğan şair 18 yaşında ince hastalığa yakalanır. Hastanede, tifodan yatan Mediha Sessiz ile tanışır. 5.8.1942'de nişanlanırlar, ama 12 Kasımda Mediha ölür. Zaten hasta olan Rüştü iyice sarsılır ve 1 Aralık gecesi, henüz 22 yaşındayken, ciğerlerinden fazla kan gelmesi nedeniyle boğularak ölür. Rahatlık adlı şiirinde

Beni rahat bıraksa,
Toprağın altında kertenkele
Kabuğun içinde kurt
Ve uyusam
Mavi bir deniz ortasında başım.

diyen Rüştü Onur, Ortaköy Mezarlığı'nda boğazın mavi sularına karşı, nişanlısının yanına gömülür.

Orhan Veli'den daha kısa olan yaşamında yazdıkları O'nun ne kadar çağdaş ve ileriyi gören bir insan olduğunu ortaya koyar. Mesela 19.2.1940 tarihli bir mektubu şöyledir: "Ben daracık kalıplar içinde kalacak değilim. Hem ben hece ile yazarken bile şekli unuttuğum çok olmuştur. Bugün öz sanat Cahit Sıtkı, Cahit Külebi, Sabahattin Kudret, Cahit Saffet, Orhan Veli ve arkadaşları, hatta Ahmet Muhip gibi genç elemanların elinde olgunlaşacaktır."

Sen adlı şiirinde de isim vermeden Orhan Veli'ye gönderme yapar:

Yağmur ol, bulut ol, şarkı ol
Yalnız esirgeme kendini bizden.
İçinde yüzdüğün denizden
Daha derindir gecemiz

Ve 22.6.1939 tarihli bir başka mektubunda da Necati Cumalı'ya, Orhan Veli gibi yazmaya çalıştığını anlatır:

"Mektubunuzda Orhan Veli'lerden bahsediyorsunuz. Evet onları derin bir alaka ile takibediyorum. Varlık'ta onların ilk yazılarını okumaya başladığım zaman bana bilmediğim iklimlerin kapısı açılmış oldu. Onların yazılarındaki samimiyeti ve onların yazılarındaki yeni tadı daha ziyade hayranlıkla karşılıyorum. Birçok kişiler onları basit buldular, fakat onların hepsi yanıldıklarını anlayacaklardır. Ben de o yolda yazmak istedim. Birkaç parça da yazdım. Fakat tabii yazılarım onların ki gibi samimi olmadı. Senin de o yolda yazılmış birkaç şiirini okuduğumu sanıyorum. Mamafih gene göndermeni isterim. Kemal (Uluser) de bir kaç tane yazmıştı galiba."

Beşiktaş'ta Rüştü Onur
Manavlığın gururudur.

der. Özdemir Asaf, Aynı zamanda Garipçilerin de gururudur Rüştü Onur ve "O'nu bugün, şiirleri-mektupları-ardından yazılanları derleyen Salah Birsel'in sayesinde biliyoruz dersek" yanılmış olmayız. (Rüştü Onur, Hazırlayan: Salah Birsel, 1. Basım: 1956-Yeditepe Yayınları, 2. Basım: 1992-Karşı Yayınları))

Orhan Veli 18-7-1946 tarihli Ülkü dergisinde, Muzaffer Tayyip Uslu'nun ölümünden sonra yazdığı yazıda Rüştü Onur'u unutmaz: "Son yıllarda Zonguldak üç büyük istidat yetiştirdi. Biri Rüştü Onur, biri Kemal Uluser, biri de Muzaffer Tayyip Uslu. Ne biçim kader üçü de arka arkaya öldüler."

Bence, Salah Birsel'in ömründe yaptığı en önemli iş, bu kitaptır. Ve 1976 yılında yayımladığı Ah Beyoğlu Vah Beyoğlu adlı kitabındaki şu düşüncesinin, yıllar öncesinden onaylanmasıdır: "Şu da bir gerçek ki şiirin ayağına köstek olan uyağı iyisinden atmak, şiirin alanını alabildiğine genişletmek bakımlarından Orhan Veli, şiirimize çok şey katmıştır."

Benden size bu kadarı
Öleceğiz şairler öleceğiz
Orhan Veli gibi sokakta
Düşüp tükeneceğiz.

Salah Birsel'in Bildiri adlı şiirine konuk olan Orhan Veli, O'nunla son kez İstiklal Caddesi'nde, Galatasaray Lisesi'nin önünde karşılaşır. Salah Birsel ile yanındaki Cahit Sıtkı'yı Lambo'ya şarap içmeye çağırır: "Cahit Sıtkı sevinerek kabul eder bu öneriyi. Birsel de onlardan ayrılmak istemediği için Lambo'nun yolunu tutar. Orada da üçü birden kurşun gibi ağır bir şarabı, kuşluk vakti midelerine indirirler. Bu, Nisuaz döneminin son bulmaya başladığı yıllardır artık. Orhan Veli de 1950 yılında ölebilmek için son hazırlıklarını yapmaktadır."

Salah Birsel de son hazırlıklarını tamamlamış olmalı ki aramızdan ayrıldı. Hem de Orhan Veli'nin ölümünden sonra ancak altı yıl oyalanan Cahit Sıtkı Tarancı'nın Korkunç Güzel şiirine hiç aldırmadan...

Bu el titremesi kadeh tutarken
Gençlikte nasıl koyuyor insana
Orhan gibi vaktinde gitmek varken
Değer mi oyalanmana?

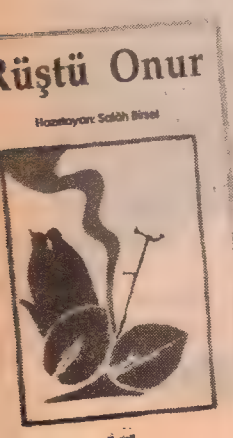

Melih Cevdet'in iyileşmesini dört gözle bekliyorum...

Orhan Veli'den Doğum Günü Hediyesi

Geçen ay Orhan Veli kasedi için göndermenizi istediğim mektupların süresi yanlışlıkla "Şubat ayı içerisinde" olarak çıkmış. Halbuki "Mart" olacaktı. Buna rağmen mektup gönderip kazananlar şunlar: 1. Melike Bağdan-Gönen/Balıkesir 2- Leyla Bilkent/Ankara (Soyadını ve adresini bildir lütfen) 3- Özlem Çiçek Maşukiye/İzmit 4- Tuğba Nur Arnavutköy/İstanbul (Dergideki pulu tırtıklama uyanıklığına rağmen) 5- Esra-Beyza Satıroğlu Yeniköy/İstanbul 6- Demet Gündoğdu Şirinyer/İzmir 7- Hülya Yalçınkaya Altunizade/İstanbul 8- Eylem Cihan Kızılöz E Tipi Kapalı Cezaevi/Nevşehir (Herşeye rağmen) 9- Ebru Yüksel Çamlıca/İstanbul 10- Defne Gürsoy/Maltepe

Hem hatayı biraz düzeltmek hem de Orhan Veli'nin doğum gününü kutlamak için O'nun çerçevelenmiş el yazılarını göndereceğim 10 kişi daha arıyorum; 13 Nisan 1999 Salı günü saat 12.00'den sonra 0.212. 249 49 36 numaralı telefonu arayacak olan ilk 10 kişiyi... 10 kişiden sonrasına da birşeyler düşünebilirim...

Tiren

Patikalar

Zenci bir Amerikalı'ya, savaştan ne zaman döndün diye sormuşlar; "bizim için hala savaş bitmedi" demiş.

1990 yılıydı. Amerika Irak'a bir kış gecesi saldırmıştı. Biz televizyondan ilk kez bir savaşı naklen izliyorduk. Gökyüzünde uçuşan füze parıltıları İstanbul'da halkın marketlere hücum edip, raflarda bir tek makarna paketi bile bırakmamasına yetmişti. Bağdat nire, İstanbul nire.... Kafamızın içine işleyen bu savaşı yenmemiz gerekiyordu. On arkadaş, Haydarpaşa'dan hareket eden trene, çeşitli istasyonlardan binip Maşukiye'ye ulaşmıştık. Keltepe'nin kar ile kaplı yolunu geçip, patikalara gelecek kadar yükseldiğimizde, savaş bitmişti.

Git Dergisi'nin bastırmak için matbaaya gidiyordum; Sirkeci'den trene bindim. Trenin arka duvarına keçeli kalemle "Zalimin zulmü varsa, dağlar bizimdir" yazmışlardı.

Savaşma ve seviş.

Timur Danış

Hülya Koç

Ben zaten oldum olası trenleri çok sevmişimdir. Trende seyahat ederken herşey yapabilirsiniz; yatarsınız, gezersiniz, yemek yersiniz, sevişirsiniz, yalnız kalmak istediğinizde bir köşeye çekilip tüm kalabalıklardan uzaklaşırsınız. Hele trenin camını azıcık aşağı kaydırıp, başınızı pervaza dayadığınızda, rüzgar saçlarınızı yalarken, tarlalarda size bakan öküzleri seyretmekten daha keyifli birşey var mı? Ha?!

And Dağları'nın tepesinden aşağı, puslu Pasifik Okyanusu'na tangur tungur giden bir tren var. Tren değil aslında, bir otobüs; raylar üzerinde giden demir tekerlek otobüs. Adı da bu yüzden **Ferrocarril** Bu trenin ne zaman kalkacağı, aşağıya kadar kaç saatte gideceği hiç belli değil. Bazen günlerce tren bekleyenler oluyor. Kondüktöre sorarsanız gelmesi gerekirdi, ama! Acelesi olanlara uymaz. Tek vagon. İçi çok komik; kırmızı deriden otobüs koltukları var ve her an sağa sola yatacakmış gibi görünüyor.

Ekvator ülkesinde , İbarra kasabasından kalkıp batıya San Lorenzo'ya kadar gidiyor. Yerlilerden çok turistlerin gözdesi. 1993 yılından beri Güney Amerika kıtasında ekonomik olmadığı için işleyen tren bırakmadı ekonomisever yöneticiler. Oysa And dağlarının türkülerini trende söylemek ne güzel olurdu. Bu Ferrocarril denen ucibik trenin en güzel yanı üstünde yolculuk edilmesi. Derin vadilerin sırtını yalayarak süzülen trenin tepesinde, uzaktan gelen okyanusun kokusunu içine çekerek gidenlere ne gam.

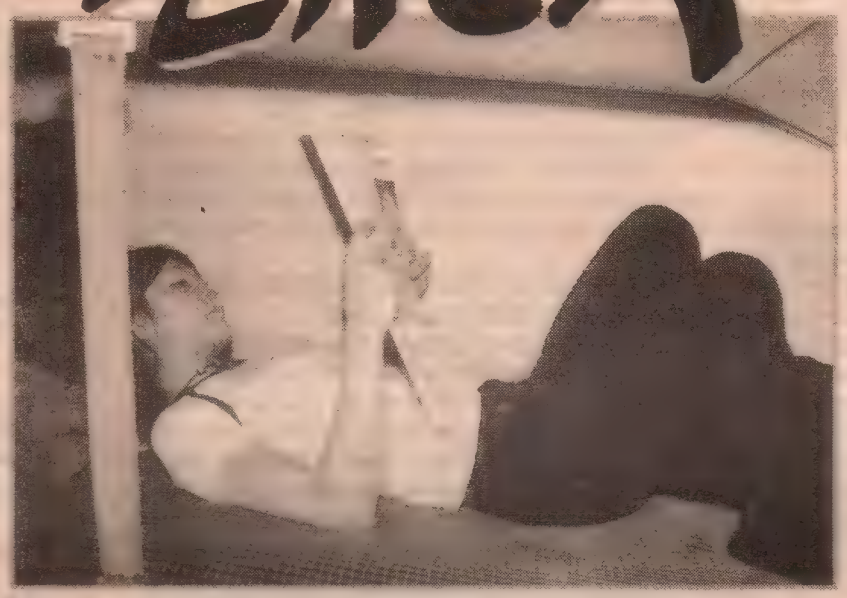

Güneyden kuzeye trenle

"Oniki saat... Sakinliğe ve dinlenmeye ihtiyacım vardı. Koridor sigara dumanı ile kaplıydı. Etrafımdaki sefiller numarasız vagonun en uçta olduğunu ve kesinlikle yer olmadığını söylüyorlardı."Bu satırlar Adana ve Ankara'ya kaya tırmanışı için giden Doğan Palut'a ait. Doğan'ın, Adana-Ankara tren yolculuğu sırasında, kuşetli kompartımana gelen biletli aile tarafından, koridora davet edilmesi çok acıklı.

Tiren sayfasının ""Evet Ot Yiyeceğiz" bölümünü hazırlayan Ayfer ise Doğan kadar şanssız değil. Ayfer, geçen bayram tatilinde güneydeydi ve trene Adana-Yenice'den binip, kuşetli kompartımandaki yatağına yatıp, 3 milyona mal olan bu seyahatin 22 saati içinde uyudu, yemek yedi ve bol bol okudu. İstanbul'dan Batı Akdeniz'e gitmenin ucuz olanaklarını sağlayan Toros Eksperesi'nde daha ucuz gitmek de mümkün; altı kişilik, numarasız kompartımanda 2 milyona da seyahat edebilirsiniz. Bu arada öğrencilere yüzde yirmi indirim yapıldığını da not ediniz.

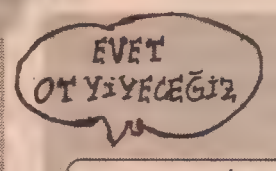

Proteini sadece etten alabilecekleri yanılgısı çok yaygın. Oysaki aşağıdaki tablo başka söylüyor. **Ayfer Albayrak**

SOYA ETİNE GÖRE DİĞER YİYECEKLERİN PROTEİN DEĞERİ

SOYA ETİ	% 53	SÜT	% 3
SOYA UNU	% 43.4	KAŞAR PEYNİRİ	% 14-27
SOYA FASULYESİ	% 34.1	PATATES	% 2.1
TAVUK ETİ (Et, Deri)	% 18.6	EKMEK	% 9.1
TAVUK ETİ (Derisiz)	% 23.2	MAKARNA	% 12.3
DİĞER ETLER	% 10-22	ISPANAK	% 3.2
BEYİN (Bütün Çeşitleri)	% 10.4	DOMATES	% 1.1-2
KARACİĞER (Dana)	% 19.2	TAZE BAKLA	% 5.2
BALIK	% 10-19	*Bünsa (Soya için): (0212) 567 51 68*	

Yürüyüş

Bahar geldi. Toprak, çiçek, su kıpırdandı. Tam da "Alıp başımı giderim" zamanı. Biz sabah 4 ve 25 Nisan ile 2 Mayıs Pazar günleri 07.45'de Haydarpaşa'da banliyö gişelerinin önünde buluşup, trenle Keltepe'ye gidiyoruz. Gelenler bilet alıyorlar ve 1.5 milyon lira rehberlik parası veriyorlar. Sırt çantanıza yiyecek, içecek bişeylerle, dönüşte ıslak oturmamak için iç çamaşırı koyunuz.

0 212 245 58 28'den Timur ile görüşünüz.

Sulu Yemek

Lokantanın adı yok. "Sulu Yemek" arayışımız sürüyor. Bu kez Adı Ne Lokantası'ndayız. İstiklal Caddesinin alt paralelindeki bu lokanta belki de bölgenin en ucuz dükkanı. Ispanak 350, Kuru 200, Pilav 200, Çorba 200, Aşure 250, Cacık 150, Salata 200. Dikkat ekmek ve su fiatlara dahil değil. Afiyet olsun. Adres: Turnacıbaşı sokak. No 72 Beyoğlu.

Not: Çevrenizdeki "sulu yemek" lokantalarını bize yazınız. Bu kadar.

Sağ Üst Köşe

Nisyan Dergisi'nin Nisan-Mayıs 1998 sayısı oyun konusunu kapak yapmış. Geçen ay, "Sağ Üst Köşe'de kaçırdığım, ya da Hasan Kaçan'ın kurtardığı bir golü anlatınca, bu köşenin kaçan ya da kurtarılan gollerin köşesi olduğu sanılmış. Öyle değil, burası tam anlamı ile bir oyun köşesi. Futbol, aşık, aşk, misket, yüzme ve daha ne varsa.

Bu arada Nisyan'ın yeni sayısı da yayınlandı.

İlk Nisyan'dan bir şiirle bağlayalım:

Hayata iki elle bağlanmaktansa
ellerimi bırakmak istiyorum
bağırmak istiyorum
bahçemizin önünden geçerken
balkonda oturan anneme
-Ellerimi bırakabiliyorum diye

Bilim Yaresi

"Musa'nın Teybi" bir fizikçimize sormuş: "Nasrettin Hoca dünyanın merkezi eşeğimin kuyruğunun olduğu yerdir demiş! Bu Hocanın deterministolduğunu mu ifade ediyor?" Fizikçimiz yanıtlamış:"Hayır. Hocamızın hazır cevap olduğunu ifade ediyor..."

Musa'nın Teybi'ne biz de fısıldayalım: Leo Szilard (Macar asıllı fizikçi. ABD'ye kaçtı. Atom bombası konusunda hocası Einsein'ı ikna etti. Bomba için gerekli reaktörü tasarladı. Nazilerin savaşı kaybedeceğini anladığında, bombanın yapımının durdurulmasını istidi ve projeden ayrıldı. Nükleer silahlara karşı Russel ile birlikte mücadele verdi.) Einstein'a "Hocam, Genel Görelilik Kuramı'nızı bir türlü anlamıyorum" demiş.

Einstein, "Sana bu Görelilik Kuramı'nın yaşamdaki yerini anlatayım" diye başlamış: "Haham karısı ile çorba içerken iki çocuk odaya girmiş. Çocuklardan biri yanındakini Haham'a şikayet etmiş. Haham "haklısın" demiş. Diğer çocuk "Yok ...Haham efendi" o bana şunu şunu yaptı diye itiraz etmiş. Haham "Sen de haklısın" demiş. Çocuklar dışarı çıktıktan sonra hahamın karısı, "Pes haham efendi..Her ikisine de haklısın dedin. Olur mu öyle şey!" demiş. Haham çorbısını kaşıklarken, "Hanım sen de haklısın" demi.

Ben bunu, Szlard'ın anısına Budapeşte'de yapılan törende bir konuşmacıdan duydum. Bir ara içimden, ayağa kalkıp, "Bu bizim Nasrettin Hoca'nın fıkrası"demek geldi. Kendimi tuttum. Görelilik Kuramı'nı yapan Einstein'dı. Bu onun hakkıydı...

Ama şimdiden buradan duyuyorum: Sıvıları karıştırıp, içine ergimiş metaller katıp kaotik yaklaşımlar ve raslantılarla "mucize sıvı" karışımını bir gün bilgisayarın da yaratacak fizikçilere sesleniyorum: Göle maya çalıp da "ya tutarsa" diyen bizim Anadolulu Nasrettin Hoca'dır.

Gediz Akdeniz

Kitap Kapağı Açmadan

METİN CELÂL

BÜYÜLÜ DAĞ
THOMAS MANN (Çev. Gürsel Aytaç, Can yay)
Yüzyılın en önemli yazarlarından birinden çağdaş klasik sayılan bir başyapıt. İlk bakışta gerçekten de büyülü bir dağda, bir sanatoryumda yaşanan inziva dönemi anlatılıyor gibi. Bir platonik aşk, ölümcül bir hastalığın pençesinde olmanın getirdiği kendinle ve yaşamla hesaplaşma duygusu.... Kitabın önemi tabii ki anlattığı şeylerin ilginçliğinden çok üzerinde durduğu felsefi, yaşamsal sorunlardan, onlarla gözüpek hesaplaşmasından kaynaklanıyor. Her insanın kafasına takılan temel sorunlar, kültür, aşk, hastalık, ölüm onun ilgi alanında...

KORKU OYUNU
MAHİR ÖZTAŞ (Yapı Kredi yay.)
"Nesnel gerçeklik denilen şeyi hiç umursamadan ve dudak bükerek, her türlü yetkiye direnerek gerçek bir korku oyuncusu olma niteliğimi sürdürüyorum." **Mahir Öztaş**, günümüz Türk yazarları arasında oldukça farklı konumdadır. Uzak ülkelerden, umulmadık aşklarla yoğrulmuş gizemli olayları anlatır öykülerinde, romanlarında. **Korku Oyunu**, **Öztaş**'ın şiddet, korku, aşk, cinsellik kavramlarını sorguladığı öykülerinden oluşuyor.

BABASIZ EVLER
HEINRICH BÖLL (Çev. Ahmet Cemal, Can yay.)
Böll, önemli olmasının yanında , okunmaya doyulamayacak romanların yazarı. Bir kitabını okudunuz mu mutlaka diğerlerini de merak ediyor, edinmeye çalışıyorsunuz. **Can Yayınları**, **Böll**'ün tüm eserlerini yayınlama yolunda hızla ilerliyor. **Babasız Evler**, yazarın en çok ilgi çeken romanlarından. Savaş sonrasında babalarından, kocalarından yoksun kalmış bir durumda yeniden yaşama tutunmaya, savaşsız bir topluma alışmaya çalışanların öykülerini anlatıyor **Böll**. Daha çok çocukların gözünden babasız bir evde yaşamanın zorlukları, yeni babalarla, yabancı erkeklerle kurulan ilişkiler ve sorumluluk sahibi olmanın verdiği hazla, sıkıntının yaşattığı duygularla örülmüş bir roman.

EY AŞKI ANLAYANLAR
HASAN ÖZTOPRAK (Gendaş yay.)
"karşımda oturuyorsun gözlerinde bir mavi sıcaklık / üstümüzde akardeonlu kelebekler uçuşuyor / mevsimlerden kış ve sıcak yaşıyoruz bunun çelişkisini / koynuma giriyorsun ırmaklar dolaşıyor aramızda"

YENİ EDEBİYAT SOSYALİST GERÇEKÇİLİK
SUPHİ NURİ İLERİ (Scala yay.)
Sosyalist Gerçekçilik ülkemizde en çok tartışılan sanat - edebiyat anlayışlarından biri. **Suphi Nuri İleri**, bu kitapta 1940 - 41 yıllarında yayınlanan ve zamanın hemen tüm toplumcu yazarlarının şairlerinin çalışmalarının yayınlandığı **Yeni Edebiyat** dergisi örneğinde bu anlayışı somut olarak ortaya koyuyor. İki ciltten oluşan çalışmanın birinci cildinde **Yeni Edebiyat**'tan önemli ve tartışma yaratan yazılar derlenmiş, ikinci ciltte ise sosyalist gerçekçiliğin en çok tartışıldığı sanat dalı olan şiir var. Çoğu günümüzde sadece ismen bilinen şairlerin şiirlerinden oluşan bir antoloji....

İNCE ÇİMENE SU
CAVİT KÜRNEK (Mayıs yay.)
"İzmir, yanımdan kalkıyor. Uzun, mavi giysisinin etekleri uçuşarak, gidip çocuğun yanına oturuyor. Kısa kesilmiş kırmızı saçlarını okşuyor. O şimdi şehir değil de, hepimizin anası sanki." **İnce Çimene Su**, **Cavit Kürnek**'in ilk öykü kitabı. İzmir ekseninden tüm yaşama bakmaya çalışan, sıcak kanlı öykülerden oluşmuş bir kitap.

AGATHA'NIN ANAHTARI
AHMET ÜMİT (Can yay.)
Polisiye romanlarıyla büyük ilgi toplayan **Ahmet Ümit** bu kez polisiye öykülerle okuyucu karşısında. Hemen hepsi Türkiye gerçeklerinden yola çıkan bu faili meçhul cinayetlerin, gizemli olayların nedenlerini araştırırken bir ülke panaroması da ortaya çıkartıyor yazar. Öyküleri okurken herbirinin bir romanın ya da filmin müjdecisi olabilecek nitelikte olduğunu düşünmeden edemiyorsunuz.

ENDİŞELİ FESLEĞEN
ABDÜLKADİR BUDAK (Öteki yay.)
"Yalnızlıktan bir orman tutuşur muydu / Bunun böyle olduğunu küçükken öğretti babam / Ayaz bir göğü örtündüm alışığım üşümeye / Ne gülden yastık edindim ne sıcacık bir yorgan"

KEŞFEDİLMEMİŞ BENLİK
C.G.JUNG (Çev. B.İlhan - C.Sılay, İlhan yay.)
"Beni harekete geçiren şey ne aşırı bir iyimserlik, ne de yüce idealler aşkıdır, ben sadece bir birey olarak insanın kaderi ile ilgileniyorum". **Jung**, Freud'la birlikte adı anılan psikiyatri babalarından. Kendine bakış açısı ile ekol olmuş, çok önemli kuramlara ve de kitaplara imza atmış. **Keşfedilmemiş Benlik** yayınlandığında şöyle demiş bir gazete;"Keşfedilmemiş Benlik sorgulayan bir kitap. onu okurken, kendinizi dünyanın en büyük psikiyatristlerinden birinin yanında oturuyor ve insanın en önemli sorunlarından birisi üzerine söyleşisini dinliyor gibi olursunuz. Konuşma tarzında yazılmış, bu nedenle anlaşılması çok kolay. Jung'un en popüler kitabı olabilir."

ESKİ ISLIK
A. ERTAN MISIRLI (Hera yay.)
"Kırılırdı yere düşerken gülüşün / sensizliğin doldururdu beni sevişirken / alnımı değdirirdim gölgene / aşk, / kimseye görünmeden geçip giderdi gözlerimizden"

GECE MASALCISI
RAFİK SCHAMİ
(Çev. Saffet Günersel, Kabalcı yay.)
Schami, özellikle Avrupa'da çok tanınmış Suriyeli bir yazar. Doğunun gizemli öykülerini akıcı bir dille, güçlü bir edebi anlatımla yazıya döküyor. Kuşkusuz yaptığı bir derleme işi değil. O kendi masallarını anlatıyor. Üstelik edebi bir bütünlük ve güçlü bir kurgu ile. **Gece Masalcısı**'nda bir zamanlar Şam'ın en ünlü masalcısı olan Arabacı Salim'in dilsiz kalması ve onun dilinin çözülmesi için dinlemesi gereken benzeri duyulmamış yedi öykü yazıya dökülmüş, tatlı dille anlatılmış.

NÂZIM HİKMET'İN AŞKLARI
EMİN KARACA (Gendaş yay)
Nâzım Hikmet, büyük bir şair olmasının yanında yaşamıyla da ilgi çeken biri. Dolu dolu yaşamış, çok çileler çekmiş, çok büyük olayların içinde bulunmuş ve en önemlisi kısacık özgürlük anlarına büyük aşklar sığdırmış. Hayatında her zaman birbirinden güzel ve çekici kadınlar olmuş. Bu kadınlar sanki hayatının evrelerini belirlemiş. Mekana ve zamana göre yanındaki kadınlar değişmiş, yenilenmiş. Nüzhet, Piraye, Münevver, Vera, Dr. Lena, Semiha Berksoy, Dr. Galina... Bir çoğunu **Nâzım Hikmet**'in şiirlerinden tanıdığımız bu kadınların ve şairin hayatındaki önemlerinin öykülerini anlatıyor **Emin Karaca**.

KABALA
PERLE EPSTEIN
(Çev. Karayazgan -Barkın, Dharma yay.)
Kabala, musevi mistisizmi, beşbin yıldır bilinen bir öğreti. Çok az anlaşılabilmiş, yorumu zor bir öğreti. Aynı zamanda yaşam biçimi. **Kabala**'ya göre, onun ışığında, böylece tanrıya tamamen adanmış bir hayat yaşanacağına inananlar var. Kitapta bu öğretinin temel kuralları, tarihi, bir aydınlanma yolu olarak kişiye nasıl yardımcı olacağı anlatılıyor.

Bir Kitaptan Bir Şiir

Aşka Veda

Nicedir oturmuyoruz rahlesinde mevsimlerin;
yitirdik tende marifeti
Mezatta telkâri, ama yok yüzüne bakan,
çarşısı tenha şimdi ateşli perçemlerin.

Baharın toprağa verdiği emekten habersiz,
zamanın taşını ısıtan yazdan habersiz,
bilmeden ne saklı terekesinde güzün,
bilmeden kışın dağları neden övdüğünü
kapı altından çocuklara...

bilinçsiz sallanıyoruz artık dünyada
-hem beşik, hem tabut, günün kütüğünden oyma-,
budur işte zamanı dülger tutmanın sonu,
ağaca ilk kıyışımız yurtsuzluktan kurtarmaktı uykuyu,
çocukların evcil hayvanı yapmaktı
sonsuzluktan pul gibi düşen çarşaflarda.

Ağaca ilk kıyışımız ilk tadı almaktı unutuştan,
görmezden gelme girişimiydi
dalların iklimi yatıştırmasını,
amaçsız öfkeyi, boş övüncü tutuşturarak havada.

Dünya küçüldü, diyorlar bu hayat tasarımının sonunda,
mutsuzluk, sahtelik ve şairlerin yalanı varmış
terde göz göze gelen bütün aşklarda;
tıkabasa hiçlik dolu bir kadeh kalkarmış havaya
erkek ve dişinin ruhları coştuğunda...

Aşka veda!
Veda öteki kalbin ışığına!

ADNAN ÖZER (Veda Şiirleri'nden, Gendaş yay.)

Bir Kitaptan Bir Bölüm

Geçmiş yüzümüze çarpıyor yolculukları, aldatılmaları, veda etmeleri, yanılgıları, ayrılıkları, eskimiş bir yığın başka şeyi -sergi davetiyeleri, kutlamalar, verilen armağanlar, eski tiyatro biletleri, tatil dönüşü atılmamış otobüs biletleri- yüzümüze çarpıyor, yılan gibi akan bir kırbaçla, ağır ve kara. Nerede serseri ölüm, kanın tuzlu tadı, aykırı ses nerede? Sözlerle dokunulmaz olan nerede?

Belki artık çok geçti. Sözler beni alıp götürdü, öyküme açılan kapının eşiğine dek taşıdılar.

Şayet kapı açılmasaydı şaşardım."

Mahir Öztaş (Korku Oyunu'nundan, Yapı Kredi yay.)

Bir Kitaptan Bir Karikatür

Ahmet Yılmaz - Eekşın (Leman Yay.)

CAM DÜNYA
GURUR ASI (Atılgan yay.)

Bilimkurgu ülkemizde yeni yeni yeşeren bir edebiyat türü. Bu türde yazan Türk yazarlarının sayısı da oldukça az. **Gurur Ası**, bu az sayıda yazarlardan. **Atılgan Bilimkurgu** dergisinde yayınlanan öyküleriyle tanınmış. **Cam Dünya,** yazarın ilk öykü kitabı.

TEN KİTABI
HÜSEYİN ALEMDAR (Hera yay)

"*Biraz da benimsin şimdi, ellerim saçlarında / yanaklarıma değdi ya dudaklarımdaki ıslık / düştü sanki bileklerimden baygın bir yalnızlık / terini silmiştim de elimi unutmuştum alnında*"

ÜÇÜN BİRİ
NEAL CASSADY (Çev. Zeynep Akkuş, Parantez)

Efsane olmuş, romanlarda maceraları anlatılmış biri **Neal Cassady**. Özellikle **Jack Kerouac**'ın Beat kuşağının öyküsünü büyük bir içtenlikle anlattığı **On the Road**'un (Yolda'nın) unutulmaz kahramanı. **Neal Cassady,** soluk soluğa yaşadığı kısacık ömrüne kitaplar da sığdırmayı başarmış. Bu kitapların en önemlisi de **Üçün Biri**. **Cassady**, bu kitapta kendi çocukluk öyküsünden yola çıkarak 1930'ların Amerikası'nı anlatıyor. Sıkı bir alkolik ve serseri olan babası ile birlikte yoksuluğun en yoğunu yaşadığı yılları olanca mizah duygusu ve iyimserliğiyle yazıya dökmüş. Çocuk gözüyle hep hayatın iyi yanlarını yakalamayı başarmış birinin yaşam öyküsü **Üçün Biri**.

1999 ŞİİR YILLIĞI
Haz. MEHMET H. DOĞAN (Adam yay.)

Günümüzün en önemli şiir eleştirmenlerinden biri olan **Mehmet H. Doğan**, yedi yıldır yayınladığı yıllıklarla bir anlamda şiir bilançoları çıkartıyor. Özellikle kültür sanat dergilerini izleyemeyenler için yararlı bir kaynak bu yıllıklar. **Mehmet H. Doğan**, kısa bir değerlendirme yaptıktan sonra geçen yıl yayınlanan şiir üzerine yazıları, tartışmaları hatırlatıyor ve neredeyse yayınlanmış tüm şiir kitaplarının listesini veriyor. Ve en önemlisi eleştirmenin süzgecinden geçip bize ulaşan, **Fazıl Hüsnü Dağlarca**'dan **Adem Yeşilyurt**'a geçen yıl şiirleri yayınlanan kayda değer tüm şairlerden şiirler var yıllıkta.

TARÇIN DÜKKANLARI
BRUNO SCHULZ
(Çev. İlknur Özdemir, Yapı Kredi yay.)

"*Kafka'nın unutulmuş rakibi*" olarak adlandırılmış bir yazar. Aslında **Schulz**, Polonya'nın en önemli yazarlarından biri. Sanıyorum, çağına, 1930'lara göre çok modern bir yazar olması nedeniyle **Kafka** ile karşılaştırılmış. Yoksa iki yazar arasında benzerlikler bulmak pek kolay değil. **Schulz**, aynı zamanda bir Kafka çevirmeni de. Yazarın tüm öykülerinden oluşan **Tarçın Dükkanları**'nda birbirine bağlı olduğu hissini veren, sanki sonunda bir yaşam öyküsünü oluşturacakmış gibi bir hava oluşturan öyküler var.

DÜNYAYI DEĞİŞTİRMEK ÜZERİNE
MICHAEL LÖWY
(Çev. Yavuz Alogan, Ayrıntı yay.)

Bir zamanlar en yaygın tutkulardan biriydi "*dünyayı değiştirmek*", çünkü hepimiz bir şeylerin yolunda gitmediğinin farkındaydık. Sonra duvar yıkıldı, sosyalizm sanılan düzen sona erdi ve birileri hep bir ağızdan dünyada geçerli tek modelin kapitalizm olduğunu söylemeye başladılar. **Löwy,** bizi eski günlerde döndürmek için yeni bir girişimde bulunuyor. Bunu yaparken hem varolan sosyalizm anlayışlarını sorguluyor, hem de onların eleştirisinden yola çıkarak yeni önerilere ulaşmaya çalışıyor. Bu arada tüm marksist kuramları başlangıcından bugüne tek tek ele almayı da ihmal etmiyor.

HAVALAR SOĞUK ŞİMDİ
AHMET EROL (Yapı Kredi yay.)

"*Ölünesi bir şey varsa dünyada / Yaşanacak bir şey de var demektir.*" Özlemler ve mektuplarla oluşan öyküler yazmış **Ahmet Erol**. Bu dünyanın ördüğü sıkıntıları aşmanın yolu olarak onları bulmuş gibi insanların gitgide yalnızlaştıkları bu dünyada sevginin, dostluğun sıcaklığını aramalarının öyküleri.

En Çok Güldürenler

1. **Karikatürler 2,** Selçuk Erdem (Parantez yay.)
2. **Martin Mystere, On Üçüncü İşaret** (Doğan Egmond yay.)
3. **Komikaze 4**, Erdil Yaşaroğlu (Leman yay.)
4. **Eekşın**, Ahmet Yılmaz (Leman yay.)
5. **Teksas, Nehirde Dehşet** (Aksoy yay.)
6. **Lombak**, Bahadır Baruter - Fatih Solmaz (Lemanyak yay.)
7. **Kinowa, Penna Rosa'nın Esrarı** (Aksoy yay.)
8. **Çayınızda Rönesans Var**, Ferhan Şensoy (Orta Oyuncuları yay.)
9. **Bilimsel Araştırma Gümledi**, Calvin ve Hobbes (Remzi Kitabevi)
10. **Yine mi Yazılı Var**, Ahmet Gülüm (İletişim yay)

Bu liste Beyoğlu Komikçi Dükkanı verilerine dayanılarak hazırlanmıştır. Sadece, mizah, karikatür ve resimli roman kitaplarını içermektedir.

...DERGİLER...DERGİLER...DERGİLER...

COGITO, KİTAPLIK, SANAT DÜNYAMIZ

Yapı Kredi Yayınları'nın dergilerinde bu kez ortak bir konu var; **Bizans**. **Kitaplık**'ın büyük bir bölümü, **Sanat Dünyamız** ve **Cogito**'nun ise tamamı bu konuya ayrılmış. "*Amacımız, bugün yıkık dökük izlerinde saklı olan bir geçmişe birkaç pencere açmaktı: iç içe yaşamakta olduğumuz ama tarihsel, dinsel ve siyasal nedenlerle pek sahiplenmediğimiz, bize aitliğini hemen hiç sorgulamadığımız şu Bizans denen olguyu gündeme getirmek adına,*" diyor **Ahu Antmen**. **Metin Erksan, Enis Batur, Hüseyin Ferhat, Stefanos Yerasimos** gibi çok önemli düşünürler, tarihçiler ve yazarlar biraraya gelmiş Bizans için. Düşünceler üretmişler, tankılıklar yapmışlar. Sanatı, kültürü, yaşama biçimleri, akla gelen gelmeyen her şeyiyle Bizans'ı enine boyuna incelemişler. Hem faydalı, hem de görsel zenginliklerle dolu, hem de bir daha bu konuda bulunamayacak kaynaklar....

EFENDİSİZLER

Kendileri açıkca söylemeseler de ben onları "anarşist" olarak tanımlayabileceğimizi düşünüyorum. Tabii "anarşist"e olumlu anlam yükleyerek. **Efendisizler** onbeş günlük bir dergi. "Allah Belanı Versin Partisi"nin kuruluş haberi, Krize karşı önlemler paketinde "kira ödemeyelim", "Ev işgallerine girişmenin tam sırası", "Ulaşıma para vermeyelim", "Kaçak elektrik kullanmanın yolları" gibi faydalı bilgiler de içeriyor ve de hayata güleryüzlü bakabiliyor. Az rastlanır, asık suratlı olmayan bir siyasi dergi. Tüm gazete bayilerinde bulunuyor.

ISLIK

Mersin'den bir dergi **Islık**. Şiirler ve şiir üzerine yazılarla oluşturulmuş. **Şener Özmen, Celal Soycan, Sina Akyol, Metin Cengiz, Türker Özsayar, Sadık Yaşar** gibi tanıdık tanımadık yazar ve şairlerin ürünleriyle oluşturulmuş. Yazışma adresi; Hizber Galeri, İstiklal cad, Sanat sok. Mersin.

POLEMİK

"*Şiirlerimizi anlaşılmaz, hikayelerimizi gerçek dışı bulanlar; biliyoruz ki sizler şair olarak Necip Fazıl'dan hikayeci olarak Ömer Seyfettin'den başkasını tanımıyorsunuz. Sizlere bir çift söz gönderiyoruz üstattan; 'Anlayabilseydiniz, ağlayabilirdiniz.'*" diyen bir dergi **Polemik**. Tokat'ta yayınlanıyor, 9. sayısında. **Mustafa Celeb, Mazhar Bağlı, Okan Koç, Öner Özcan** gibi isimlerin şiir, öykü ve denemelerinden oluşmuş. Yazışma adresi; PK 54 Tokat. E mail'i de var; mucurum@hotmail.com

YENİ BİÇEM

Yeni Biçem'in 70. sayısı bir ay gecikmeyle geldi ve tabii sevenlerini merakta bıraktı. Neyse ki "kapandı" gibi kötü bir haber yoktu. Üstelik geçen ayın boşluğunu derginin sayfa sayısını neredeyse iki katına çıkartarak kapatmışlar. **İhsan Üren**'in "Şiirimizde 1998 Ufuk Turu" başlıklı çalışması özellikle ilgiye ve tartışmaya değer. Yazışma adresi; PK 68 Ulucami - Bursa

Bana yazmak, kitap ya da dergi göndermek isteyenler için adresim; İstiklâl cad. 212, Alt kat no.8, Beyoğlu - İstanbul.

Mevzu Oyum Kime?

Bu sıralarda hemen hemen tüm dost meclislerinde seçimler, kime oy verileceği konuşuluyor. Çeşitli görüşler ileri sürülüyor. Sonuç olarak da bir parti, bir belediye başkanı oylara layık görülüyor.

Tabii, söz dönüp dolaşıp bana da geliyor. "Kime oy vereceksin?" diye soruyorlar.

Açıkcası kime oy vereceğimi bilmiyorum.

Çünkü mevcut partilerin hemen hiçbirini gözüm tutmuyor. Hepsinde bir eksik, bir kusur buluyorum. Beş yılda bir kez bana verilen seçme hakkını doğru dürüst kullanmak istiyorum. Oyumun kıymetli olduğunu biliyorum, boş gitmesin istiyorum.

Evet, kime oy vereceğimi bilmiyorum, ama kime oy vermeyeceğim konusunda eminim.

Öncelikle, katillere göz yumanlara, çeteleri destekleyenlere, halkın parasını teşviklerle, özelleştirmelerle mafyaya peşkeş çekenlere oyum yok!

İktidarda oldukları müddetçe "insan hakları" diye bir kavramı unutup, muhalefete geçtiklerinde ya da kendileri hakkında dava açıldığında hatırlayanlara oyum yok. Cumartesi Anneleri'nin de, Şehit Anneleri'nin de serbestçe taleplerini haykırabilmelerini istiyorum. İktidarda bulunmuş tüm partiler, CHP'si de, DYP'si de, FP'si de, ANAP'ı da, DSP'si de bu annelerin sorularına cevap veremediler. Kayıp anneleri; "evladım nerede, devlet aldı götürdü, niye geri getirmedi?" diye soruyor, şehit annesi "evladımı bu vatana, bu savaş bitecek diye şehit verdim, niye hâlâ terör, niye hâlâ savaş var?" diye soruyor.

Düşüncelerini ifade etmek istedi diye yazarını hapise atan, kitapları toplayan iktidarlara da oyum yok. Düşünce Özgürlüğü'nün önünü açmak, bir kaç yasayı değiştirmek, kitapların toplanmadığı, yazarların hapise atılmadığı bir ülke yaratmak için bile kılını kıpırdatmayan sonra da oy almak için "özgürlükler"den sözedenlere oyum yok. Yani Çiller, Baykal, Erbakan, Ecevit, Yılmaz benden oy alamaz.

Bir kara para ve kayıtdışı ekonomi cenneti olan ülkemizde vergisini daha telifini aldığı anda ödeyen yazarlara ve sanatçılara göz dikip onlardan daha çok vergi almaya çalışan, onlara defter tutturup bürokrasiye boğarak hayatlarını karartmaya çalışanlara, ama, sokaklarda serbestçe korsan yayın satanlara "Nerede kardeşim senin vergi kaydın? Bu kitapları ne hakla basıyorsun?" demeyen Maliye Bakanlarına oyum yok. O yüzden İstanbul Belediye Başkanı Zekeriya Temizel'e benden oy yok.

Bir diğer "kültür sanat" destekçisi (!), korsan yayına göz yummakla kalmayıp ona yeni yerler veren belediye başkanlarına, özellikle Kadıköy Belediye Başkanı Selami Öztürk'e de benden oy yok! Korsan yayını önlemek için en ufak bir girişimde bulunmayan, dokuz ayda bir yönetmelik çıkartamayan, bir yasa değişikliği önerisi hazırlayamayan, ama kültür hayatını, kitap yayıncılığını Mussolini gibi bandrolleyerek kontrol altına almak isteyen, sonra da "ben solcuyum, demokratım" diyenlere oyum yok! Kültür Bakanı İstemihan Talay'a da, "şair" olmakla övünüp, sanatçılar, yazarlar için faydalı hiçbir şey yapmayan, tüm bu olumsuzlukları destekleyen Bülent Ecevit'e de oyum yok!

Parti programına "insan hakları", "düşünce özgürlüğü", "yayınlama özgürlüğü" yazıp, kültür hayatının geliştirilmesinden söz edip, daha iktidara geldikleri anda her şeyi unutan, olumlu hiçbir şey yapmamayı erdem sayanlara oyum yok!

Minimum düzeyde olsa bile demokratik talepleri olan, Türkiye'de bir şeyleri değiştirmeye aday. Sözünün arkasında duracak, seçim öncesi söylediklerini seçimden sonra unutmayacak bir [illegible] partiniz varsa söyleyin. Oyumu [illegible]

M.C.

Aksaray

Merak

TUNCER ERDEM

eski çağlardan bu yana, / rüzgâr el ele dalgalarla,

biçim yontup duruyor granit kayalara.

şevkle, ince ince, sabırla...

Akşamsefası

üzerindeki gamlı kuş, eteğindeki sakar kabuklu,

can sızdırıyor taşa

ve kayalar insana bakıyor, el ele dalgalarla.

Akşamsefası

"Alis Harikalar Diyarında"nın yazarı Lewis Carrol çok yönlü, çok değişik bir insan. Romanlar, öyküler yazmakla kalmamış. Aynı zamanda çok iyi bir matematikçi. Buluşlar yapmış, teoremler kurmuş. Matematikle oyunu birleştirmiş. Oyunlar icat etmiş.
Çocukları, özellikle küçük kızları seven biri Lewis Carroll. Onlarla yakın dostluklar kurmuş. Onlar için oyunlar icat etmiş. Alis Harikalar Diyarı'nda da bu dostlukla oluşmuş. Bir küçük kız arkadaşı için yazılmış. Bu sayfada yer alan mektuplar bu küçük kız arkadaşlara yazılmış. Aynı zamanda dünyanın ilk fotoğraf sanatçılarından Lewis Carroll...
Küçük kız arkadaşlarının fotoğraflarını birer sanat eseri olarak çekmiş. Dostluğun yaşı düzeyi olmadığını kanıtlar gibi....

Alis Harikalar Diyarı'nın Yazarından

Küçük Kız Arkadaşlara Mektuplar

Agnes Hull'a
Christ Kilisesi, Oxford
10 Aralık 1877

Sevgili Agnes,

Sonunda seni unutmayı başarabildim! Oldukça zor bir işti, ama saati yarım krondan 6 saat "unutabilme" dersi aldım. Üç ders sonunda hem kendi adımı, hem de bir sonraki derse gitmeyi unuttum. Bunun üzerine, hocam gayet başarılı olduğumu söyledi ve "umarım ders ücretlerini ödemeyi de unutmazsın!" diye ekledi. Ben de bunun, bundan sonraki derslerin iyi gidip gitmeyeceğine bağlı olduğunu söyledim: Sonunda ne oldu bil bakalım. Sonraki 6 ders o kadar iyi gitti ki herşeyi unuttum. Kim olduğumu hatırlamadığım gibi akşam yemeğimi yemeyi de unuttum. Ve dahası, adama parasını da vermedim. Sana onun adresini vereyim, belli olmaz belki beni unutmak için ders almak istersin. Hocam Hyde Park'ın ortasında oturuyor, adı da Gnome Emery. Agnes ve Evey ve .... ve .... hakkında herşeyi unutmak öylesine güzel ki. Bu yüzden kendimi bir kış günü kadar iyi hissediyorum! (Aslında yaz günü demeliydim ama biliyorsun mevsim kış, yaz değil.)

Evladım, canım evladım! Neden hiç fotoğraf çektirmek için Oxford'a gelmedin? Daha geçen hafta birinci sınıf bir fotoğraf çektim, ama poz veren kız (sadece 10 yaşındaydı) bir buçuk dakika oturmak zorunda kaldı, şimdi de ışık çok zayıf. Ama seni buraya getirecek birini bulabilirsen, ki ben bulabilirim, şimdi bile olur. Noel'e yakın bir tarihe kadar burada kalmak istiyorum. İngiltere'yi gezerken sana eşlik etmeyecekse yetişkin bir ablaya sahip olmanın ne yararı var? Noel'den sonra şehre gidip bazı çocukları mim tiyatrosuna götüreceğim. İlk işim arkadaşım Evelyn Dubourg'u tiyatroya ya da başka bir yere götürmek olacak (onlar, şehre ne zaman gitsem bana yatacak yer verirler). Evelyn, benimle birlikte gezebilmek için "genç kaldığını" söylüyor. Henüz büyümedi (16 yaşında bile değil, ama bir hafta sonra yeni yaşına basacak), yani onun çocukça zevkleri bağışlanabilir. Onu gezdirdikten sonra ikinizi - ya da iki buçuğunuzu (daha fazla olmaz) da gezdirmek isterim. "Yarım çocuk da ne?" diyebilirsin. Dinle, çocukların çoğu kollar ve bacaklardan oluşmuştur, ama bir çocuk sadece kollardan ya da sadece bacaklardan (hangisi olduğu önemli değil) oluşmuşsa ben buna "yarım çocuk" diyorum. Senin için hazırladığım bir bilmece gönderiyorum. Cevap iki heceli bir kelime. Ablan için de bir kaç tane anagram var. Evey'e sevgiler. Bana inan.

Seni seven arkadaşın
Lewis Carroll

Odaya girdi ve bir daha da çıkamadı, çünkü aptal yaratık, girdiği açık camdan değil de kapalı olan diğer camdan çıkmaya çalıştı. Şimdi farkına vardım, bu yaratığın ne olduğunu sana henüz söylemiş değilim.

Mary MacDonald'a
Christ Kilisesi, Oxford
23 Mayıs 1864

Evlat,

Burası öylesine sıcaktı ki, neredeyse kalem tutamayacak haldeydim. Kendimde o gücü bulabilseydim bile hiç mürekkep yoktu hepsi buharlaşıp siyah bir bulut oldu ve bu halde odanın içinde yüzerek duvarları ve tavanı neredeyse görünmez hale getirene dek karaladı: Bugün hava biraz daha serin, mürekkebin bir kısmı siyah kar olup yağarak hokkaya geri döndü. Birazdan yazmama yetecek kadar mürekkep toplanmış olur. Annenin istediği fotoğrafları da düzene koyabilirim.

Havanın sıcak oluşu beni üzüyor ve canımı sıkıyor: Kimi zaman sinirlerime zor hakim oluyorum. Mesela, yeni tanıştığım Oxford Piskoposu beni görmeye geldi. Aslında gayet kibar bir hareketti ve zavallı Adamın kötü bir niyeti yoktu. Ama gelişi beni öfkelendirdi ki adamcağızın kafasına bir kitap fırlattım, sanırım canını fazlasıyla acıttım. (Not: Bu, pek de doğru değil, yani inanmana gerek yok. Bundan sonra inanmakta acele etme - neden mi? Kendini herşeye inanmaya alıştırırsan beynindeki inanma kaslarını yorarsın. Öylesine zayıf düşerler ki en basit doğrulara bile inanmakta güçlük çekersin. Daha geçen hafta bir arkadaşım, kendini Dev Katil Jack'a inanmaya zorladı, başardı da. Ama öylesine yorgun düştüm çocuk" diyorum. Senin için hazırladığım bir bilmece gönderiyorum. Cevap iki heceli bir kelime. Ablan için de bir kaç tane anagram var. Evey'e sevgiler. Bana inan.

Seni seven arkadaşın
Lewis Carroll

Mary MacDonald'a
Christ Kilisesi, Oxford
23 Mayıs 1864

Evlat,

Burası öylesine sıcaktı ki, neredeyse kalem tutamayacak haldeydim. Kendimde o gücü bulabilseydim bile hiç mürekkep yoktu hepsi buharlaşıp siyah bir bulut oldu ve bu halde odanın içinde yüzerek duvarları ve tavanı neredeyse görünmez hale getirene dek karaladı: Bugün hava biraz daha serin, mürekkebin bir kısmı siyah kar olup yağarak hokkaya geri döndü. Birazdan yazmama yetecek kadar mürekkep toplanmış olur. Annenin istediği fotoğrafları da düzene koyabilirim.

Havanın sıcak oluşu beni üzüyor ve canımı sıkıyor: Kimi zaman sinirlerime zor hakim oluyorum. Mesela, yeni tanıştığım Oxford Piskoposu beni görmeye geldi. Aslında gayet kibar bir hareketti ve zavallı Adamın kötü bir niyeti yoktu. Ama gelişi beni öfkelendirdi ki adamcağızın kafasına bir kitap fırlattım, sanırım canını fazlasıyla acıttım. (Not: Bu, pek de doğru değil, yani inanmana gerek yok. Bundan sonra inanmakta acele etme - neden mi? Kendini herşeye inanmaya alıştırırsan beynindeki inanma kaslarını yorarsın. Öylesine zayıf düşerler ki en basit doğrulara bile inanmakta güçlük çekersin. Daha geçen hafta bir arkadaşım, kendini Dev Katil Jack'a inanmaya zorladı, başardı da. Ama öylesine yorgun düştüm çocuk" diyorum. Senin için hazırladığım bir bilmece gönderiyorum. Cevap iki heceli bir kelime. Ablan için de bir kaç tane anagram var. Evey'e sevgiler. Bana inan.

Seni seven arkadaşın
Lewis Carroll

Mary MacDonald'a
Christ Kilisesi, Oxford
23 Mayıs 1864

Evlat,

Burası öylesine sıcaktı ki, neredeyse kalem tutamayacak haldeydim. Kendimde o gücü bulabilseydim bile hiç mürekkep yoktu hepsi buharlaşıp siyah bir bulut oldu ve bu halde odanın içinde yüzerek duvarları ve tavanı neredeyse görünmez hale getirene dek karaladı: Bugün hava biraz daha serin, mürekkebin bir kısmı siyah kar olup yağarak hokkaya geri döndü. Birazdan yazmama yetecek kadar mürekkep toplanmış olur. Annenin istediği fotoğrafları da düzene koyabilirim.

Havanın sıcak oluşu beni üzüyor ve canımı sıkıyor: Kimi zaman sinirlerime zor hakim oluyorum. Mesela, yeni tanıştığım Oxford Piskoposu beni görmeye geldi. Aslında gayet kibar bir hareketti ve zavallı Adamın kötü bir niyeti yoktu. Ama gelişi beni öfkelendirdi ki adamcağızın kafasına bir kitap fırlattım, sanırım canını fazlasıyla acıttım. (Not: Bu, pek de doğru değil, yani inanmana gerek yok. Bundan sonra inanmakta acele etme - neden mi? Kendini herşeye inanmaya alıştırırsan beynindeki inanma kaslarını yorarsın. Öylesine zayıf düşerler ki en basit doğrulara bile inanmakta güçlük çekersin. Daha geçen hafta bir arkadaşım, kendini Dev Katil Jack'a inanmaya zorladı, başardı da. Ama öylesine yorgun düştüm çocuk" diyorum. Senin için hazırladığım bir bilmece gönderiyorum. Cevap iki heceli bir kelime. Ablan için de bir kaç tane anagram var. Evey'e sevgiler. Bana inan.

Seni seven arkadaşın
Lewis Carroll

müştü ki, ona yağmur yağdığını söylediğimde (ki doğruydu) bana inanmadı. Şapka ve şemsiye almadan sokağa çıktı ve öylesine ıslandı ki saçının tek bir lülesi bile iki günde eski şekline giremedi. (Not: Korkarım bunun da bir kısmı doğru değil.) Greville'ye onun resmiyle (hani şu oval çerçeveli olan) uğraştığımı ve bir iki güne kadar göndereceğimi söyler misin? Annene de kızkardeşlerimden hiçbirinin bu yaz Londra'ya gelemeyeceğini üzülerek bildirdiğimi ilet.

Annene ve Babana saygılarımla, sana ve diğer çocuklara sevgiler. Seni her zaman sevecek olan

Arkadaşın
Charles L. Dodgson

Edith Blakemore'ye
Lushington Yolu 7 numara, Eastboume
16 Ağustos 1883

Sevgili Edith,

Odaya girdi ve bir daha da çıkamadı, çünkü aptal yaratık, girdiği açık camdan değil de kapalı olan diğer camdan çıkmaya çalıştı. Şimdi farkına vardım, bu yaratığın ne olduğunu sana henüz söylemiş değilim. O, yavru bir serçeydi; dışarıdaki ağaçta da pek çok büyük serçe daha vardı. Hepsi de endişe içinde onu bekliyor ve nereye gittiğini merak ediyorlardı. Bu yüzden, onu yakalamaya çalıştığımda kaçmadı ve olduğu yerde büzüşerek kendisini elime almama izin verdi. Onun, "İşte, bu korkunç pencerelerden anlayan ve içlerinde nasıl geçilmesi gerektiğini bilen büyük ve zeki bir yaratık. Bana yardım etmesine izin versem iyi olacak" diye düşündüğüne hiç şüphe yok. Onu diğer pencereye taşırken, iyi olup olmadığına bakmak için elimi araladım, ama hemen uçmadı baş parmağımda güç-

lükle durarak "Gerçekten gidebilir miyim? Hem de istediğim yere!" der gibi baktı. Bir saniye sonra, özgür olduğunu anlayıp doğruca ağaca uçtu. Ama en ilginci kuşların bundan sonra yaptığı konuşmaydı. Hepsi başına toplanıp, bir ağızdan konuşmaya başladılar. Sanırım, başından geçenleri anlatmasını istediler ama o kargaşada küçük kuşun incecik sesini duyamadım. Herbiri durmadan sorular soruyordu ama hiçbirinin onun serüvenleri hakkında tek bir kelime bile duyabildiğini sanmıyorum. Nasıl duyabilirler ki? Küçük kuş sözünü bitirdiğinde, herbiri, aynı şey kendi başlarına gelmiş olsaydı nasıl davranacaklarını söylediler ama bu açıklamaları aynı anda yaptıkları için bir yararı olduğunu sanmıyorum. Daha sonra yavru serçeye tavsiyelerde bulundular (seslerden öyle tahmin ettim). Sanırım bunu yapanlar yaşlı kuşlardı, çünkü sesleri kalındı. Ama yine herşeyi berbat ettiler zira her zaman olduğu gibi hepbir ağızdan konuşuyorlardı. Duyduğum son ses bu oldu, yavru kuş bir daha konuşmadı. Sanırım diğerleri akıl vermekle meşgulken o yatmaya gitti.

Bir bakalım, bunlar sana yazmak istediğim şeyler miydi? Hayır değil, öyleyse lütfen bunları okuma. Aslında ben, doğumgünü hediyelerinden bahsetmek istiyordum – hani şu bana vermekten hoşlandığın şeylerden. Anladığım kadarıyla bu huyundan vazgeçmeyeceksin. Bu yüzden, bana hediye vermek istediğinde zorluk çekmemen için hoşuma gidecek birkaç şeyi sana söylemek istiyorum. Öncelikle, bir çocuğun benim için yaptığı herhangi birşey, satın alınan bir hediyeden çok daha fazla hoşuma gider. Aslında pek bu tip hediye almadım ama geldiği zaman çok hoşuma gidiyor. Sonra, küçük, kahverengi Hollanda keselerini de memnuniyetle kabul ederim: Kenarları 4 ya da 6 inç boyunda olanlar gayet uygun olur. Her iki yöndeki iplerden çekilerek kapandıkları için de gayet güvenli oluyorlar. Ama eğer yün örmeyi daha çok seviyorsan güzel bir çaydanlık örtüsü de oldukça hoşuma gider. Tüm bunlar sana açgözlülük gibi gelmiş olabilir: bunları sana sadece, bana hediye göndermekten ne kadar hoşlandığını bildiğim için söylüyorum!

Sanırım, 3-4 doğumgünüm için yetecek kadar çok şey söyledim. Benim için, kendi emeğinle bir hediye yapacak olursan lütfen bir kenarına "Edith" ya da "E.B." harflerini işle ki onun kimden geldiğini hatırlayayım. Seni ara sıra plajda görme şansım olduğunu umuyorum. Neredeyse, tanıdığım bütün çocuklar gitti ve gerçekten çok az arkadaşım kaldı: ve yeni arkadaşlar edinmek de o kadar kolay değil. Üstelik, iyi olacaklarına kötü de olabiliyorlar. Çocuklar kimi zaman böyle oluyor.

Kendi ellerinle çizdiğin Noel kartı, zarf kutusu ve bana Ocak'ta yazdığın mektup için teşekkür etmiştim. O sadece bir mesajdı ama şimdi sana dolu dolu teşekkür ediyorum.

Bu küçük not için kusura bakma, biliyorsun, insanın tüm bunları ve zarfın üzerini yazmak için sadece iki dakikası olursa herşeyi hemencecik karalamak zorunda kalıyor. Sence de öyle değil mi?

Seni seven arkadaşın
C.L. Dodgson

Ethel Hatch'a
Christ Kilisesi, Oxford
2 Mart 1884

Sevgili Ethel,

Önümüzdeki salı günü yine her zamanki gibi (avam bir söyleyiş ama boşver!) Bay ve Bayan Steward'la (tanımıyorsun ama boşver!) Bradmore Caddesi'nde yemek yiyeceğim. Saat 7,45'te ("sekize çeyrek kala" da diyebilirsin ama boşver!). Bir planım var, ne dersin? Bu, benim kendi fikrim, tam 6 saat boyunca yoğun bir şekilde düşünerek bu sonuca ulaştım. Saat 4,5'ta (ya da, sana ve derslerine daha uygunsa, 5'te) seni alıp buraya getirebilirim (istersen ilk önce biraz gezebiliriz) Saat 7,5'ta sana tereyağlı ekmek ve çay ikram ettikten sonra Bradmore Caddesi'ne gidip yemeğimi yiyebilirim. Bu sefer sadece sana teklif ediyorum. Bunun için iki nedenim var, birincisi, 8. Ve Ethel daha geçenlerde buradaydılar (senin anlayacağın onları sıradan savdım. Kurtuldum. Artık onlar için kendini üzmene gerek yok – avam bir söyleyiş ama boşver!), ikincisi, çocuklarla tek tek beraber olmayı daha çok seviyorum, ikişer ikişer ya da kırkar kırkar değil. Bu fikrim hoşuna gitmezse lütfen hoşlanıyormuş gibi görünmeye çalışma. Tabii, benden utanıyorsun: bu gayet doğal. "Norman İstilası'ndan dolayı nazik davetinizi kabul edemiyorum" demen yeterli. Bu durumda seni anlarım ve kesinlikle sana darılmam.

Seni çok seven
C.L.D.

"Artık böyle mektuplar almamaya bak" dedi. "En azından bu kızdan. Onu çok iyi tanırım, gerçekten kötü bir kızdır" diye de ekledi. Bu doğru değil, değil mi? Onun seni gördüğünü sanmıyorum, üstelik sen kötü değilsin, öyle değil mi?

Gertrude Chataway'a
Christ Kilisesi, Oxford
9 Aralık 1875

Sevgili Gertrude,

Mektupla her seferinde daha da çok öpücük göndermen olacak gibi değil. Zarf o kadar ağır oluyor ki epeyce para ödemek zorunda kalıyorum. Postacı, son mektubu getirdiğinde oldukça asık suratla "iki paund ödeyeceksiniz efendim!" dedi. "Fazla ağırlık, efendim!" (Bu arada, sanırım biraz kazıklıyor. Ne zaman, ücretin bir paundu bile geçmeyeceğini düşünsem o benden iki paund istiyor).

Evlenme teklifi yapıyormuş gibi yere çömeldim ve (beni o halde görmeliydin – çok hoş bir sahneydi) "Lütfen postacı bey, bu seferlik beni affedin! Mektup sadece küçük bir kızdan geliyor!" dedim.

"Sadece küçük bir kız mı?!" diye kükredi. Tam "Küçük kızlar neden yapılıyor, şeker ve baharattan mı? - bunların hepsi....."diyordum ki sözümü kesti ve "Bunu demek istemedim. Böylesine ağır mektuplar gönderirlerse pek de hoş olmaz" dedi. "Tabii, o kadar da iyi değiller" dedim ben de üzgün bir şekilde.

"Artık böyle mektuplar almamaya bak" dedi. "En azından bu kızdan. Onu çok iyi tanırım, gerçekten kötü bir kızdır" diye de ekledi. Bu doğru değil, değil mi? Onun seni gördüğünü sanmıyorum, üstelik sen kötü değilsin, öyle değil mi? Yine de ona, birbirimize daha az mektup göndereceğimize dair söz verdim. "Sadece, ikibindörtyüzyetmiş ya da biraz daha fazla yazarız" dedim. "Ya, öyle mi? Böyle bir rakam hiçbir şey ifade etmez. Çok fazla göndermeyin dedim o kadar" dedi. Yani, bundan sonra mektuplarımızı saymamız gerekiyor.

Postacı daha fazlasına izin vermezse ikibindörtyüzyetmiş'e ulaştığımızda mektupları kesmemiz gerekir.

Bazen, Sandown sahilinde olmak istiyorum, sen de istemiyor musun?

Seni seven arkadaşın
Lewis Carroll

Sarah Sinclair'e
Christ Kilisesi, Oxford
9 Şubat 1878

Sevgili Sally,

Lütfen Jessie'ye şaka yaptığımı söyle de bana iğne yastığı vermesin, çünkü zaten bende üç tane var. Mektubumda ona ne yazdığımı unuttum ama o hepsini ezbere biliyor, olan biteni biliyorum - mektup yeni bir eve gitmiş. Onun, Jessie'nin zihnini sıcak ve rahat bulup bulmadığını ve orasını eski evi kadar sevip sevmediğini merak ediyorum. Sanırım, içeriye girdiğinde etrafına bakıp şöyle demiştir "Aman Tanrım! Hiçbir yeni zihinde böylesine rahat olmamıştım! Keşke eski zihinde olsaydım! Şurada bir çok kişinin oturabileceği kocaman hantal bir kanepe var! Üzerinde de **"NEZAKET"** yazıyor. O, yalnızca bana ait olmayacak. Eski evimde sadece bir tek oturacak yer vardı. Yalnızca benim oturabileceğim büyüklükteki bu koltuğun arkasında **"BENCİLLİK"** yazıyordu. Böylece hiç misafir gelmiyordu çünkü onların oturabilmeleri için tek bir sandalye bile yoktu. Ya şöminenin yanında duran şu tabureye ne demeli. Üzerinde de **"TEVAZU"** yazıyor. Eski evimdeki bar taburesini görmeliydiniz. Tabii ki üzerinde **"KİBİR"** yazıyordu.

Bu, **"TEVAZU"** dan çok daha güzel bir kelime. Bakalım mutfak dolabında neler varmış. Eski evimde sadece, üzerinde **"HUYSUZLUK"** yazan koca bir şişe sirke vardı, ama bu dolap reçel kavanozlarıyla dolu! İsimlerine bir bakalım. Aman Tanrım! Bunlar çok şekerli, markaları da, **"SALLIE'NİN SEVGİSİ"**, **"KATE'NİN SEVGİSİ"**, **"HARRY'NİN SEVGİSİ"!** Bu çöpleri burada tutamam! Bunları pencereden atmalıyım.

Senin zihnine girdiği zaman bu mektubun neler diyeceğini merak ediyorum. Ayrıca neler bulacağını düşünebiliyor musun? Jessie,

Kate, Harry ve sana sevgilerimi, yanında da hepinize birer tane olmak üzere dört tane öpücük yolluyorum. Umarım yolda başlarına birşey gelmez.

Sevgilerimle
Lewis Carroll

Çeviri: Zeynep Akkuş

BUZAĞI
İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No:20 Beyoğlu-İstanbul

Terörist Medya

Medyanın görevi gezegenimizde haberleşmeyi objektif, doğru, meslek ahlakına yakışır bir biçimde sağlamaktır. Fakat medyanın yalan ve uydurma haber üretkenliğine diyecek yok doğrusu. Vatandaşların milli duygularıyla öyle bir oynuyorlar ki halkın vicdanını yaz-boz tahtasına çevirdiler. Şiddete, nefrete, kine, intikama, kan döktürmeye yönlendirişleri var ki dehşet verici. Hele T.V. haberlerini izleyen insanlarda ne sevgi kalır, ne merhamet kalır, ne mantık kalır, ne insanlık kalır...

Psikolojinizi sağlıklı tutmak istiyorsanız size tavsiyem medyayı takip etmeyin. Medya mı medyum mu belli değil. Tabi medyanın bunları yaparken kendine sağladığı çıkarlar şöyle sıralanabilir.

1) Milli duyguları sömürerek rayting rekorları kırmak (Halkın düşeceği durum umurlarında değil)

2) Devlet terörizmini meşrulaştırmak ve askeriyeden tam puan alıp devletin tüm olanaklarından faydalanmak, medya imparatoru olmak

3) Zeka düzeyi düşük vatandaşların yaratılmasında büyük katkıyı sağlamak (yani % 40'ı aptal sayılmayan bir toplumda bu oranı %0'a indirgemek) ve kendine izleyici kitleleri yaratmak.

4) Tek tip insan yaratmak ve insanı kendine yabancılaştırmak. Böylece daha ucuz, üretkenliği olmayan, az emekle fabrikasyon programlarla giderlerini minimum düzeyde tutmaktadırlar.

Bir genç kız arkadaşına aşkını ilan ederken "**Aynalı Tahir**" pozisyonunda eylemini gerçekleştiriyor, aile dramı karşısında "**Seda Sayan**" göz yaşları ile bacılık yapıyor, vatanın verilecek bir karış toprağı söz konusu olunca **Ercan Saatçi** kesiliyor, Kürt realitesi söz konusu olunca "**Reha Muhtar**" makamında onuncu yıl marşı okuyor, aile görüşü söz konusu olunca "Savaş abi"nin direktifleri ile hareket ediliyor, "**Ertürk Yöndem**" olunup çıkılıyor işin içinden. Bu bağlamda medyaya "Terörist medya" demek en akıllıca tanımdır.

Sancar Zelal - Sivas

C.C.'siz

dudak kalmadı bende,
bu gece çinko sağanda
ayrılıktan kalma az pişmiş hüzün
yiyeceğiz.
Sizinde aşağılık tikleriniz vardır
böyle
dahası, sevgilim esrarın üstüne
aşkımı
kuma almak istiyormuş.
Öyleyse bu gece beraber ve solo
iştahla
sevgilimi becereceğiz.

Lütfen! Ben aslında terbiyeli bir
beyim
babam hayallerimi iğfal
ettikten sonra
böyle hakaretlere başladım.
Ki siz bilmezsiniz
ben birazda elçisi olurum
mütavazi tanrıların...

Not: Akinetonu babalarınızın uzanamayacağı yerlerde saklayın!...

Fatih Tunç - Bursa

Hayli Erotik Bir Kibarlıktı Orada Oluşun

sorguda sabahlamış elektrik tadında bir sevişmenin geceye temas ettiği en serin anda, geri çekti kendini. o, bir şey söylediyse de, sokaktaki fren cayırtısı kulaklarını zorla ödünç almıştı; duymadı. mutfağa gidip, bir fincan ılık kan demledi.. bir parça metanet, tırnak ucuyla zarafet kattı içine. sonra, balkona çıktı çırılçıplak. ucuz bir gökyüzüne otostop çeken martının, sabah alacasına dökülen çelik mavisi kanatlarını seyretti uzun uzun. yarım kalan sevişmenin son sahnesini tamamladı kasıklarında, uzun parmakları.

bembeyaz köpürdü balkon.. yüzü kızardı şehrin.

aynanın karşısında gururunu tararken o, şehirden içeri süzüldü çırılçıplak. birbirinin tüylerini yalayıp bir cins ibadeti paylaşan kedilerin yanından geçiş, herhangi bir sokakarasında cıvıldaşan çocukların bileklerinden damlayan kararın alyuvarları üstünde dansetti.

"sakar bir ihanetin kolgezdiği muhteşem medeniyettir aşk" tedavülden kalkan tüm yalnızlıkları evlat edindi bu yüzden. bu yüzden, sabıkalı sancılara kiraladı kasıklarını. çekidüzen verdi üzerine şehrin gölgesi düşen çıplaklığına. düşekalka oynaşan kirpiklerini karanlıkla mükafatlandırdı. o an adını sorsalar:

- "kum!" diyecekti.

usulca, içindeki antik okyanuse çekildi.

çoktan giyinmiş, makyajını takınmış ve duruşuna emanet bir terkediş edinmişti.

gözgöze geldiler; bir adım geri çekildi şehir. televizyon kanalları yayınlarına bir süre ara verdiler. meteroloji, başlamak üzere olan yağmuru belirsiz bir tarihe erteledi. yakaladığı zebra yavrusunun pijamasını çıkaran timsah, ona yepyeni bayram giysileri giydirdi.

gözgöze geldiler, bir adım ileri çıktı ilgisizlikten parelize olan ilişki. vücutlarının birbirlerine tanıştırmadıkları yerlerine bir parça şarap döküldü. sel üstünde dengede kalmaya çalışıp, etrafına beyaz köpükler savurarak bir tarih geçti aralarından. sonra, duruldu balkon. intihar grisi bir ayrıntıyı takıp peşine, gitti o. sabah, çoğaldı.

sabah, çoğalarak gece'ye bitişti. çıplaklığını saran gece'yi karanlıkla mükafatlandırdı. kanıt olarak dudaklarına resmetti o'ndan mezuniyeti.

sorguda sabahlamış elektrik tadında bir sevişmenin hayata temas ettiği en zarif anda, uyandı. yanında, ıslak ve ölü bir tay yatıyordu hâlâ.

A. Lee - İzmir

Muhterem Efendiler,

Bugüne kadar bağırmaktan; kitap, dergi köşelerinde beyin mastürbasyonu yapmaktan başka ne yaptınız?

Olmuyor, gelmiyor işte birbirinize satırlar dizerek, yürüyerek, koşarak, yırtınarak, kırıp-dökerek şu sosyalizm.

Yıkmak insanı maddeleştirir, kurmak ise tanrılaştırır. Tanrı nasıl İnsana dönüştüyse İnsan'da Tanrıya dönüşecek ama yok ederek veya 31 çekerek değil; yaratarak.

Kaçınızın aklına komünal bir çekirdek fabrika kurmak geldi; veya bir tarımsal üretim komünü? Yasalarda buna karşı bir madde yok. Devlet, niye eşit paylaşıyorsunuz kardeşim diye sormuyor.

Marx rızası için bir tane üretim komünü kurun, geçiversin teoriler pratiğe. İniverin fildişi dergilerinizden, gidelim bir köye, yaratalım bir çekirdek yeryüzü cenneti, görsün kamu alem. Sonra bakalım hakkaten proleterya ne eylerse güzel eyler mi? Yoksa acaba dincilerin kendi arzularını doyuracak bir Allah yarattıkları gibi solcular da kendi ümitlerini besleyecek bir halk mı yarattılar hayellerinde?

Almanya'da bir grup 68'li ne yapıyor? Bir rüzgar tribünü fabrikası kurmuşlar. Ürettikleri tribünleri köylere, kasabalara kurarak kendi elektriklerini üretmelerini sağlıyorlar. Amaç bariz: devlete bağımlılığı yıkarak değil kurarak- minimize etmek. Bu ecnebilerdeki yegane örnek hiç değil.

Sevindim, kıskandım, üzüldüm, kızdım, ÇOK KIZDIM. Ne kadar onurlu, insanın hem gençliğine, hem bugününe hem de yarınına ihanet etmemesi.

Eliniz dilinizin yarısı kadar çalışsa, aya bile sosyalizm kurardınız.

Yoksa güçlü olmaktan mı korkuyorsunuz? Ya da tu-kaka diye mi bellettiler gücü?

Çirkinlik GÜCÜN bizatihi kendisinde değildir efendiler; nasıl elde edildiğinde ve nasıl kullanıldığındadır. Zayıflık, biçarelik yüceltilesi/yücelesi değildir.

Anadınız mı?

Teoman Zikir
Anadolu'da Bir Köy

Muhtaç

Günler geçecek.
Gün,
Gelecek.
yaptığım hiçbirşey fazla
gelmeyecek.
yapmadıkların eksik olacak.
yaşam buna muhtaç
bana muhtaç
olmasaydı.
olmazdım.

Türkan Gezer - Sinop

Gündem Garnütürü

Başı sonu olmayan cıldırı halinde bir dengesizlik. Karekterleri oluşturan öğeler dehşet verici. Fırsatları değerlendirme hevesleri dolu dizgin.

T. Kurtiz: "Anlamamanın, bilmemenin, saklamanın esteği doğdu."

Sanat muhalif, bağımsız, estetik kaygılar taşır. Sonuna kadar taraftır. E. yağmurdereli:" Her sanat eseri bir hesaplaşmadır."

Sanatçı duyarlı olduğundan sisteme entegre sorununu aşamaz.

Gerçek sanatçıları egemenler asırlardır uysallaştıramadı.

E. Cansever: "İnsan yaşadığı yere benzer o yerin suyuna, o yerin toprağına benzer."

Bugüne kadar medyanın -bize özgü- solistlerinden, ülke yararına bir cümle işitmedik; oysa anaokulu sözcükleriyle kurdukları özürlü cümlelere bile hasretiz. Bir cümleleri; Demokrasi, barış, işsizlik, sevgi... Egemenlerin çözme gayesi taşımadığı sorunları gündeme çekerdi.

Sorunlarımıza duyarsızları neden dışlamıyoruz? Çünkü eğilimlerimiz, bilğimiz, ahlâğımız aynı, kültürümüz fantazi. Ruh halimiz N. Topkapı. Onun için spor-magazin revaçta. Açılımı şöhret hevesi, üstü kremalı modern kaprisler.

Egemenlerin son kaygısı da haloldu. İki Türkücü zat, nefis bir resital ile-medya aracı uvertürleri vasıtasıyla-barıştılar. Oysa medya taraf değil miydi? Bu iki şahsın arasında taraf olmamız yönünde bize sürekli baskı, yapmıyormuydu? (Ruhların doğal ilacı ahlaktır. Önerilmez, alınamaz). Peki bunlar neden bozuştular! Sanatsal estetik uğruna mı? Yoksa Halkın yararına sanatsal gönderişleri paylaşamadıklarından mı? Sadeleştirmesi bu iki türkücü zat'ın ayrılığı veya birlikteliğini bize ve sanata getirisi nedir?

A. Kaya için magazin basın vs. ödülünün taşıdığı anlam ne olabilir. Konuşmasını alkışlıyorum. (Bir moral olur mu bilemiyorum.) saygılar..

O. Yetimoğlu - Muğla

Bencil

O kadar bencildi ki;
Kendi kazdığı çukura
kendisi düştü...

Bülent Top
delismen@hotmail.com

Dünya

Güneşin dünya ile hesaplaşmasının en şiddetli anını, çok az geçe yine beyin merkezlerinin en uçlarını zorlayan, harekete geçiren ve sabaha yine o eski psişik özelliklerini yitirmeden başlayacağı düşüncelerin ağırlığı altında eziliyordu, yine düşlüyordu.

Nasıl bir şeydi şu en çok da geoid kavramını hak eden, tabanında baş aşağı duran insanlara sahip çıkan ama kendi içinde yaşattıklarına en kompleks davranan dünya veya ne olmalıydı?

Dünya önce bir gaz bulutuydu, sonra patlamalar oldu, gibi kavramlarla çok değil uğraşmayalı çok değil 5-6 güneş yılı olmuştu.

Üretim araçları geliştikçe üretim ilişkileri doğdu. Üretim fazlalığından kâr kavramı, sonra sınıflar.. üf doğrusu en realist olmayanı da bu geliyordu. İnsanın doğasından duyduğu utancı bu tür ondan eklemeli tezlerle dillemeleriydi.

Yenileri değildi, yenilenmeliydi, yutulur cinsten hiç değildi. Evet evet tam da bunlarla meşguldu beyninin sinir sistemi, çok sinirceli bir durumdu.

Artık bilmiyordu doğruyu. Çünkü doğru yoktu, biliyordu. Ne acıydı bunu da biliyordu.

Kanının deli aktığı, dünyanın merkezini kesen dik eksen olduğunda

Akşam Sefası

Çıktı! Çıktı!

Leman Kitapçısı'ndan ve Leman ürünleri satan noktalardan bulabilirsiniz.

nasıl da etik düşüyordu.

Kardeşlik, eşitlik, paylaşım, doğruluk...

Oysa eşitlik ve doğruluk sadece matematik, kardeşlik ise döllenmeyle ilgili biyolojik bir kavramdı.

Paylaşımı ise çoktan paylamışlardı.

Tükenmez diye birşey yoktu, herşey tüketimdi, tükenirdi. Tükenmez kalem ülke sinirlerini zorluyordu.

Sibel - Diyarbakır

Kin

Bu şiir ki
hâlâ yanar durur
sönmemiş kini
Ölümü her duyduğunda
lanet okur.
Nâzıma değdiği için
o soğuk eli.

Serkan Esen - İST.

Yalnızlığınızla Bir Tur Atabilir miyim?

"Barmen! Bu biralar dünkü biraların aynısı. Aynı köpük, aynı seviye, bardaktaki lekeler bile aynı. Niye bana hergün aynı biraları veriyorsun. Günler mi geçmiyor. Ortam mı değişmiyor. neden hiç "bugün" olmuyor? Müdürü görmek istiyorum."

Barmenin umrunda değil. Onun derdi de her gün gelip çalışmak. Biten fıçıları yenileyip, kusanlara küfretmek.

Öyle oturmuş içerken yepyeni bir sima peydahlandı yanımdaki taburede. Tam da onu buralarda daha önce hiç görmemiş olduğumu düşünürken dan diye girdi lafa;

- Çok yalnızım
- Ne güzel.

Buralarda pek yalnız olunmuyor birader. Odanız var mı odanız? Odanızda dört duvar var mı? Bana söylediğinizi duvarlarınıza söylediğiniz zaman yalnızsınızdır asıl. Kıçınızı kaldırıp barlara gitmeye başladıysanız bıraktınız yalnızlığınızı. Bakınız aniden dertleşmeye başladık. Halbuki, bana ne sizin yalnızlığınızdan. Doktor reçetenize beni mi yazdı. Yoksa yanına gidilip biraz dertleşmek konusunda hiç farkında olmadığım enayi bir tipim mi var. Demek yalnızsınız. Vah vah. Konuşalım.

Ben öyle değilim. Bir sürü arkadaşım var benim. İnanır mısınız bir de kızla çıkıyorum. Hiç bir anım boş geçmiyor. birazdan gelirler. Beni alıp giderler. Beni alıp kimbilir nereye giderler. Belki de şu tabureden kalkıp karşı masaya geçeriz. Çokca konuşuruz. Şakalaşır biraz da gürültü yaparız.

Biz bir yandan da birbirimizi kollarız. Kollamak dediğim koruyup gözetmek değil hani. Birbirimizin hatalarını biriktiririz küçük beynimizin büyük bölmelerinde. Çünkü çok da sevmeyiz birbirimizi. Ama sorarsan öyleyiz. Sen bizi şu köşede görsen gıpta edersin. Ya da kız arkadaşımla sarılmışken öbür köşede farketsen iç geçirirsin öyle değil mi? Yok canım, bizimkisi alışkanlıktan. Hepimiz odamızda duvarlarımız ile oturamadığımız için çıkıyoruz hergün sokağa. Akşam da eve gidip "ne kadar sevildiğimizi" düşünüyoruz. Arkadaşlık dediğin nedir ki? Karşılıklı bir dertleşme ortaklığı, kakara kikiri limited şirketi. Al gülüm ver gülüm bir tiyatro. Karşımızdakini ruhumuzdaki yırtığa söküğe iğne iplik etme durumu. Sermaye diye sorunlarımızı koyuyoruz ortaya. Kim daha sorunluysa malı götüren o oluyor.

Ben de çok yalnızdım. N'oldu? Bir sürü arkadaş edindim. Eskileri tamir ettim. Pek sıkılmadan, aceleyle, biraz bira, az leblebi, çok muhabbet geçiyor günler. Gel gör ki kendimi tatil ettim ne zamandır. Eşin dostun çoksa, bir de sevgilin varsa her eylemin bir soru işaretine dönüşüyor. Kendini bırakıp başkalarının cevaplarıyla yaşamaya başlıyorsun. Tabiki bu yalnız olmaktan daha iyi bir altarnetif olduğundan belli belirsiz bir zevk de alıyor insan eşe dosta uymaktan. An geliyor sen başkalarının hayatına emir şart kipi oluveriyorsun. İşte arkadaşlık bu. Birbirinin zamanını gasp etme, ele geçirme, zorla kaçırma ve tecavüz etme hali.

Bizimkiler birazdan gelir. Demek yalnızsın. Sen sen ol arkadaş edinmeye çalışma. Bak geldin geleli anlatıyorum. Edinilen arkadaşlar pek fazla dinlemiyorlar di mi? Herkesin derdi anlatmak. Hayır hayır seni dinlemiyeceğim. Müsaade edersen yalnızlığınla bir tur atayım. Benimkisi eskidi, kullanamıyorum artık.

Faruk Göze - Ankara

Belki...

Unutmayayım dedim
Bundan iyi bir şiir çıkar belki
3 satır olduğunu biliyorum sadece

Akkan Turgu - İzmir

Niye Hep Böylesiniz...

Meltem Cumbul'un gülerken görünen dış etlerinde seni gördüm. **Türkan Şoray**'ın kaya kirpikli, baygın, buğulu, büyülü bakışlarında hep seni gördüm. Hiç yanımda değildin, aklımda yapış yapış hayaller, sen hep çook uzaklarda... Bir saç teli, bir dudak mimiği, bir kaşın kavisi, tanıdık bir bakış seninki gibi. Bütün İstanbul kızlarında kokunu ve yürüyüşünü aradım. Buldum,- bulamadım. Beni-seni terketmiş hayaller...

Eğer sen iki sene önce bana, "gerçekten, maganda ne demek?!" diyen küçük kız değilsen ben de seni sevmiyorum ki artık. İlk acemi makyajla kapatılmaya çalışılmış sivilcelerin nerede? Ah küçük kızlar, ah ateşböcekleri, ah kanatları daha tozlanmamış kelebekler! Niye hep böylesiniz? **Meltem Cumbul**'um benim. Her yerde yalancı, yakıcı ışıklar...

Çok zaman oldu; karanlık pencere önlerinde demir çaylar, kremalı neskafeler ve kısa vinstınlar içtim. Ama biliyor musun, hiç ağlamadım, ağlayamadım. **Lale Müldür** daha oturaklı söylemiş bunu! "Heeeeç ağlamadım." Sadece deli uzaklarda, kalbimin kaybolmuş ışıklarını aradım. Ha, sadece bir de, gözlerim kanlanmaya başlandığında artık özel solüsyonuyla temizlemen gerektiğini anladığım lenslerimi çıkarmaya çalışırken yaşardı gözlerim. Ama öyle güzel yaşarıyor ki, görsen, böyle şıpır şıpır, pıtır pıtır damlalar...

Ağlamam da zaten, saklarım sümüğümü artık kabuğumun içinde.

Göğsünün üzerinde kalmış yağmur ıslaklıkları. Endoplazmik retikulum ellerim...

Kız olsun erkek olsun, en seksi yerimiz, kalça, göğüs, dudak, bacak üzerinde yoğunlaşmış yaygın kanı ve rivayetlerin aksine, omuz başlarımız. Bunu keşfettim senden sonra. Bir de şunu keşfettim: Kuru soğanı yağda kavururken, soğan yavşayıp pelte gibi yayılınca, ama işte, neyse, çok hoşuma gidiyormuş onun, o soğanın o hâli. Bir de şeyi keşfettim yine senden sonra, şu hasır iskemlelere düz değil de, 45°lik açıyla otururken köşegeni eksen alıp, daha rahat oluyor gibi kıçın. Vıcık vıcık izi çıkmış anıların.

Her yerde **Aşkın Nur Yengi**'nin ilk kaseti çalıyor, gibime geliyor. Lise 1 anılarımı hatırlatarak çalıyor. Her yerde on altı yaşındaki o küçük, nemli kalpli kızın gözleri, baygın baygın, Aman yaa, sevmiyom ki artık ben, niye sevecem ki artık onu?! Patates kızartır yerim. Her yerde fıstık gibi kızlar. seksi omuzbaşların. Siyah bir body kazak alır, içine beyaz bir gömlek giyer, yeni şeylere başlarım. Ağzının kenarında ketçap-mayonez. Omuzbaşlarımda kavrulmuş kuru soğan lekeleri yağlı yağlı. **Tevfik Fikret** demiş ki bir gün, biliyor musun, "inan, Haluk, ebedî bir şifadır," demiş, "aldanmak." Hoş demiş, güzel demiş. Göbekten otomatik tükenmez kalem, 50 bin.

Aldanmak nedir, hangisi aldanmak, öncesi mi, sonrası mı, şimdisi mi, ve şifa mıdır gerçekten, yavşamış bir kurusoğan kavurmasının cıvımış görüntüsü ve başkalarının üzerindeki omuzbaşları. Ve biz artık nasıl ne kadar iflâh olabiliriz ne kadar sürede, ve yeni siparişler verdiğimizde, bu hayatın garsoniyerlik kalitesi ne düzeydedir, ve o gelene kadar birer sigara içelim mi, iyi bir fikir mi bu, hep birlikte görelim, derim ben.

Haftasonu "**Propaganda**"ya gidip **Meltem Cumbul**'un diş etlerine bakacağım. **Türkan Şoray**'ımdın sen benim. Özel bir solüsyon lazım seni yıkamak için, çıkarmak için.

Ersin Şahin - İstanbul

O An

Bu gürültülü
şehrin bir evinin
odasında bir köşede o an
öylece sessiz kaldım...

Ferhan - Ankara

"Öylesine yazılmış bir sinir, buhran, fışkırmasının yazıya dönüşmüş halidir."

Sizi gidi, kıymet bilmez, yalakalar, belediye ruhlular (o da ne demekse) elinizdekinin kıymetini bilmeyi öğrenin artık. (Konuyu, şimdi hemen sadede şeğettiriyorum.) Sizler orada benim bir ay önce mutlu mesut (aylak aylak) sokaklarını ezdiğim güzelim şehr-i İstanbul'da ikamet ve dolanma şerefine erenler ve eripte erdiğini anlamayanlar. Artık şehrimi kötülemekten vazgeçin. -Yok Haliç kokuyormuş, her yağmurda trafik karışıyormuş, gürültü kirliliği varmış, plansız kentleşme yaşanıyormuş,.. falan filan sanki siz çok planlı kentleşiyorsunuz da.

Her neyse şu an benim yaşadığım "gurbette ömrüm geçecek" bunalımını yaşamadan anlayamazsınız, değerini İstanbul'un. Ben şimdi köpek gibi özlüyorum, çöp kokan sokaklarını, başı boş itlerini, tinercilerini, yamuk yumuk gecekondularını... vesaire. Konuyu dağıtmayalım. Hem, canım Türkiyem'in güzeller güzeli metropolünde, yaşa hemde, şikayete et yok öyle güzelim! Uzun zaman sürsede, bir gün döneceğim-oyarım allahıma! akıllı olun şikayet etmeyin. Tadını çıkarın **İstiklâl Caddesi'**nin, derinden soluyun boğazı, **Haliç**'i (fazla derin olmasada olur.) **Sultanahmet**'e gidin dolanın. Hani diyorum benim yerime de, tanışmıyor olsak da, yapın lan... nolucak ki?

Olduğu gibi kabullenmeyi öğrenelim düzeltmeye çabalamadığımız hatta düzmekten başka bi bok yapmadığımız şeyleri. Şimdi nasıl özledimse şehr-i İstanbul'u bir de yeşilimsi mavi gözlü yarimi özledim onun yokluğu başka koyuyor, adama. (Kadına, neyse koyuyor işte)

Evrim - Hatay

Susabilmek...

Ben bir salağım. Benim haricimde herkese göre bir salak. Bu aralar salaklığımı ben de kabullendim. Ama içimi acıttı. Salaklığımı paylaşmak istedim.

Ben toplumun sevmeye izin vermediği birini sevdiğim için ve belki de en kötüsü bunu belli ettiğim için bir salağım. Kendi kurduğum ütopyanın başkalarına sıçramasını umduğum için. Kafamda insanlara uygun roller uydurup yıkıldığında kendimi atacak yer bulamadığım için. Belki bunları yazıp gönderdiğim için de bir ölçütte salak olabilirim. Ama ben hep paylaşımcı oldum ya da olmayı denedim en azından.

O öğretmenimdi. Yazmak bile zor. Kalem elimden çıkacak gibi oluyor. Sanki herkes kim olduğumu öğrene-

Akşamsefası

cek ve suçlanacağım. Zaten en çok onun beni suçlayacağı korkusunu yaşamıştım. Ama yapmadı. İdealist baba moduma uymasa da iyi biriydi en azından.

Onu sevdim. Hayatta hiçkimseyi onu sevdiğim kadar seveceğime inanmıyorum. O kendimden bile çok sevdim. Hep hayalim de onun gibi bir babam olsun istiyordum. O bence çok özel biriydi. Şirin adam. Onu o kadar çok sevdim ki (şu an ağlamaya başladım gene!) müthiş agresif ve sıkıcı biri olarak tanıdı beni yazık!

Gene görmek istedim onu. Nasip olmadı. Zaman zaman onu arıyorum. Arkadaşım müthiş ısrarcı olduğunu söylüyor. Onu aramamam lazım biliyorum. Hiçbir şey anlamıyor. Beni anlamayan herkesten farklı değil. Bir daha onu hiç göremeyeceğim. Alışmam lazım ama zor gibi. En acıklısı da söyleyememekti. Bu kadar sevmek ve susmak.

Susabilmek isterdim şu an.

Filiz Aslan - İstanbul

Git...

Beyaz tenine mutluluk pembe yanaklarına ve hassas kırmızı gözlerine mal olmuştu. Hayat kendini ağırdan satmış ve hatta kendini taşıtmıştı da... Zarif bir kadındı. İnce; ama bir kavağın anlamsız sıskalığından uzak bir derenin sakin akışındaki incelik ve aldırmazlık bazen günbatımına yakın suya gelen yabanıl hayvanlarınkinden. Bir çığ düşmesi gibi öfke ve beyaz sessizlikte gözyaşı ağırlayan siyah ayaklı kar tavşanı.

Hatırladığım bazen dalıp gidişi oksijen tüpsüz hüzünlere. Ve saçları hep yeni uyanmışlığın -ender, mahmur- güzelliğinde. Saçlarını rüzgar tarardı ve hasreti -bilmediği topraklara- öper onu hayal kırıklıklarının üstüne gerilmiş düşten ipinde yürümeye zorlardı.

Tuttuğu kalem eline batardı her defasında çığlık atmak kadar zordu yazmak da ama yazıyordu ve aynı harflerle ağladığı, güldüğü, sıkıldığı bağırıyordu da. Uzaklaşmak istiyordu. nereye olduğu önemli değil gibi, esas olan derine gitmek. Sanki derinine ineceği birilerinin yokluğu gözlerinin hizasında hep dur! diyor. Ben ona 'git' diyorum. Git ve kaybettiğin gülüşünü bulduğun oralardan mektuplar yaz tek kelime. Öyle bir şey yaz ki mutlu ölsün -en azından o- akşamüstü güneş...

Gürdal Erdost - Ankara

kusur...

kusur bulmuyorum
ne gökyüzünün maviliğine
ne denizin

tadından çok rengini
sevdim narın
şükürse şükrolsun nimetine
değmedi beklediğime
tanrım

Murat Demir - Ankara

Ve Artık Çok Şey İçin Çok Geç...

Keşke küçük bir kırmızı balığım olsaydı. Bunun için girişim yapsam mı diye düşünüyorum. Çok eskiden iki balığım vardı. Küçüklerdi ama kırmızı değillerdi. O zaman babam da vardı. Balıklarımın adlarını çok yakın iki isim olarak düşündüğüm Sema ve Sena koymuştum. Onlara yem bile almıştım. Bir cam fanusun içine koydum onları, yaşamalarını istedim, yaşadılar. Ölmelerini istemedim, ama öldüler.

Keşke küçük bir kırmızı balığım olsa yaşlandığımı farkettim. Çok olmadı bunu hissedeli; Ve eskidim, değiştim, dönüştüm. Kendimi kaybettim; çok uzaklarda bir yerlerde kaybettim kendimi. Avuçlarımda sımsıkı tutuyordum onu, ama düşüverdi işte. Birdenbire karıştı otlara. Çok karanlıktı, göremedim, çok aradım; daha da arayacaktım ama birileri bağırdı "Gitme Vakti" diye. Kendimi orda bıraktım. Otların arasında bir yerde. Sonra çok çok yağmurlar yağdı. Bahar geldi. Çiçekler bitti kendimi kaybettiğim yerde. Ben karıştım o çiçeklere.

Ama hangisindeyim bilmiyorum. Artık çok, çok geç.

Keşke küçük bir kırmızı balığım olsaydı. Ya da iki. O zaman bu, iki küçük kırmızı balığın öyküsü olurdu. Kutsal kitapta yazdığı gibi.

Ya da ben küçük bir kırmızı balık olsaydım.

Sevgilimin elleri büyük olmalı ve çok soğuk olmalı.

Şeyler hızla önlemleri yitiriyor, insanlar da değerlerini.

Rüyalarım gerçeğe dönüşüyor. Gerçekler rüyalara karışıyor.

Sıcak basıyor, ağzım kuruyor.

Ve artık çok şey için çok geç.

Ada/Adana

Öfkeyle Savrulmuş, Unutulmak İstenen Bir Küfürüm Ben

Güneş hiç doğmamalı, artık. Sürekli, aralıksız yağmur yağmalı, yağmalı ki silinsin bütün makyajlar, çözülsün bütün maskeler. Ben razıyım bir paket sigara ile odamda yılları geçirmeye; zaten biliyorum yangında en son beni kurtaracaklar. Nasıl anlatırım **Nilgün Marmara**'nın günlüklerine benziyor günlüklerim. Sanki intihar, başka bir yaşammış gibi doğuyor günlerime... Teselli olarak ne kaldı ki... Evet işsizim, beceriksizim... Yükümün ağırlığını hanginiz taşır. Sabah uyandığınız da zsevdiğiniz aktör ne yapıyor diye düşünür müydünüz? Çocukken en çok taşra sinemalarında afişlerin bulunduğu odaya girmek isterdim. Ağlamak mı son günlerde eksikliğini duyduğum? Arabesk bir tanımlama ama göz yaşlarım bitti. Gözyaşlarımla çocukluğumu boğdum. Ne kadar kötü erken büyümek. Protokol gereği bana ellerini açan dilenciye klasik yanıtım "öğrenciyim" Gitmek istiyorum o güzel insanların yanına. Tanrı korkusu ile erkenden uyanıp camiye koşan ihtiyarlar gibiyim. Sonrasında bahçesindeki çiçekleri sulayan. Dostlukların aramızda kalsın bölümleri de ihanete uğradı. Korkunç karışıyorum. Evet artık bu yazıya bir son gerekiyor. Öfkeyle savrulmuş, unutulmak istenen bir küfürüm ben.

Ulaş Savaşçı - Ödemiş

Durgun Su

Su, neden durgunlaşır sizce?
ya bir miktar çukurun içinde ve azdır.
ya da hiç rüzgarı olmayan bir düzlükte ve de çoktur.
Bazen durgun bir su gibi oluyor insan
Durgun bir su gibi bakıyor hayata
Başarması gereken birçok şey vardır ama hiçbirşey yapamaz.
Tıpkı durgun bir su gibi bir çukurda, bir boşlukta, bir kaos içindedir.
O çukurdan çıkmak için çırpınır, didinir.
Güçlüdür ama gücü ona yetmez.
Bazen bir düzlükte, hayatın en sade, en sakin ve en çekici bir yerindedir.
Yapmak istediği şeyleri yapabilir o güç yine vardır ama
TIPKI DURGUN BU GİBİ
BİR RÜZGÂR GEREKİR.....

Zilan Karaaslan - Adana

Üç nokta...

Yani öncesi olan bir hikayenin sonrasını yazıyorum. Artık incinmiyorum. Çelik yeleğini giydi kalbim, kurşunların üzerine gidiyor şimdi. Odamdaki, kapımdaki, duvarlarımdaki -hatta içimdeki- şiirleri, dış notları, kartları söküyorum bir bir. Acı çekiyorum ve Raki fimlerini anımsamıyorum acı yok . Bavulum kapı arkasında. Bir parça ümit var içinde, bir parça avuntu, biraz sevgi, az buçukta hayal... Hepsini sıkıca sardım gazete kağıtlarına kırılmasınlar diye.

İçimdeki tüm anıları söktüm, duvara sinmiş aşk kokusunu, beni dinleyen resimleri... Başka bir ruha taşınıyorum şimdi ve tadilat dolayısıyla kapalıyım bir süre...

Zeynep Işık - Bursa

Özgürlük...

Sarhoş olmak istiyorum. Sarhoş olup bütün dünyanın gözleri önünde sevgilimle (hayali) sevişmek istiyorum özgürce. Bunlar hayal mi acaba hayalse bile sadece benim için. Evet bu şekilde bir kızın (bir gencin) aklında yatan bir arzu, bir istek... Bir şehir dört duvara hapistir. Zaten surları (hani şu tarihi surları) bütün etrafını sarmamış mı? Hapsetmemiş mi? bu insanları (daha doğrusu beyinlerini). Bu gençlik hep susacak mı böyle, hep hayallerde mi sevişecek özgürce? Ben dağlarda bir kar tanesi kadar özgür olmak istiyorum. Kıpırdayamasamda. Ama onun kadar bile özgür değilim. Beynim demir parmaklıklar arasında sıkışmış. Gecenin karanlık aynasına bakış bastırılmış duygularımın yüzünde oluşturduğu gölgeleri görmek zorunda mı yım? Kendime yüce dağ başlarında bakmak istiyorum, gölgesiz bembeyaz tenime dokunmak istiyorum. Kendimi sevmek istiyorum. Her ne kadar bu şehir, bu insanlar bana kendimi sevmeyi yasakladıysa da kendime aşık olmak istiyorum. Kendimle sevişmek istiyorum. Çünkü sevdiklerim, tutkularım benim ruhumda saklı (kimbilir?). Beni bana hapsettiler. Benliğim bende tutuklu. Onu çekip almak istiyorum. Onunla gökyüzünün mavi derinliklerinde uçmak istiyorum. Yeryüzüne onunla hiçkimsenin görmediği bir deniz anasının koynundayım o bile güzel canım acısa bile özgürüm vücuduma sülükler yapışmış, kanım emiliyor ama zevkli, kuytu bir kaya dibinde balıklarla dans ediyorum. Tanrım ne güzel bir duygu evet sarhoşum, başım dönüyor. Bu kadar özgürlük (hayal bile olsa) şu genç! Kalbime çok geliyor. Ne de olsa hiç tatmamış. Şimdi gerçeğe uyanıyorum, bu şehre yazıyorum ve karanlık odanın kuytu bir köşesinde çömelmişim meğer herşey hayalmiş (sanki bilmiyorum) Tıpkı benim uçup giden ömrüm gibi...

Tutuklu - Diyarbakır

Kalbimiz de yaşıyor...

öküz'den... öküz'den... öküz'den... öküz'den...

- Bu Çocuklar Kim Yarışması'na hâlâ yanıtlar geliyor. Bu nedenle sonuçları gelecek aya erteledik!..
- İzmir Tüyâp Kitap Fuarı'nda bize gösterdiğiniz yoğun ilgi, alaka ve şefkate teşekkür ederiz. Mayıs'ta Ankara Tüyap Kitap Fuarı'ndayız, bekleriz.
- ...ve ve ve!.. **Öküz** bir geleneği daha canlandırmak için boynuzları sıvıyor ve Öküz okuyucuları arasından **Sinema Kralı ve Kraliçesi'**ni seçiyor.

Tafsilat gelecek ayın Öküz'ünde... Mööyvallah!..

Sayı: 59 / Nisan 1999
Sahibi: Şimera Yayıncılık Ltd.Şti.
Yayın Yönetmeni ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Metin ÜSTÜNDAĞ
Haber Merkezi: Hatice MERYEM, Ayhan BOZKURT, Devrim ÖZDİNÇ **Grafik Uygulama:** Mustafa DEVRİM
Dizgi: Cemal VANLI **Montaj:** Kadri ÇAVUŞOĞLU **Müessese:** Ali YAVUZ **Satış:** Cüneyt AYDIN
İşletme: Orhan AÇAR **Halkla İlişkiler:** Suzan ERBAŞ **Muhasebe:** Yaşar AKŞAHİN
Bina Görevlisi Yasin ADIYEKE **Tel:** 251 57 54 - 251 42 44 **Fax:** 251 52 67
Adres: İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No:20 80800 Beyoğlu - İstanbul **Baskı:** İlicak Matbaası **Dağıtım:** Bir-Yay

Öküz Dergisi Abonelik Koşulları: Yurt İçi 1 Yıllık... 4.800.000... 6 Aylık... 2.400.000. / Amerika... 1 Yıllık... 60$... 6 Aylık... 30$... Uzakdoğu... 1 Yıllık... 75$.. - 6 Aylık.. 40$ / Avrupa... 1 Yıllık.. 55 DM (Posta) 6 Aylık.. 30 DM / Avrupa... 1 Yıllık.. 65 DM..(Uçak) 6 Aylık.. 35 DM.. **BANKA HESAP NUMARALARI:** Mark hesabı: 3002462-0 - Dolar hesabı: 3002461-2 - TL hesabı: 1100384-7
(Hesap Numaralarının Hepsi Yapı Kredi Bankası, Parmakkapı Şubesine Aittir)

Akşamüstü güneş

Utangaç Balıklar İçin Buzlu Camdan Akvaryum

Kutluhan PERKER

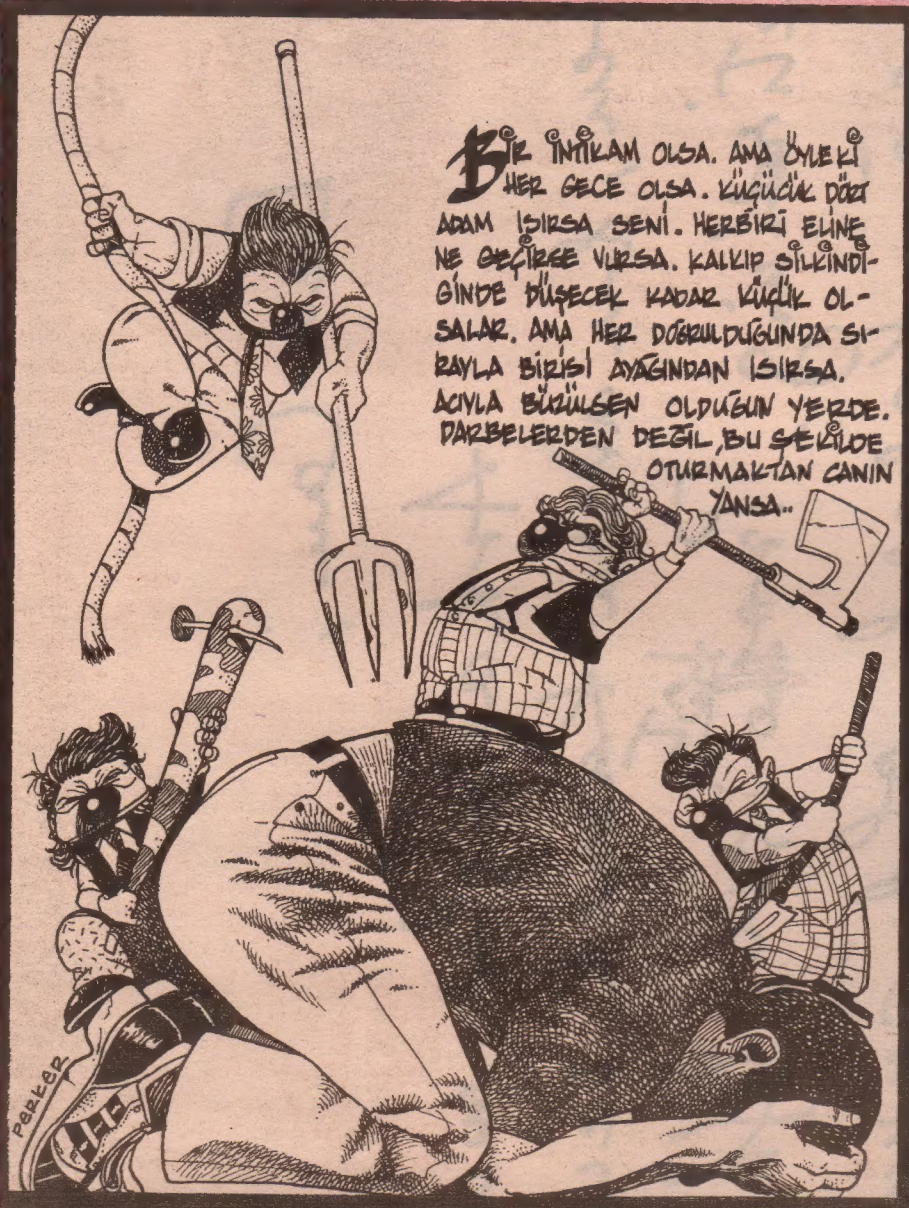

Akşamsefası

Ben Can;

Arkadaşlar, madem bu siyasal gidiş-
ten, bu avara-kasnak seçim-parti içinden bıkkınlık
getirdiniz, Protesto için, öfke için sandığa atma-
mağa kararlı olduğunuz oyları ÖDP için
atın sandığa! Boşa atacağınıza, bize atın
i, Protestonuz işe yarasın! Yaramaz oylar
iz yaramaz solculara gitsin! Ne dersiniz?...

C.Y.

Akşamsefası

ÖDP İzmir Milletvekilliği'ne adaylığını koyan şair **Can Yücel**'in tüm seçmenlere samimi bir notudur.